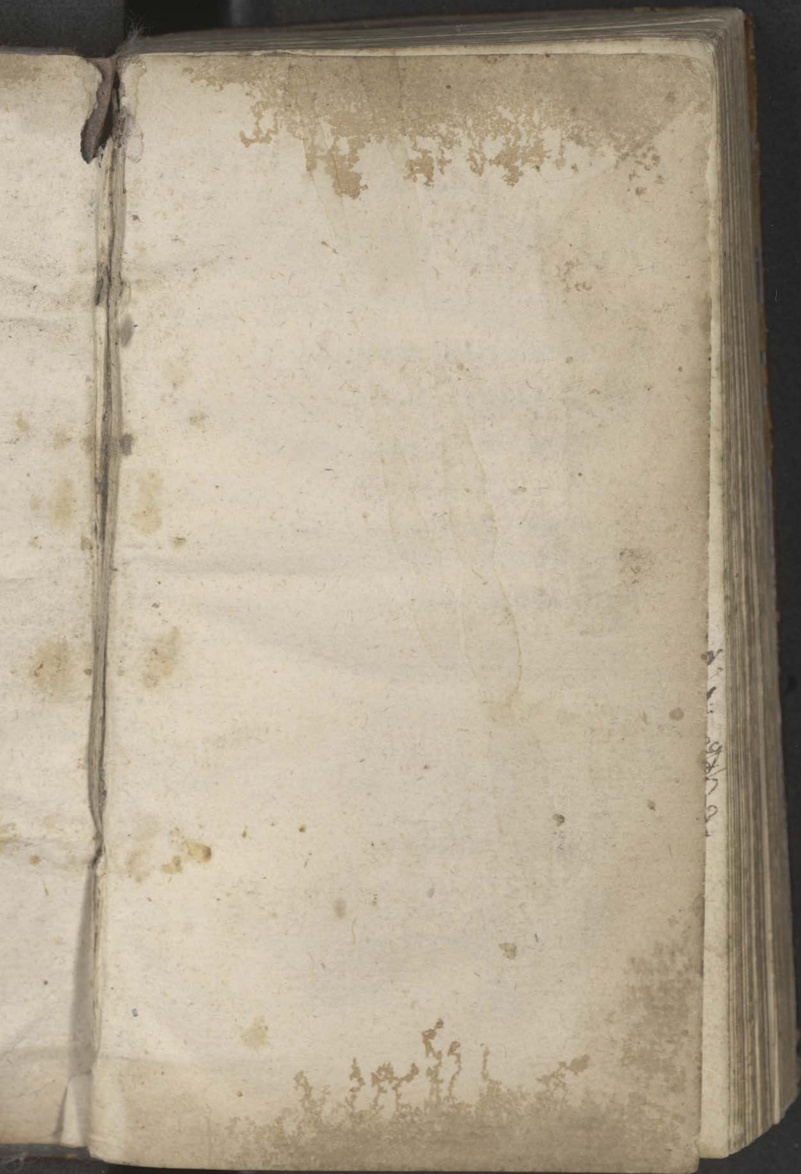

IHS



VIA COMPENDII AD DEVM

PER MOTVS ANAGOGICOS, & orationes jaculatorias.

LIBER ISAGOGICVS ad myſticam Theologiam.

Auctore D. IOANNE BONA Congregat. Reformatæ S. Bernardi Ordinis Ciſterc. Abbate Generali, ſacrarum Congregationum Rituum & Indicis Conſultore.



PARISIIS,
Apud FREDERICVM LEONARD, viâ Iacobæâ, ſub inſigne Scuti Veneti.

M. DC. LXII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.



SS. DOMINO NOSTRO
ALEXANDRO VII.
SVMMO PONTIFICI
IOANNES BONA F.



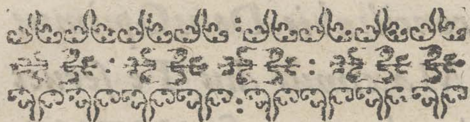
Xiguum hoc munus, BEATISS. PATER, *pedibus tuis aduoluere demissisima veneratione ausus sum, post diuturnam fluctuantis animi trepida-*

tionem. Vt enim me alliciebat Sanctitatis Tuæ dudum nota benignitas; ita multum deterruit Augustißimæ dignitatis, qua proximè ad Deum accedis, veneranda Majestas. Vicit tandem incertum quid consilij caperem incomparabilis clementia Tua: nam me prorsus immerentem, & nihil tale cogitantem è celsißimi throni fastigio respicere, ad conspectum Tuum

euocare, & honoribus augere dignatus es; vt iam ambigere nefas ſit, quin eadem humanitate, qua me excipere voluiſti, & hunc minimum ingenij mei fœtum proſequaris. Accedit argumenti Sanctitas, ob quam futurum confido, ne tibi prorſus diſpliceat hæc qualiſcunque lucubratio. Viam enim deſcribo, quam Tu feliciter cucurriſti, quam è ſpecula Apoſtolici cul-

minis toti orbi Christiano demonstras, quam te auspice arripient omnes, qui Diuinitatis illapsu digni fuerint. Et quia Isagogen hîc trado ad Mysticam Theologiam, felicitatis meæ erit, si Tuo præsidio munita in lucem prodeat. Paucis siquidem nota mysteria à profanorum criminationibus Tua auctoritate tueberis: eisque fidem, quam imperiti abnegant, Tuâ experientiâ

conciliabis. Deus Optimus Maximus diu Te seruet incolumem, SANCTISS. PATER : *& Pontificium Tuum omni honore, & virtute locupletet.*



PRÆFATIO ad Lectorem.

MVltum luctatus sum, Christiane Lector, mecum cogitans, & animo voluens, quidnam potissimùm in hoc vestibulo tecum colloquerer. Diu tamen cogitanti nihil occurrit, nisi vt plurimam tibi salutem ex imis sensibus optem; quæ vtinam per hunc Librum vera & æterna tibi contingat. In hoc voto sistere satius est, quàm te prolixa præfatione grauare: quicquid enim addidero quid erit? An fauores tuos, & laudes captem? Parce, ista non ambio. An tuam saltem beneuolentiam exquisitis verbo-

rum flosculis conciliem? Hoc non fit verbis, sed mutuis officiis, & beneficiis. An de vsu & praxi huius Opusculi documenta præscribam? Congererem inutiliter, quæ infra suis locis vtiliùs leges. An materiæ vtilitatem, & præstantiam extollam? Iam ex titulo & prospectu intellexisti nihil melius fore, quàm citò ad Deum peruenire. An formam, stylum, & dicendi characterem, quod plerique solent, excusem? Neglexi hæc lenocinia, Manilij versum sequutus, [Ornari res ipsa vetat, contenta doceri.] An studium meum prædicem, & laborem, qui multus fuit? Pietati scripsi, non pompæ. An te de scopo instituti Operis præmoneã? Frustra, quia in limine primi capitis descriptus est. An aduersus maledicos, & obtrectatores tuum implorem patrocinium? Non est

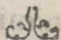
necesse, nam sperno & fugio hoc genus hominum; quòd si non effugio, causa Dei hîc agitur, ipse tuebitur, & iudicabit. An pro terminis & phrasibus mysticis præmittam Apologeticon? Nec quidquam: à vocibus enim obscuris abstinui, vel si quas materia exigēte intermiscui; non mea, sed rerum hæc culpa est, quæ non aliter tractari possunt. An objectiones præoccupem, quibus conuelli studium meum potest, & audacia reprehendi? Non admittunt hæ paginæ talem lectorem qui velit contentionibus deseruire, & clarescere inimicitiis. Tum vltrò ipse fateor me rem sublimem, non meâ, sed alienâ experientiâ edoctum scripsisse; sicut scriptum est: [Credidi propter quod locutus sum.] Addo solatium meum esse de perfectione disserere, instar lan-

guentium, qui cùm vacent à ſanitate, de bonis eius tacere non norunt. Denique generoſa res eſt in altum conari. Quæ cauſa igitur mihi eſt, vt te ſine fructu hîc morer? Nulla, niſi vt Deum ames, & ad eum properes, eiuſque gratiam mihi concilies: ne in ſemita immobilis hæream, dum aliis ad metam feſtinantibus viam oſtendo. Vale.





ORDO, ET INDEX CAP.





CENSVRA REVERENDISS. P. Magistri Fratris Michaëlis de Alcătara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris Generalis totius Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Sanctæ Inquisitionis in Hispania Qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Vrbe Consultoris.

IVssu Reuerendiss. P. Fr. Raymundi Capizucchi S. A. P. Magistri, Ord. Prædicatorum, vidi librum istum, cuius titulus est: *Via Compendij ad Deum*, Auctore Reuerendiss. P. D. Ioanne Bona de Monte regali Congreg. S. Bernardi, Ordinis Cisterciensis Abbate Generali, ipsumque cum magna animi voluptate (vtinam fructu) perlegi, & præter-

quam nihil in eo reperi Catholicæ nostræ Fidei, aut bonis moribus non conforme, iudico illum spiritualis vitæ amatoribus vtilissimum fore, in eo enim miro modo, ac singulari methodo digestum traditur quidquid in hac materia sparsim congestum est à Sanctis Patribus, & aliis arcanæ huius Theologiæ professoribus, quos omnes Bonus Auctor magno studio, ac majori experientia percurrisse videtur, vt de illo verificari possit quod juxta Magnum Gregorium homil 5. super Ezech. de perfectis viris post contemplationem suam redeuntibus dicitur Psal. 144. *Memoriam suauitatis tuæ eructabunt:* Eructat equidem, quæ dulciter hausit, & sapienter docet, quæ vsu didicit, simulque adeò efficaciter mouet, ac jucundè delectat, vt quamplures profectus

ex huius Operis lectione in Dei obsequium sperari possint. Quare dignissimum censeo, vt typis mandetur, ac in lucem prodeat. Romæ in hoc Conuentu S. Hadriani Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum die 26. Iulij 1657.

Fr. Michaël de Alcantara.

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Pal. Ap.

M. A. Oddus Episc. Ierap. Vicesg.

Imprimatur. Fr. Raymundus Capisuccus Magister Sacri Palatij Apostolici, Ord. Præd.



VIA

Dei
Qua-
ypis
eat.
Ha-
Ier-
rum

a.

eue-
Ap.
resg.
Ca-
ala-

IA



VIA COMPENDII AD DEVM

PER MOTVS ANAGOGICOS, & ignitas aspirationes.

CAPVT I.

Scopus, & vsus libri. Pro scriptione, & fine ad Deum Oratio. Duplex via, qua itur ad Deum. Vtriusque discrimina.

1. VITÆ sanctioris viam nosse volentibus breui compendio indicare propositum mihi est, non meis, sed veterum Patrum monitis, ac documentis. Vsus erit huius Libelli, vti spero, non inutilis, nec iniucundus. Nam

cùm plerisque longum iter ad Deum, plenumque sentibus videatur, haurient fortasse animo non modicam voluptatem, cùm viam sibi facillimam, sed vulgo ignotam, proponi animaduerterint, à qua labor absit, & longitudo. Nec erit hæc via scandalum mihi docenti, & non facienti: nam, vt quidam vir sapiens scribit, *Docens aliquis plus discit, & dicens sæpè vna audit cum ijs qui ipsum audiunt: vnus est enim magister & eius qui discit, & eius qui audit, qui & mentem irrigat, & rationem.* Dirigens ergo pedes aliorum in viam pacis, & ipse incipiam ab omni via mala prohibere pedes meos: & cum perfecero gressus audientium me in semitis Dei; sequar ego, & exultabo sicut gigas ad currendam viam, quæ me ad verticem montis, ad tertium cœlum, ad caliginem, in qua Deus habitat, recto itinere vel pertrahat, vel perducat.

Clem. Alexād. 1. Strō.

2. Sed quia socordia depressus, & mundi huius simulacra circumferens assurgere ad eum, qui posuit tenebras latibulum suum, sine ipso

non poſſum; orationem præmittere par eſt, vt ſcientiarum Dominus, ductorque viæ ad ſupernaturalem illapſum, lumenque arcanum cor meum aperire, & mentem eleuare dignetur.

Tu Domine, qui corda noſti omnium, dirige me ad myſticorum oraculorum lucidiſſimum, indemonſtrabile, & ſummum faſtigium: vbi ſimplicia & immutabilia Theologiæ myſteria aperiuntur in caligine ſplēdiſſima ſilentij arcana docentis, quæ in ſummè tenebricoſa obſcuritate clariſſimè ſuperelucet, & pulcherrimis ſplendoribus mentes oculis captas ſuperadimplet. Hic enim eſt ſcopus, hæc meta votorum meorum ad te peruenire principium & finem meum, & optatiſſimum centrum animæ meæ.

Ex Dion. Areop. c. 1. myſt. Theolog.

3. Duplex autem eſt via, per quam itur ad Deum, vt ſummi viri aſſeuerant. Vnam vocant ſcholaſticam, & communem: alteram myſticam, & ſecretam. Vtraque eſt donum cœleſte deſurſum deſcendens à Patre luminum, ſed multiplex inter vtram-

Harph. lib 1. p. 2. cap. 48. & lib. 2. p. 3. cap. 30. & p. 5. collat.

myst. Theol. Victor. Gelenius in summa. pract. myst. Theol. part. 1. decis. 1. art. 3.

que intercedit discrimen. Illa humanum studium, & inquisitionem requirit, paucisque conuenit altiori præditis literatura; hæc vbique, semper, & ab omnibus haberi potest. Illa speculatiua, hæc practica. Illa propriè in intellectu; hæc in voluntate sita est. Illa exposita illusionibus, superbiæ, & curiositati, habet vnde timeat; hæc tutò ac simpliciter ambulat, nihil quærens præter Deum. Illa naturaliter cum phantasia & discursu operatur; hæc supernaturaliter cum pura & simplici intelligentia. Illa à scientia acquisita; hæc à donis infusis Spiritus sancti procedit. Illa angusta est, limites non excedens humanæ speculationis; hæc cor dilatat ad infinita, & omnem modum naturalis cognitionis transcendit. Illa lōga, laboriosa, & difficilis: hæc breuis, expedita, & facillima est. Illa ab infimis incipiens, à prauorum scilicet habituum extirpatione, & tumultuantium affectionum moderatione, per studium virtutum, & vitæ actiuæ officia ad apicem perfectionis ascendit: hæc admirabili circulo ab amo-

te incipiens ad amorem progreditur, & desinit in amore per motus anagogicos, & flammigeras aspirationes. *Est* enim *amor*, vt Plato etiam cognouit, *circulus à bono in bonum perpetuò reuolutus*. Illam alibi[e], Deo duce, edocui: hanc breuiter hîc tradere animus est. Sed iterum ad Deum preces, vt mentem, & manum dirigat, & cor amore inflammet; occulta enim ipsius meliùs amando, quàm ratiocinando intelliguntur, & explicantur.

In conuiuio, vbi docte & fuse de amore.

[e] In mea ad cœlum Manuductione.

Spiritus superûm decus,
Sancta sidereæ domus
Aura labere cœlitus,
Aura sacra, ter optimi
Dia flaminis aura.
Spiritus radians veni,
Terror agminis inferi,
Efficax hominum salus,
Aura sacra, ter optimi
Dia flaminis aura.
Alma lux sapientiæ,
Dulcis hospita mentium,
Cordis ardor amabilis,
Ima pectoris occupa
Igne, pectus adure.

Ex Hymno elegant. Vrbani VIII. ad Spiritū sanctū.

Fausta nuntia gaudij,
Flamma pronuba gratiæ,
Sancta lux animi veni,
Aura sacra, ter optimi
Dia flaminis aura.

CAPVT II.

Viam mysticam duplicem esse actiuam, & passiuam. Quid vtraque sit. Cupienti ad apicem mysticæ Theologiæ peruenire omnia relinquenda.

1. OMissâ igitur viâ Scholasticâ de sola mystica agendum est. Hæc, vt docet Dionysius Cartusianus [a] Doctor extaticus, duplex est, actiua & passiua. Colligitur hæc diuisio ex Magno Dionysio Areopagita, [b] qui ad Timotheum sic scribit. *Tu verò, care Thimothee, in mysticis contemplationibus, intenta exercitatione & sensus relinque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & ea quæ sunt & quæ non sunt vniuersa, vt ad vnionem eius, qui supra essentiam & scientiam*

[a] Lib. de fonte lucis.

[b] Myst. Theol. c. 1.

eſt, quantum fas eſt, indemonſtrabiliter aſſurgas; ſiquidem per liberam & abſolutam, & puram tui ipſius à rebus omnibus auocationem, ad ſupernaturalem illum caliginis diuinæ radium, detractis omnibus & à cunctis expeditus eueheris. Et alibi ita loquitur. *Eſt item diuiniſſima Dei notitia, quæ per neſcientiam accipitur, ſecundum illam, quæ ſupra intellectum eſt vnionem, quando mens à rebus omnibus recedens, ac demum ſemetipſam deſerens, deſuper fulgentibus radijs vnitur, quibus in illo inſcrutabili ſapientiæ profundo colluſtratur.* Quibus verbis vtramque viam attingit, actiuam, quæ in noſtra ſita eſt voluntate, non tamen ſine diuini auxilij infuſo lumine, dum monet Timotheum, vt ſe diſponat ad vnionem per omnimodam abſtractionem à rebus omnibus, ſenſus relinquendo, quia non percipiunt quæ ſunt ſpiritus Dei; & omnia obiecta ſenſibilia ac intelligibilia, principia ſcilicet ſcientiarum & ratiocinationum; & ea quæ ſunt, eſſentias videlicet rerum immutabiles; & ea quæ non ſunt, res nimirum temporales, quæ

Idem de diui. nomi- nib. cap. 7.

propter continuam mutationem meritò dicuntur non esse. Sic autem expedito ab omnibus impedimentis futurum pollicetur, vt ad supernaturalem diuinæ caliginis radium anagogicè sublimetur, & à Deo trahatur: quia tunc anima diuinitus rapitur, & absorbetur, quæ est via passiua, supponens præuiam viæ actiuæ dispositionem.

2. S. Bernardus hanc duplicem viam tendendi ad diuinam vnionem his verbis exponit. *Quidam trahuntur, qui dicere possunt; Trahe me post te. Nonnulli ducuntur, qui dicunt; Introduxit me Rex in cellam vinariam. Alij rapiuntur, sicut Apostolus raptus est ad tertium cœlum. Et primi quidem felices, qui in patientia sua possident animas suas. Secundi feliciores, qui ex voluntate sua confitentur Domino. Tertij felicissimi, qui in profundissima Dei misericordia, quasi sepulta arbitrij libertate, in diuitias gloriæ in spiritu ardoris rapiuntur; qui spreto ac suppresso adminiculo rerum ac sensuum, non ascensoriis gradibus, sed inopinatis, instantaneisque excessi-*

Cap. 2. de Ascens.

bus feruntur in Patrem. Hæc Doctor mellifluus, qui duos priores diſpoſitioni actiuæ deputat, tertios paſſiuæ. *Deus itaque ſublimis*, verba ſunt excellentiſſimi magiſtri Dionyſij Cartuſiani, *Cùm viderit mentem hominis ſpiritalis zelo iuſtitiæ penetratam, charitate flammigeram puritate ac omni virtute fulcitam, ad diuina fortiter aſpirantem, mox dignantiſſimè, exuberantiſſimè, amorosè, ac frequentiſſimè ei occurrit, ſuccurrit, cooperatur, ſeque ei communicat, manifeſtat, infundit, eam ad ſe eleuat, intra ſe rapit, deoſculatur, amplectitur, atque ſe ei intuendum, guſtandum, fruendum offert ac exhibet, habetque complacentiam magnam in ea, & tanquam amicam ac ſponſam apprehendit, fœcundat, & ſibi adſtringit.* De fonte lucis, art. 16.

3. Tunc verò animæ noſtræ ſuprema portio ad Dei receptionem parata erit, vt in ſpeculo æternæ ſalutis ſummus rerum diuinarum contemplator Rusbrochius admonet, cùm fuerit prorſus nuda, & formis ſeu imaginibus vacua, in ſuum ſemper principium intuens. Sed quia In ſpeculo æternæ ſalut. cap. 8.

Itiner. ad hóc, teſte D. Bonauentura, ni-
ment. hil poteſt natura, modicum poteſt
c. vlt. induſtria; parum dandum eſt inquiſitioni, multum vnctioni; parum verbo & ſcripto, totum Dei dono. Moriamur ergo, & ingrediamur caliginem, imponamus ſilentium ſolicitudinibus, concupiſcentiis, & phantaſmatibus: tranſeamus cum Chriſto crucifixo ex hoc mundo ad Patrem, vt eo viſo dicamus cum Phi-
[c] Ioan. lippo [c], *Sufficit nobis. Hæc eſt vera*
14. 9. *vita*, ait Plotinus, [d] *fuga ſolius ad*
[d] In fine *ſolum.* Sed melius de noſtris pro-
lib. vlt. Ennead pono. *Relinque hominem, Angelum,*
vlt. *cœlum*, inquit Taulerus [e]; *& ipſum eſ-*
[e] Serm. *ſentiale bonum, ipſam eſſentialem ve-*
3. de *ritatem cape nudè in ſe ipſa; nam quic-*
Paſcha. *quid appoſueris, hoc ipſum tegit & excludit vnitatem.* Platonici, quos phraſibus & verbis Dionyſij Areopagitæ
Prolo- ſæpiſſimè vti S. Maximus affirmat,
go in nihil frequentius docent, quàm nos
Op. S. debere omnia relinquere, vt ad
Diony- Deum aſcendamus. Hinc Plato in
ſij. Phœdone Philoſophiam eſſe docet animi à corpore auulſionem, à corporeis ſcilicet affectionibus ſepara-

tionem. Eamdem veritatem cognouerunt Pythagorici, quorum vnus, cuius magisterio se subdiderat Iustinus Martyr, sic ipsum hortabatur: *An putas te percepturum quicquam ad felicitatem pertinens, nisi priùs animam à rebus sensibilibus ad intelligibiles traductam reddas aptam virtuti, ipsiusque summi boni contemplationi?* Initio Colloq. cũ Triphone.

4. Hæc est vera sapientia à fonte omnium bonorum beatissima emanatione procedens, ac mentibus Sanctorum diuinitus illapsa, quâ perfusa anima, non Dei dona, sed ipsum largitorem scintillantibus affectionibus, insatiabilibus votis, vnitiuis aspirationibus desiderat; & ad eum suspirat, donec obtineat. Huc suspirabat Propheta, cùm dicebat, *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?* Psal. 54. 7. Quòd si quæras, vbi vera sit requies, subiungit, *Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine.* Verbum namque sempiternum non nisi in solitudine profertur: in ea, inquam, solitudine, vbi homo & à seipso, & ab

omni multiplicitate relictus, desertus & exul effectus est. Propria Sanctorum est hæc solitudo, quorum hæc sunt verba apud Tertullianum. De pallio. *Ego nihil foro, nihil campo, nihil curiæ debeo: nihil officio aduigilo, nulla rostra præoccupo, nulla prætoria obseruo, cancellos non adoro, subsellia non contundo, iura non conturbo, caussas non elatro, non iudico, non milito, non regno. Secessi de populo: imò vnicum negotium mihi est, nec aliud nunc curo, quàm ne curem. Erat olim istà sententia, Nemo alij nascitur, moriturus sibi. Certè ad Epicuros & Zenones ventum est: sapientes vocas totum quietis magisterium, qui eam summæ atque vnicæ voluptatis nomine conseruauere.*

CAPVT III.

Mystica Theologia quid sit. Quomodò differat ab aliis scientiis. An cognita fuerit antiquis Platonicis. Eius principium & scopus.

1. HAc via quietis, secessus, & abstractionis peruenitur ad

myſticam Theologiam, ad illam videlicet indoctam ſapientiam omni ſapientia humana ſuperiorem, qua mens Deum ſuum ſine diſcurſibus agnoſcit, & quaſi contrectat, & ſine ratiocinationibus guſtat. Eſt autem myſtica Theologia ſecretiſſima mentis cum Deo locutio [a]. Eſt animi extenſio in Deum per amoris deſiderium [b]. Eſt motio anagogica in Deum per purum & feruidum amorem [c]. Eſt cœleſtis quædam Dei notitia per vnionem voluntatis Deo adhærentis elicita, vel lumine cœlitus immiſſo producta [d]. Eſt ſapientia experimentalis, Dei affectiua, diuinitus infuſa, quæ mentem ab omni inordinatione puram per actus ſupernaturales fidei, ſpei, & charitatis cum Deo intimè coniungit [e]. Alias alij definitiones tradunt, quæ cum prædictis coincidunt. Res enim abſtruſa & difficilis, ac prorſus diuina certis finibus circumſcribi nequit, & Dialecticorum regulis concludi.

2. Liquit ex his Theologiam myſticam non eſſe propriè ſcientiam, provt ſcientia eſt habitus acquiſitus:

[a] Dionyſ. Cart. ſuper Dionyſ. myſt. Theol.
[b] Io. Gerſon. de myſt. Theol. ſpecul. conſid. 28.
[c] Idem ibid.
[d] Ioan. à Ieſu Ma. myſt. Theol. cap. 1.
[e] Balth. Corder. Iſag. ad myſt. Theol. Dionyſ. Areop. cap. 2.

ſed ſi accipiatur pro actu, nihil aliud eſt quàm ipſa mentis in Deum defixio, admiratio maieſtatis, ſuſpenſio animi in lumen immenſum ac æternale, feruentiſſima, quietiſſima, ac transformatiua inſpectio Deitatis: ſi verò ſumatur pro habitu, realiter idem eſt ac præſtantiſſimum donum Spiritus ſancti, quod ſapientia nuncupatur, ſecundùm altiſſimum eius gradum.*

*Dion. Carth. ſup. myſt. Theol. Dionyſ. q. 3. art. 5.

2. Differt à Theologia Scholaſtica, & ſymbolica, quia ſcholaſtica è caliginoſis fidei orthodoxæ principiis ſua deducit aſſerta: ſymbolica figuratas de Deo locutiones explanat: hæc puris quibuſdam, & tranquillis obtutibus ſine rationis ſatagentis excurſibus diuinæ ſapientiæ arcana dignoſcit. Per ſcholaſticam diſcit homo rectè vti intelligibilibus per ſymbolicam ſenſibilibus, per hanc rapitur ad ſupermentales exceſſus. Scientiæ humanæ in valle phantaſiæ diſcuntur, hæc in apice mentis. Illæ multis egent diſcurſibus, & erroribus ſubiectæ ſunt: hæc vnico & ſimplici verbo docetur & diſcitur, & eſt

merè ſupernaturalis tam in ſubſtantia, quàm in modo procedendi.

3. Multa quidem de Platonicis legimus, quæ primo aſpectu perſuadere videntur eos myſticæ Theologiæ non omnino expertes fuiſſe: Eunapius enim in vita Iamblici ſcribit eum aliquando decem cubitis à terra eleuatum fuiſſe: & Porphirius in vita Plotini mira de ipſius contemplatione ſcribit: Proclus quoque in libris de Theologia Platonis, & ipſe Plotinus paſſim, multa tradunt de mentis exceſſu, & de abſtractione à rebus ſenſibilibus ſapientiæ noſtræ placitis haud diſſentanea. Auctor item diuinæ ſapientiæ ſecundùm Ægyptios ſic de ſeipſo loquitur [f]: *Ego ſæpiùs animo contemplans relicto corpore viſus ſum perfrui ſummo bono cum voluptate incredibili.* Sed vt Taulerus obſeruat [g], quicquid iſti fecerint vel dixerint, nunquam terminos naturæ tranſcederunt. Magna enim & ſubtiliſſima ingenia ita phantaſmata extenuare potuerunt, vt ſpecies intelligibiles, quæ inde abſtrahebantur, vix cum aliqua tenui vmbra ſen-

f Auct. diu. ſap. ſecund. Ægyptios lib. 1. c. 4.

g Serm. 2. de S Ioan. Bap.

ſibilitatis ſua objecta repræſentarent. Quòd ſi acuto ipſorum intellectui in rerum ſublimium contemplatione occupato phantaſmata ſe ingerebant, ipſe intellectus ſe altiùs eleuabat, & phantaſmatum nubes, vt ita dicam, infra ſe deſpiciebat. Hoc autem quomodò fiat, res admodum obſcura eſt. Fromundus Libertus, qui de hac re acutè, vt ſolet, diſputat in ſua Philoſophia Christiana, fieri hoc autumat beneficio cujuſdam lucis interioris, de qua Valerianus Magnus, Fromundo non viſus, doctè ſed obſcurè diſſerit duplici libello de luce mentium. Verùm de hac quid ſentiendum ſit alibi nos fuſius Deo fauente. Nam de Platonicis poſterioris æui certiſſimum eſt, quod Auguſtinus ſcribit, eos rerum magicarum curioſitate deprauatos fuiſſe. Antiquiores autem ſpiritu ſuperbiæ inflati, cùm cognouiſſent Deum, non ſicut Deum glorificauerunt, ſed euanuerunt in cogitationibus ſuis, frigidi ſpeculatores facti, ſine fide & charitate.

Philoſophiæ Chriſtianæ de anima lib. 4. art. 6. & ſeqq.

Epiſt. 56. & Confeſſ. lib. 10. cap. 42.

4. Porrò myſticæ Theologiæ prin-

cipium eſt ipſa eſſentia bonitatis, rerumque omnium cauſa ſupereſſentialis Trinitas, à qua per bonitatis redundantiam in nos effluxit, cum inęquali tamen participatione ob diuerſam hominum aptitudinem, & multorum repugnantiam cum diuinis illuſtrationibus. Dicimus itaque cum ſanctiſſimo Dionyſio, *Dei principalem beatitudinem, naturam Diuinitatis, principium Deificationis, ex quo Deificandi deificantur, myſticam Theologiam in ſalutem & Deificationem hominum conceſiſſe, modo ſcilicet magis immateriato, & ſpiritaliori, non extrinſecus ad diuina mouendo, ſed intelligibili ratione atque intrinſecus pura liquidaque illuſtratione diuiniſſimam ijs voluntatem irradiando.* Et hic ſcopus huius ſapientiæ eſt erga Deum & res diuinas continua dilectio, cognitio Dei perfectiſſima, & ſimplicis perfectionis eius diuina participatio atque fruitio, quæ Dei contemplatorem ſpiritali modo reficit, eiuſque animam modo prorſus ineffabili arctiſſimè cum Deo vnit, & deificat. In ipſo ſiquidem vis quæ-

Eccleſ. Hierarch. c. 1.

dam ſuperhumana reperitur, & operatio Diuinitatis, à qua mens deificanda ſacris myſticis initiatur, & theodidactis myſtagogijs eruditur. Sed iam videndum quomodò poſſit mortalis homo ad hæc ſublimia & diuina myſteria proprijs actibus diſponi.

CAPVT IV.

Quæ ſint diſpoſitiones ad myſticam Theologiam. Quæ eius impedimenta. Qui ad ipſam diſcendam incapaces, qui magis idonei. Oratio, & gratiarum actio.

1. AXioma certiſſimum eſt apud Scholaſticos debere diſpoſitionem eiuſdem ordinis eſſe cum forma, ad quam diſponit: quare cùm ſuprà dictum ſit myſticam Theologiam eſſe omnino ſupernaturalem, hinc euidentiſſima conſecutione deducitur præréquiri ad ipſam ſtatum quendam ſupernaturalem ipſi proportionatum. Neque

enim fas eſt, teſte Dionyſio, myſticis Theologis quidquam operari, quod diuinis inſpirationibus vel minimum repugnet, imò nec ijſdem diſſentire, ſi diuinam appetant claritatem, & ad hanc ſanctè, ſicut decet, aſpirent. Continua igitur in rebus omnibus mortificatione opus eſt, vt ſecum ipſe non diſſideat, nec diuiſus ſit, qui ad vnum colligi cupit. Propterea pauci ſunt viri ſpirituales, & religioſi, qui huius myſticæ ſapientiæ notitiam habeant; quia, vt optimè obſeruat Iacobus Aluarez, pauciſſimi ſunt, qui ſe ipſos fortiter abnegent, & perfectè mortificent.

Cap. 3. cæleſtis Hierar.

Tom. 2. de vita Spirit. lib. 2. part. 1. c. 11.

Actus deinde ſupernaturales prærequiruntur fidei, ſpei, & charitatis, quibus mens immediatè Deum attingit: & fides quidem intellectum, ſpes memoriam, charitas voluntatem myſticè perficit & informat, vti pulchrè ac diffusè exponit Ven. Pater Ioannes à Cruce in ſuis diuiniſſimis libris de Aſcenſu montis Carmeli, de Nocte obſcura, & de Viua amoris flamma. His accedat neceſſe

est magnum, feruens, & insatiabile desiderium assequendæ perfectionis, sicut dicit sapiens, *Hanc amaui & exquisiui a iuuentute mea, & quæsiui sponsam mihi eam assumere, & amator factus sum formæ illius.* *Absque dubio enim*, ait Richardus, *sine ingenti exercitio, sine frequenti studio, sine ardenti desiderio ad perfectam scientiæ huius altitudinem mens non subleuatur.*

Sap. 8. 2.

De præparat. ad contemp. cap. 79.

*Epist. 29.

2. Ioannes Taulerus *rerum mysticarum expertissimus sex homini obseruanda præscribit, vt ad culmen perfectionis pertingat; tria quo ad exteriora; totidem quo ad interiora: nempe vt vestes, & omnia exteriora illius simplicia sint, quibus nemini placere appetat, nisi Deo: vt verba illius sint succincta, necessaria, simplicia, & de rebus diuinis: vt in omni eius externa actione nihil appareat, quod possit offendere intuentes. Deinde quo ad interna necessarium est vt illius cogitationes sint puræ, & cœlestes: vt Deum solum purissima intentione quærat: vt quicquid illi eueniat, im-

perturbabilem animi pacem retineat. Antonius Monelia Ordinis Minorum, vir magnus inter Mysticos, sed ferè incognitus, sex esse catenas docet, quibus ligatur anima, ne ad mysticam Theologiam ascendat. Prima est negligentia circa spiritualia, quia homo non vult se exercere & mortificare: secunda, euagatio sensuum: tertia, curiositas intellectus circa scientias: quarta inordinatus amor erga temporalia: quinta, impuritas in operationibus: sexta, occupatio circa exteriora. S. Bernardus quatuor enumerat huius ascensus impedimenta his verbis: *In hoc arcanum, in hoc sanctuarium Dei, si quem fortè vestrum aliqua hora sic rapi & sic abscondi contigerit, vt minimè auocet, aut perturbet vel sensus egens, vel cura pungens, vel culpa mordens, vel ea certè quæ difficiliùs amouentur irruentia imaginum corporearum phantasmata; poterit quidem hic, cùm ad nos redierit gloriari & & dicere: Introduxit me Rex in cubiculum suum.* Est autem sensus egens nimis exigens sensualitas, quæ inor-

In myst. Theol. Dionys. c. 1.

Serm. 23. in Cant.

dinatis affectuũ motibus nos exagitat: cura pungens, rerum temporalium ſolicitudo: culpa mordens, prauæ conſcientiæ ſtimulus: irruentia denique phantaſmata ſunt rerum ſenſibilium, & corporearum imagines, quas vocat Auguſtinus animæ noſtræ plagas per ſenſus inflictas. Hæc omnia abdicanda, & extirpanda prorſus ſunt, vt Deum inueniamus. *Quamdiu enim*, ait Richardus, *conſolationem ab aliqua creatura accipimus, nondum dilectum perfectè tenemus.* Quando autem tales fuerimus, vt nihil prorſus terrenorum nos delectet, eodem momento, eodem puncto temporis videbimus quod cupimus, vt promittit Auguſtinus. *

Epiſt. 72.

Lib. 4. de contempl. cap. 16.

* Lib. 1. Soliloq. de cognit. Dei & animæ c. 14.

* Cap. 1. myſt. Theol.

3. Cùm tot igitur diſpoſitiones ad myſticam Theologiam ſint neceſſariæ, libet hîc veteri ritu proclamare: Procul hinc, procul eſte prophani. Nam & Dionyſius * monet Timotheum, vt caueat, ne quis eorum hæc audiat myſteria, qui rebus adhæreſcunt, & nihil vltra naturalia ſupernaturaliter eſſe imaginan-

tur: qui materialibus rebus immersi nondum per ſtudium mortificationis, & exercitium virtutum animi candorem acquiſiuerunt: qui ambulantes in mirabilibus ſuper ſe arcana Dei ſua cognitione ſe poſſe percipere arbitrantur. His meritò occinimus cum Chriſtiano Poëta.

Franc. Montmorencius in paraphraſi pſal. 67.

En adeſt Deus, impios
Hinc procul procul arceo.
Inuiſum ſuperis genus,
Hinc abite profani.
Fumus vt fugit, obuijs
Cera cedit vt ignibus:
Sic, intrante Deo, procul
Hinc abite profani.

Cæterùm hæc ſapientia citiùs ac ſublimiùs Idiotis ſimplicibus, qui nihil aliud quàm ſalutem in timore & tremore curant, quàm magnis & eruditis Theologis conferri ſolet, niſi & ipſi toto mẽtis affectu ſtudeãt humilitati. Ita ſcribit vir eximius Bartholomæus de Martyribus Bracharenſis Archiepiſcopus [a]. Et Bernardus de hac re ſermonem habens ſic excla-

[a] Compend. doct. Spirit. p. 2. c. 13. §. 3.

mat [b]. *O quisquis curiosus es scire quid sit hoc Verbo frui, para illi non aurem, sed mentem: non docet hoc lingua, sed gratia absconditur à sapientibus & prudentibus, & reuelatur paruulis.* Similia docent alij plures sapientissimi viri [c] Bonauentura, Gerson, Victor Gelenius, Constantinus de Barbanson, Franciscus Suarez. Atque idem confimant scriptis suis, & exemplo sanctæ ac Theodidactæ mulieres, tres Catharinæ Senensis, Genuensis, & Bononiensis; Angela de Fulgineo, Gertruda, Mechtildis, Brigida, Baptista Vernatia, Teresia à Iesu, & aliæ plures.

4. Ita nimirũ, æterne Deus, rex cœli & terræ, ita fuit placitum ante te. Tu enim superbis resistis, & humilibus das gratiam, & cum simplicibus sermocinatio tua. Confiteor tibi, Domine, quia abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Non sic illuxisti inflatis cordibus sapientum huius seculi, sicut luces in mente paruulorum, & humilium humum deserẽtium. Verè tu es Deus absconditus, & lucem habitas

b Serm. 85. in Cant.

c De processu Relig. Gerson de myst. Theol. Gelen. in praxi myst. Theol. p. 1. decis. 1. art. 5. & dec. 10. art. 2. Barbans. in semitis occult. diuini amor. Suarez to. 2. de Relig. lib. 2. de orat. c. 10.

habitas inaccessibilem: sed lucem tuã copiosè illis & amanter communicas, qui Iesum crucifixum corde & corpore exprimentes animam expurgarunt ab omni labe ac sorde voluptatum. Penetrasti animam illorum profundiùs & vitaliùs quàm soleas, cùm solam mentem ignotus irradias, ieiuna voluntate. Penetrasti intimè, & intelligibili tui contactu experti sunt quàm suauiter mulces, & mirabiliter imples hanc immensam mentis nostræ capacitatem. Tum ex abundantia cordis eructarunt verba, verba vtique bona, dulciora super mel & fauum; ex quibus didici veram sapientiam, quæ non reperitur in siccis, & insulsis libris inanium Philosophorum, qui narrant mihi fabulationes, sed non vt lex tua. Ita, Pater, quoniam sic fuit placitum ante te.



CAPVT V.

Quid sit vnio mystica. Quomodò fiat. Qui eius effectus. Quid incapacibus, & ignaris conferat lectio mysticæ Theologiæ. Transitus ad Aspirationes.

1. EO tendunt omnia, quæ de mystica Theologia ſcribuntur, vt animam perducant ad intimam cum Deo vnionem, in qua medulla huius ſapientiæ, & ſummum eius arcanum conſiſtit. Non eſt autem hæc vnio localis, ſiue præſentiæ, qua Deus vbique eſt, nihil ſe vacuum relinquens propter ſuam immenſitatem. Non eſt vnio per gratiam ſanctificantem, quâ anima à peccatis emaculata in Dei amicitiã reſtituitur, fitque diuinæ conſors naturæ. Non eſt vnio per charitatem, de qua ſcriptum eſt, *Qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.* Prima enim harum vnionum conuenit etiam rebus inanimatis,

Ioan. 4. 16.

Secunda omnium iuſtorum eſt, & puerorum ante vſum rationis; fiuntque iſtæ in ſubſtantia animæ. Tertia communis eſt omnibus probis, qui Deum quidem ardentiſſimè diligunt, ſed dono contemplationis, & myſtica vnione carent. Eſt igitur alia vnio feliciſſima & arcana, inexpertis imperuia, & difficilis explicatu, quæ fit in potentijs animæ, in intellectu ſcilicet & voluntate; iſtæ enim Deum attingunt, & illi conjunguntur actionibus proprijs vitalibus: atque in iſta vnione ſumma felicitas vitæ hujus conſiſtit, & quædam futuræ gloriæ prægustatio.

De hac vnione non eſt meæ imbecillitatis fuſiùs differere: immundis enim & impuris diuina attingere nefas. Legat qui dignus fuerit vberrimè de illa differentem virum doctiſſimum, & quaſi alterum Hierotheũ diuina patientem, Thomam à Ieſu, qui ſanctorum Patrum de ea, omniumque Myſticorum doctrinam affert, multa addens ex propria experientia. Lib. 4. de diuina ora. per totum.

2. In hac vnione clariſſima luce ſa-

pientiæ perfuſus intellectus Deum reſpicit, vt quoddam totum, in quo eſt omne bonum, ita vt ab eo in aliud diuerti nequeat: voluntas autem ardentiſſimo amore conſtringitur, qui inſtar ignis erumpens omnia quodammodo abſumit, ita vt anima iam in ſe non viuat, neque actionibus naturalibus intendat, ſed toto affectu in eum tranſeat, cui arctiſſimo amplexu conjungitur. Ambæ verò potentiæ in vaſtiſſimam Diuinitatis ſolitudinem, vt ita dicam, introducuntur; vbi Pater cunctis imaginibus nudans intellectum ſupra rationem nos euehit; Filius verò vacuum intellectum infinita claritate perfundit: ſanctus autem Spiritus immenſo ardore inflammans voluntatem omnes affectus noſtros ſecum conglutinat; quia nimirum id quod mortale in nobis eſt à vita immortali abſorbetur. Hîc dicit anima, *Bonum eſt nos hîc eſſe:* hîc introducitur in cellam vinariam, vbi læta bibit ſobriam ebrietatem ſpiritus: hîc canit epithalamium dicens, [o] *Dilectus meus mihi, & ego illi.* [p] *Viuo ego iam*

[o] Cant. 2, 16.
[p] Galat. 2. 20.

non ego, viuit verò in me Chistus. Defluit hîc amans anima, deficitque à seipsa, & velut ad nihilum redacta in abyssum æterni amoris collabitur: vbi sibi mortua viuit in Deo, nihil sciens, nihil sentiens præter amorem. Perdit enim se in diuina caligine, sed sic se perdere inuenire est.

3. O sanctam illam animam, quæ à Deo singulariter visitata, & supra omnia creata, supraque omnem operationem eleuata, mediante mystica vnione in Deum transformatur! Quàm benè illi conueniunt verba illa sapientis, *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa?* Sap. 7. 11. Cùm enim felicissima vnio sit amplexus, & degustatio summi boni; omnia bona ab ipsa, quasi riuuli à fonte, in animam deriuantur. q Hinc decor, & pulchritudo, & Spiritus sancti charismata, quibus mirabiliter exornatur. Hinc splendor lucis, & præfulgida illustratio, ardorque amoris, & suauitas ineffabilis. Hinc contemptus rerum omnium terrenarum, & insatiabile cœlestium desiderium. Hinc perfecta Christi imitatio, & ex redundantia

q De his fusè Harphius, Rusbrochius, Carthusianus, Blosius & alij Mystici.

ſpiritus exultatio ſenſuum, & corporis admirabilis tranſmutatio. Hinc animæ annihilatio coram Deo, & myſtica mors: hinc feruor, languor, liquefactio, ebrietas ſpiritualis, ſilentium internum, oſculum Verbi, ecſtaſis, raptus, ſuſpenſio, & alia multa, quæ libens prætermitto, quia de his ſola vnctio illos docet, qui digni ſunt experiri.

4. Altiſſima quidem ſunt hæc myſteria, & ſupra communem hominum captum, ſed vt optimè ait Plato, *De rebus diuinis credendum eſt filijs Dei, etiam ſi nullas afferant rationes*. Res ſublimes & arcanas, quòd ſibi notæ non ſint, quaſi falſas aſpernari; fidemque abnegare ſpectatiſſimæ probitatis viris, cùm de diuinis perceptionibus ex propria loquuntur experientia, ſtultorum eſt, & impiorum. Nec ideò inutiles æſtimandi ſunt, aut prorſus abijciendi Myſticorum libri, quòd ſublimia tractent, & mirabilia ſuper nos; nam hoc ſaltem ex illis diſcimus, quàm longè adhuc verſemur à culmine Chriſtianæ perfectionis, nondum

In Timæo.

digni qui cum Moyſe in caliginem ingrediamur. Narrat Guillielmus Abbas Sancti Theodorici, ſibi infirmo in Monaſterio Clareuallenſi S. Bernardum etiam infirmum moraliter expoſuiſſe Canticum Canticorum: [In quo, *inquit*, cùm benignè & ſine inuidia exponeret mihi, & communicaret ſententias intelligentiæ, & ſenſus experientiæ ſuæ, & multa docere niteretur inexpertum, quæ non niſi experiendo diſcuntur; & ſi intelligere non poteram adhuc quæ apponebantur mihi, plus tamen ſolitò intelligere me faciebat, quid ad ea intelligenda deeſſet mihi.]

In vita S. Bernardi lib. 1. c. 12.

5. Hic ſiſto. Voces enim audio plenas querelarum, quibus à legentibus interpellor. Et vbi, inquiunt, via compendij ad Deum, quam te initio hujus Tractatus oſtenſurum promiſiſti? Hactenus de myſtica Theologia, & de vnione cum Deo diſſeruiſti, opus proponens difficillimum, iter arduum, & altiſſimum faſtigium humanis viribus inacceſſi-

Psal. 138. 6. bile. Vnde meritò illud Psalmographi quisque nostrũ vsurpare potest: *Mirabilis facta est scientia tua ex me, & non potero ad eam* Quomodò enim terrenus homo terram despicere poterit, cœlum conscendere, Angelorum choros transcendere, ad Dei solium accedere, quicquid est humanum exuere, Deo intimè vniri? Libenter quidem ista legimus, & audimus; sed tam arduo operi nos accingere, humana fragilitate vires denegante, non audemus. Rectè ista; si sola hominum imbecillitas attendatur: malè, si diuinæ gratiæ efficaciam adjuuantem respiciamus. Adest hæc omnibus, qui à Deo præuenti iter ad ipsum aggrediuntur. Aderit & mihi viam docenti, datamque fidem liberanti.

6. Dico igitur viam compendij ad Deum, ad culmen mysticæ Theologiæ, ad intimam cum Verbo vnionem esse motus Anagogicos, & exercitium Aspirationum. Testes hujus dicti affero omni exceptione majores. Primus est Ioannes à Iesu Maria Carmelita excalceatus, qui ita

ſcribit : [Concors omnium, quos legerim, ſententia eſt, ad altiſſimam Dei cognitionem & ſenſum, ſiue experimentum, aſpirationum exercitio ita animam erigi, vt ſi hoc Angelicum exercitium miris laudibus celebratum, cæteris omnibus antepoſitum frequentet, plurimùm proficiat. Habet enim tam egregiam vim extimulandi, & diuinis flammis vrendi, vt hoc vnum idoneis circumſtantijs ſeptum, & ſtudio virtutum armatum, ad ſummam chriſtianæ vitæ perfectionem & puritatem corda noſtra perducat. Quamuis enim dona Dei ſint vnio, raptus, fruitio, reuelatio, & illa indulgentiſſimi Dei interna blandimenta, & ſolis conatibus noſtris, quamtumuis neruoſis, illa non producamus; at certè animæ ſeſe idoneè ad eas nuptias ornanti & comparanti munificentiùs, quàm cogitare valeat, indulgentur.] Hæc Ioannes, cui alterum adjungo ejuſdem inſtituti Thomam à Ieſu.[r] [Si Sanctorũ Patrum, *inquit*, aliorumque Myſticorum, qui hanc

Myſt. Theol. cap. 9.

[r] De diuina orat. lib. 4. cap. 20.

viam experti ſunt, ſententiæ credendum eſt, nullam compendioſiorem viam, nullumve alium in Dei aſſurgendi modum faciliorem ac nobiliorem eo inuenies, quem ſapientiam vnitiuam, ſiue amorem vnitiuum Myſtici appellant, qui in motibus anagogicis ſiue aſpirationibus, quibus cor enititur ad Deum aſſurgere, ac illi auidiſſimè adherere, conſiſtit.] Poſſem paginas latè implere aliorum teſtimonijs hanc veritatem confirmantium, præſertim Bonauenturæ[s], Henrici Harphij[t], Ioannis Gerſonis[u], Dioniſij Cartuſiani[x], Conſtantini de Barbanſon[y]; ſed pro indicta mihi breuitate duo propoſita ſufficient.

[s] Cap. 3. myſt. Theol. ipſi aſcriptæ, quæ eſt Henrici de Palma.
[t] Myſt. Theol. lib. 2. initio p. 5.
[u] In myſt. Theol.
[x] Lib. de fonte lucis.
[y] In ſemit. occult. p. 1. cap. 5. & p. 2. c. 3. Lanſperg. init. Pharetræ.

CAPVT VI.

Aſpirationes, Motus anagogici, Orationes jaculatoriæ quid ſint. Sententijs, & exemplis Sanctorum Patrum approbantur. De illarum præſtantia, & vtilitate.

1. ABaridem Hyperboreum Pythagoræ æuo nobilem, &

famoſum habuiſſe ferunt aureum telum, quo vectus, vt poëtico Pegaſo, celeriter per aërem volitabat, vnde dictus eſt Æthrobates, ſcandens per æthera, vt refert Iamblicus in vita Pythagoræ. Sed quod genus aurei teli potentius eſt, quam alatæ & ignitæ Aſpirationes, quæ deuotam animam momento in cœlum efferunt, & penetrant vſque ad thronum Diuinitatis? [Anima, in qua habitauit ignis Dei, ait Magnus Antonius Abbas, Similis eſt aui duabus prædi- tæ alis, quibus volat, & ſurſum per cœli aëra eleuatur. Etenim aui præ omnibus creaturis alæ peculiares ſunt: alæ verò animæ Domino obſequentis ſunt virtus ignis Dei, quibus ad cœlum ſurſum volare valet. Si autem his caruerit alis, minimè ſurſum eleuari in aëra poterit, cùm ſit illius ignis expers; ſimiliſque erit aui ſuis ſpoliatæ alis, quæ volare nequit.] Hæc Antonius, qui ſupra iam dixerat cauſam aſcenſionis Sanctorum ad Cœlum fuiſſe ignem inuiſibilem, calorem ſcilicet accenſum in cordibus eorum. Hoc

Cap. 28.

Epiſt. 18.

enim igne deficiente, nemo ad cœlum aſpirare, necdum aſcendere valet.

2. Sunt autem Aſpirationes breuiſſimæ quædam Orationes, ſiue mente ſola, ſiue mente ſimul ac ore conceptæ, atque prolatæ, quibus debet fidelis anima in quouis loco & tempore aſſueſcere, & frequenter incumbere, cor ſuum & voluntatẽ ad Deum, erigens die ac nocte, domi & foris, ſedẽs & ambulans, in quouis negotio, in quauis actione, & occupatione. Scri-
Luc. 18. 1. ptum eſt enim, oportere ſemper orare & numquam deficere; ſed quia inſtabilitas naturæ noſtræ, corporis cura, & aliæ occupationes ſæpe nos diſtrahunt, hæc Angelica Aſpirationum exercitatio perpetuitatem orationis compenſat. Fiunt quidem in momento, & tranſeunt; ſed jugiter permanet earum fructus, & continuatur oratio continuatione boni deſiderij in charitate fundanti: bonum autem deſiderium ſemper orat, quia ſemper clamat ante Deum ſinceri amoris affectus. Beati in cœlo nunquam ceſſant ab actuali amore,

& cognitione Dei : nos verò hanc felicitatem continuis aſpirationibus æmulamur, dicentes cum Apoſtolo: *Noſtra conuerſatio in cœlis eſt*. Oratio enim eſt aſcenſusſpiritus ad Deũ[z]; *Per quem aſcenſum*, ait S. Ioannes Chryſoſtomus,[a] *ſocietatem effugimus, quam cum brutis animantibus habemus, & cum Angelis copulamur*. Vocantur Aſpirationes, quia illis aſpiramus ad Deum, & per eas aſpirat Deus conatibus noſtris: dum verò ad Deum aſpiramus, nil niſi Deum ſpiramus; & per eaſdem feruor charitatis, non minus quàm vita corporis aëris aſpiratione, ſuſtinetur. Motus quoque anagogici, id eſt ſurſum ducentes, nuncupantur, quia illis à rebus terrenis abducimur, & ad ſuperna leuamur, ac tandem ad beatam cum Deo vnionem euehimur. Dicuntur orationes jaculatoriæ, quia inſtar jaculorum & ſagittarum velociſſimè tranſeuntium in cor diuinum tanquam in ſcopum jaciuntur, vt ab eo dona cœleſtia obtineamus. Affectus denique appellantur, quia ſunt affectiones cordis, &

Philip. 3.20.

z Damaſcẽ. l. 1. de fide orthod. c. 14.

a De orando Deum lib. 1.

desideria, ac proposita voluntatis: nihilque aliud est Aspiratio, vt eam
Part. 1. decis. 6. art. 1. Gelenius diffinit, præterquam expeditus affectus erga Deum, vt summum bonum.

3. De his plura sanctorum Patrum documenta habemus, & exempla.
Epist. 121. Augustinus ad Probam. [Dicuntur fratres in Ægypto crebras quidem habere orationes, sed eas tamen breuissimas, & raptim quodammodo jaculatas, ne illa vigilanter erecta, quæ oranti plurimùm necessaria est, per productiores moras euanescat, atque hebetetur intentio.] Cassianus instituta Mona-
Lib. 2. Inst. c. 10. & 11. chorum describens: [Vtiliùs censent breues orationes, sed creberrimas fieri. Non enim multitudine versuum, sed mentis intelligen-
Collat. 9. cap. vlt. tia delectantur.] Et in Collationibus: [Frequenter sed breuiter orandum est, ne immorantibus nobis inserere aliquid cordi nostro insidiator possit inimicus.] Chrysostomus ad populum Antiochenum:
Homil. 79. [Breues & frequentes orationes fieri Christus, & Paulus præcepe-

runt paruis ex interuallis. Nam ſi ſermonem in longum extenderis, in negligentiam frequenter lapſus multam diabolo ſubrependi facultatem dederis, & ſupplantandi, & abducendi cogitationem ab his quæ dicuntur. Si verò continuas & crebras orationes facias, totumque tempus interpolans frequentia, facilè poteris modeſtiam exhibere, & ipſas orationes cum multa facies ſolertia.] Aëlredus Abbas [a]: [Hæc deuota ſuſpiria tam gratioſa ſunt in oculis eius, qui ſcrutatur renes & corda, quòd non poſſit diu abſcondere multitudinem dulcedinis ſuæ, quam abſcondit timentibus, & diligentibus ſe.] Guilielmus Abbas S. Theodorici [b]: [Hauriendus eſt ſæpè de lectionis ſerie affectus, & formanda oratio, quæ lectionem interrumpat, & non tam impediat interrumpendo, quàm puriorem continuò animum ad intelligentiam lectionis reſtituat] Hujuſmodi oratiunculas rectè appellat Tertullianus [c], [Orationes ſine agmine verborum:] &

[a] De duobus diſcip.

[b] Epiſt. ad Fr. de Monte Dei, inter Op. S. Bernardi c. 10.

[c] De orat. cap. 1.

Col-lat. 9. cap. vlt. Abbas Isaac apud Cassianum eas commendat tanquam verum sacrificium, pingues hostias, pura libamina, holocaustomata medullata. [Sunt enim, teste B. Laurentio Iustiniano, opus spiritualis arcus, sagittæ contra aduersarios directæ, ignita vota, quæ à Christi militibus in cœlum corde tacito destinantur; eminus feriunt, celeriter emittuntur, hostem non sinunt propiùs accedere, & ascensorem frequenter vnico prosternunt ictu.

De intern. confli-ctu. c. 10.

De Anna, to. I. Rursum Chrysostomus: [Dic in mente, Miserere mei Deus, & absoluisti precationem. Qui enim dicit, Miserere, confessionem offert, & peccatum suum agnoscit, quia lapsorum est misericordiam requirere. Qui dicit, Miserere mei, remissionem delictorum accepit: qui enim misericordiam consecutus est, non punitur. Qui dicit, Miserere mei, regnum cœlorum obtinuit: quem enim Deus miseratur, non à pœna solùm liberat, sed futurorum etiam bonorum possessione dignatur.]

4. Porrò hunc orandi modum exemplo ſuo nos Chriſtus Saluator edocuit. In horto enim iterabat hæc verba: *Pater ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: veruntamen non mea, ſed tua voluntas fiat.* Et in Cruce magnos ſuſtinens cruciatus aliquam interdum ex his aſpirationibus ardentiſſimo feruore jaculabatur, dicens; *Pater dimitte illis, quia neſciunt quid faciunt.* Deinde: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me.* Ac poſtea: *Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Nehemias interrogatus à Rege, priuſquam reſponderet, mentem ad Deum ſuſtulit, ad ſolium Diuinitatis animi ſui nuntio celerrimè amandato. Iudith Holofernem percuſſura apprehendit comam capitis eius, & ex corde ignitam protulit & breuiſſimam orationem dicens, *Confirma me Domine Deus in hac hora.* Sancti in cœlo requiem non habent die ac nocte dicentes [d], *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* [e] Baſilius ſuadet peccatori, vt ad imitationem Chananeæ identidem inclamet il-

Matt. 26. 39.

Ibid. 27. 46.

Eſdræ 2. 4.

Iudith 13. 9.

d Apoc. 4. 8.

e Exhort. ad Baptiſm.

lud, *Miserere mei fili Dauid.* De S. Marcella scribit Hieronymus, eam semper cantasse illud Psalmi, *In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* S. Malachias, teste Bernardo in eius vita, raptim quodammodò, & velut jaculum emittebat orationē. Thais olim meretrix edocta à Paphnutio Abbate sic orabat: *Qui plasmasti me miserere mei.* Cassianus vsum multiplicem hujus versiculi, *Deus in adjutorium meum intende*, elegantissimè commendat in Collationibus. Ex vitis Patrum multa hic referri possunt. Abbas Isaias vidit cujusdam Monachi orationē, dum manducaret, ascendere instar ignis in conspectu Dei. Alius quidam, dum colloqueretur cum alijs fecit centum & tres orationes. Abbas Macarius de modo orandi à quibusdam interrogatus dixit, Non est opus multum loqui in oratione, sed extendere manus frequenter, & dicere, Domine, sicut vis & scis, miserere mei. Moyses Æthiops olim princeps latronū quinquaginta quotidie orationes peragebat: Paulus

Epist. 16. ad Principiam.

Collat. 10. cap. 10. 1. vitæ. Pat. Rosueidi, lib. 5. libel. 12.

Ibid. libel. 8.

Monachus trecentas: quædam Virgo ſeptingentas. Narrat Theodoretus Simeonem Stylitam innumeras quotidie adorationes peregiſſe, adeò vt vnus numerauerit aliquando mille ducentas quadraginta quatuor, alias omittens, quia laſſus deſtitit numerare. Quidam Chriſtophorus Monachus centies in nocte orabat. Beata Clara de Monte Falco millies quotidie Deum adorabat genua flectens, & totidem fundens jaculatorias orationes, vt teſtatur in eius vita Baptiſta Pergilius. S. Franciſcus tota nocte orabat hæc ſola verba repetens: *Deus meus & omnia.* Pater Didacus Martinez, Peruani Regni dictus Apoſtolus, quotidie dicebat ſexcentis quandoque vicibus, *Deo gratias*; & ad hoc alios hortabatur dicens, nullam orationem breuiorem eſſe, nullam Deo magis acceptã. Alius quidam è Societate Ieſu Iacobus Cerrutus nomine innumerabiles actus amoris, & gratiarum actionis ſingulis diebus eliciebat, qui peruenerunt aliquando ad viginti quatuor millia: vota verò ter millies

Ibid. libel. 9.

Ibid. lib. 10.

Part. 1. c. 6.

Nicol. Lancicius

Opuſc. Spirit. 11. cap. 30.

Ibid. 11. quotidie renouabat. Sub regimine P. Consalui Syluerię erant qui breui oratiuncula decies millies in die diuinum auxilium inuocarent[e]. Similem orandi frequentiam æmulabantur ex eadem Societate suis scriptis notissimi viri Sebastianus Barrada, & Franciscus Suarez[f], vt alios omittam. Non erit finis exemplorum, si omnium Religiosorum Ordinum percurrere historias velim, & gesta omnium Sanctorum. Recentiora quædam habet Ioannes Rho in Historia Virtutum.

[e] Nicol. Codignus in vita P. Consalui l. 3. c. 10.

[f] Ioan. Rho in Hist. virtutum l. 3. c. 8.

5. Tanti momenti est ad assequendam breui tempore perfectionem hoc exercitium, vt illud semper plurimi æstimarint quotquot fuerunt viri doctrina, & sanctitate conspicui. Hoc enim tamquam igne in cordibus nostris accenso consumuntur omnia peccata, vitia omnia destruuntur. Tollit id à nobis quicquid est terrenæ adhæsionis, quicquid deformitatis, quicquid dissimiles nos facit Deo, & sanctam cum illo vnionem impedit. Eo mediante vincuntur tentationes, acquiruntur

virtutes, perficiuntur operationes, cœlesti lumine imbuitur intellectus, exercentur actus supernaturales, purificatur intentio, erigitur affectus, inflammatur voluntas, disponitur mens ad contemplationem, & totus homo in Deum transfunditur. [Preces tacitæ multum habent acuminis, ait Abbas Gillebertus, priuatim fiunt, sed priuata non petunt; submissior est vox, sed mens intensior. Verbis non eget, nec vtitur oratio quæ puro & pleno fertur affectu.] Diuinus homo & in schola amoris versatissimus Franciscus Salesius Episcopus Geneuensis studium orationis, & vsum Aspirationum vnum & idem esse cum mystica Theologia doctè & luculenter ostendit. Quia sicut Scholastica Theologia habet Deum pro objecto, mystica etiam non nisi de Deo loquitur, sed cum triplici discrimine. Illa differit de Deo, vt Deus est: hæc vt summè amabilis est. Illa de Deo loquitur cum hominib⁹, & inter homines: hæc de Deo cum eodem Deo, ac in ipso Deo. Illa tendit ad

Serm. 23. in Cant.

De amore Dei l. 6. c. 1.

Dei cognitionem, facitque nos doctos & Theologos: hæc tendit ad amorem, & nos ardentes reddit, ac Theophilos. Principale itaque hujus exercitium eſt cum Deo loqui, & ipſum Deum in fundo cordis loquentem audire ſecretis aſpirationibus & alloquijs, quæ à nemine niſi ab ipſo dicente & à Deo intelliguntur. Optimè de hac re pius Poëta.

Herman. Hugo Piorum elegia prœmiali.

Ille meos gemitus, mea ſcit ſuſpiria ſolus,
Quem fugit humani nulla latebra ſinus.
Quid clamen, mea dum ſeſe ſuſpiria rumpunt,
Non niſi nos ſoli nouimus, ille & ego.
Nemo meos gemitus, vota, aut ſuſpiria nouit.
Nemo, duo niſi nos, & duo ſufficimus.



CAPVT VII.

Varia documenta pro vſu,& praxi Aſpirationum.

1. VT qui domum moliuntur à fundamentis, ita nos documenta ſcripturi pro vſu & praxi aſpirationum à fulcro, & veluti baſi ipſarum, à Dei ſcilicet præſentia, ordiri debemus. Ab hac omnino pendet hæc Angelica exercitatio, neque enim ad abſentē aſpiramus aut preces fundimus,qui nos audire& exaudire non poſſit. Præſens eſt ille omnibus, & vbique: atque vt canit quidam Religioſus Poëta.

Mantuanus 3. Sylvarum.

Cuncta Deus replet, Deus eſt ſupra, Deus infra,
Æthereos orbes habitat, ſub Sole, ſub aura,
Sub tellure latens,ſub Dite,ſub æquoris vnda,
Omnia plena Deo.

Romanus ſapiens ad ſuum Lucil-

Epist. 41. lium sic scribit : [Non sunt ad cœlum eleuandæ manus, neque exorandus æditvus, vt nos ad aures simulachri, quasi magis exaudire possimus, admittat. Prope est à te Deus, tecum est, intus est. Ita dico, Lucilli, sacer intra nos spiritus sedet, malorum bonorumque nostrorum obseruator & custos : hic provt à nobis tractatus est, ita nos ipse tractat. Bonus vir sine Deo nemo est.] Præsentia itaque diuina per se considerata facillima est : nam quid facilius quàm illum intueri, qui vbique est, in quo viuimus, mouemur, & sumus ? Sed attenta naturæ nostræ corruptione, quæ per inepta & corpori jucunda vagari consueuit, cœcutimus plerique, & lucem vbique fulgentem non videmus. Sicut homini cœco præsens est sol, sed ipse soli absens est : sic omnis stultus & impius procul à Deo est, non quia Deus illi sit absens, sed quia ipse, vt potè cœcus, præsentem non videt.
Lib. 14. de Trinit. c. 12. [Magna hæc miseria est, vt scribit Augustinus, cum illo non esse : hominem, sine quo non potest esse : in quo

inquo enim eſt, ſine dubio ſine illo non eſt, & tamen ſi eius non meminit, eumque non intelligit & diligit, cùm illo non eſt.] Vt ergo cùm illo ſimus, ſemper ad illum reſpiciamus, ejuſque amorem aſſiduis aſpirationibus excitemus & augeamus. Amor enim oculum mentis ita afficit, vt non niſi amatum videre libeat. De illo quem amat ſemper cogitat homo, ſemper loquitur, ſemper ad ipſum aſpirat: & mutuò iſta fiunt, præſentia Dei ſtudium aſpirandi gignit, ipſiſque aſpirationibus eadem fouetur, & nutritur.

2. Cùm autem varij ſint modi à diuerſis ſcriptoribus [g] traditi, quibus Deum præſentem habere & concipere poſſumus; ille cæteris præferendus, qui nec caput lœdat aut imaginationem, nec ſtolidos & quaſi abſtractos in peragendis ordinarijs actionibus nos reddat, ſed potiùs adjuuet ad ſolita exercitia perfectiùs obeunda. Hic duplex eſt. Primus conſiſtit in actuali fidei exercitio circa tria: circa eius immenſitatem, qua cœlum & terram implet; circa

[g] Virgil. Ceparius, Ioan. de Angelis Anton. Gardier, Nicol. Lancicius, Franc. Arias, Alphonſ. Rodriguez, to. 1. Iacob. Aluarez, tomo 3. Ludo. de Ponte in Duce Spirit. Thomas Maſſutius lib. 2. de cęleſti con-

uersat. Ludo. Paris Capucinus in Palat. diuini amoris c. 130. vsque ad c. 159. & alij.
h Cor. 3. 16.
i Variæ sunt Platonicorum sententiæ de anima mundi, v. Proclum; & ex recentioribus Foxiũ in Timæum: Alci-

ſcientiam infinitam, qua omnia videt & penetrat, etiam intimas cogitationes: circa eius concurſum ad omnes noſtras actiones. Per ſimplicem enim iſtarum veritatum apprehenſionem Dei aſſiduè recordari facillimum erit: cumque hinc phantaſmata abſint, & actus imaginationis, non erit hic modus illuſionibus ſubjectus, & capitis fatigationi. Secundus multò iſto perfectior ille eſt, quo Deum non iam extra nos, ſed in abdito cordis, & in intimo ſpiritus noſtri præſentem, & in nos ſua bona effundentem puriſſimo mentis oculo intuemur. *Neſcitis*, ait Apoſtolus[h], *quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis?* Magna cœcitas multorum eſt, & non modica ignorantia Deum ſemper extra ſe quærentium, ac ſi procul ab illis eſſet. Nam ſi eſt in omnibus rebus, vt fides docet, procul dubio etiam iñ nobis eſt, magis intimus nobis, quàm anima corpori, qua de cauſa à Platonicis [i] *Anima mundi* dicitur, non quaſi pars & forma ipſius, ſed tanquam perfectiſſima cauſa tri-

buens omnibus eſſe & operari. Tutius eſt autem Deum intra nos ipſos, quàm in alijs creaturis quærere, & aſpicere; ſpecies enim externa creaturarum ita nos ſæpe detinet & rapit, vt non ſinat ad Creatorem in illis habitantem intrare. Ideò querebatur Auguſtinus [k] ſe foris Deum quæſiſſe, qui intra ipſum erat. *Mecum eras*, inquit, *& tecum non eram*. Hæc Dei præſentia Sanctæ Catharinæ Senenſi vſui erat, quæ, teſte Raimundo in eius vita, cellulam ſibi ſecretam intra ſe ipſam fabricauit, in qua jugiter cum Deo morabatur. Felix planè cubiculum, in quo anima ſeipſam abſcondit à tumultu creaturarum, & cum magna tranquillitate Deo creatori intendit. Sententia Saluatoris eſt [l], *Regnum Dei intra nos eſſe*: Regnum verò Dei eſt ipſemet Deus cum vniuerſis diuitijs ſuis. Ad ipſum igitur intra nos habitantem in fundo & eſſentia animæ ignitis aſpirationibus introuertere nos debem⁹, ſemper de illo cogitando, vt ad eius amplexum, & felicem cum eo vnionem tandem peruenire, ſeu perduci mereamur.

nouum cap. 12. ac ibid. Comment. Iac. Carpentarij. Plotinum lib. 2. 3. 9. enn. 2. ac ibid. Ficinum, qui item legendus lib. 4. Platonicæ Theol.

k Lib. 10. Confeſſ. c. 27.

l Luc. 17. 21.

3. Semper debet anima ſancta, & veri ſponſi amica, vt docet Richardus, ad dilectum ſuum ſummo cum deſiderio inhiare, parata ſemper & vocanti occurrere, & pulſanti aperire. Sed in hac introuerſione & praxi aſpirationum, ſicut & in reliquis exercitijs, vulgatum illud attendere debet, *Ne quid nimis*: ne videlicet vltra vires aſſumantur, ita vt caput grauetur ex nimia attentione, vel intenſione affectus. Cauendum quoque ne nimis extendat intellectum; ne ſi altiùs, quàm oporteat, volare tentauerit, à ſimplicitate aberrans internis tenebris inuoluatur, ex quibus intolerabiles miſeriæ & anxietates oriri ſolent. Diſcretio hîc neceſſaria eſt, & ſimplicitas cum ſuauitate conjuncta, ſicut dicit Scriptura, *Mel inueniſti, comede quantum ſufficit.*

Lib. 4. de contempl. c. 13.

Prou. 25. 16.

4. Eliciendæ ſunt Aſpirationes non perfunctoriè & feſtinanter, ſed cum matura ſerenitate ſpiritus, & interiori harmonia; ita vt reuera ſentiat anima ſe Deum quærere, & ipſum velle in mente ſua inuenire, non alia

de causa, nisi vt ipsum diligat toto corde, totis viribus, tota virtute. Proderit aliquando, ex doctrina Seraphici Bonauenturæ, puras manus ad cœlum leuare, & suam interdum audire vocem: proderit ad subleuandam intentionem in cœlum suspicere; sed cauendum ne extra se vagetur spiritus, & ne ipsæ Aspirationes sola voce prolatæ steriles fiant, & sine fructu. Spiritus enim fertur in Deum per anagogicos excessus oculo intellectûs ferè clauso, ac sopitis eius discursibus, cum sancto silentio ac feruentissimo affectu. Quare minima pars intellectui, maxima voluntati tribuenda est.

Spec. discipl. p. 1. partic. 2. c. 6.

5. Conuenit hoc exercitium illis præsertim, qui animam iam à vitijs expurgarunt, & aliqualiter in via illuminatiua, studioque virtutum, & exercitio meditationis profecerunt. Postquam enim anima ab affectu seculi mentalis orationis exercitatione abducta fuerit, ita vt sentiat diuinum in se ignem succensum, relicto statu meditationis ad statum transit aspirationis, post quem demum ad con-

templationem, & ad mysticam Theologiam pertingit. Rectè S. Nilus, *Si es Theologus, verè orabis; & si eris Theologus, & verè orabis, Theologus verè eris*. Et B. Ioannes Climacus: *Statum tuum oratio tua manifestat tibi, hanc enim Monachi esse speculum tradunt Theologi rectissimè*. Sententia hæc est omnium Mysticorum post orationem vocalem & meditationem poni aspirationes, tanquam modum orandi perfectiorem, per quem fit transitus ad orationem internam, & diuinitus infusam. De qua re legendi sunt duo viri eximij ex Ordine Capucinorum, Benedictus Anglus in Regula perfectionis [m], & Victor Gelenius [n] in Praxi mysticæ Theologiæ. An verò deserendus sit status meditationis tribus indicijs cognosces: quæ tradit Ioannes à Cruce [o] in Ascensu montis Carmeli. Primum est, si iam non possis meditari, neque imaginationis opera vti, nec vllam ab hac re mentis refectionem, sed potiùs ariditatem percipias. Secundum, si nec placeat, nec gratum sit animæ tuæ ex industria occupare

De orat. c. 57.

Gradu 28.

m 1. part. c. 19.

n 1. part. decis. 4. art. 10. & decis. 6. per totam.

o Ascens. montis Carm. l. 2. c. 13.

imaginationem, & defigere in aliquo objecto. Tertium, quando libet & placet animæ ſolam manere cùm amoroſa ad Deum attentione in quadam interiori pace & quiete, abſque actu ſaltem diſcurſiuo potentiarum. Tria hæc indicia ſimul ſumpta in te animaduertere debes quicumque optas à ſtatu meditationis tutò ad alium ſublimiorem progredi.

6. Requiruntur alia quædam ad hoc exercitium, puritas cordis, rectitudo intentionis, perfecta abnegatio & nuditas ab omnibus imaginibus & idolis creaturarum; fuga curioſitatum, inutilium ſermonum, humanarum conſolationum, & vanarum occupationum; deſiderium ſemper proficiendi, humilitas, mens libera, & expedita ab omni terrena delectatione; lectio ſpiritualis, collocutio de rebus diuinis; internum, externumque ſilentium, ſicut ſcriptum eſt: *Qui minoratur actu percipiet ſapientiam.* Quælibet vel minima inordinatio, quicumque tenuiſſimus affectus erga aliquam creatu- Eccli. 38. 25.

ram, quæuis leuior offensa, aut exterior distractio, moram inijciunt animæ ad vnionem cùm Deo propeperanti. [Quantumcunque enim, *ait quidam vir sanctus*, profecisse videamur ad extra in bonis spiritualibus, & apparentijs, seu in reputatione sanctitatis, totum inane, & paruum est; nisi interior homo fuerit reformatus, & Deo conformis.] Constat autem ex his non exigi ad hanc sapientiam acumen ingenij, & multiplicem cognitionem, sed simplicitatem, & purum atque ardentem affectum, cum assistentia Spiritus sancti, qui super humiles & paruulos requiescit. Quare multum lugendi sunt illi, qui solis externis exercitijs contenti, & interiorem animæ fundum negligunt, & sanctam cum Deo vnionem. Nunquam enim satiari anima poterit, & si omnibus spiritualibus diuitijs abundet, nisi per amoris contactum, & intimam vnionem Deum consequatur. *Fecisti nos Domine ad te*, inquit Augustinus, *& inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te*: donec scilicet arctissi-

Gerlacus in soliloquijs c. 25.

Lib. I. Confess. c. I.

mo tecum amoris vinculo conjungatur.

7. Solet praxis aſpirandi dura admodum, & difficilis nondum exercitatis apparere. Natura enim inſtabilis & libera, varijſque cogitationibus & deſiderijs aſſueta frœnum diuini amoris pertinaciter fugit: & quia ſtatim fructum non videt, tanquam laborem nullius momenti contemnit. Sed hoc commune eſt omnibus exercitijs, quorum initia ſemper ſunt difficilia: labor autem aſſiduus omnia vincit, & cùm laudabilis conſuetudo firmiter in anima ſtabilita fuerit, quaſi in naturam tranſibit, rebuſque diuinis tam facilè intẽdet, quàm facilè ſpirat ac viuit. Accedit gratiæ auxilium, quod aſſiduè implorare oportet: nam vt ait Chryſoſtomus, *Supra vires hominis eſt ſerere cum Deo colloquium, niſi adſit vis, & actus Spiritus ſancti.* Lib. 2. de orat. Vnde ſicut ad calorem nulla propinquior diſpoſitio inuenitur, quàm ipſemet calor; ita nulla ad orationem conuenientior præparatio ipſa oratione. Quòd ſi anima interdum langueat, ita vt ægrè aſpira-

tiones producat; aliqua pia meditatione vtendum eſt, donec cor meditando incaleſcat, & mox ad aſpirationes redeundum. Docet hoc Ge-
1.p. decis. 6. art. 5. lenius, & addit debere vnumquemque in hunc finem ſibi ipſi inſtituere colloquia plangentia ſui ipſius vilitatem & infidelitatem circa mortificationem & virtutes: quæ ſi deſint petenda erunt ex meditationibus, & ſoliloquijs Sancti Auguſtini. Si verò nec meditatione, nec hujuſmodi colloquijs cor excitetur, non propterea abijcienda ſpes eſt, ſed conſtanter perſeuerandum difficulter agendo, & varias aſpirationes quantumuis frigidè & aridè eliciendo, quo ad vſque probata fide victoria à Domino miſericorditer concedatur. Tale eſt augmentum ſanctarum exercitationum, quale & plantarum, quotidie creſcunt, quamuis id non appareat: proceſſu verò temporis creuiſſe videbis, licet ipſum non videris incrementum.

8. Cum eliciuntur Aſpirationes extendenda intentio eſt ad finem ipſarum, qui eſt animam purifi-

care, & diſponere, aptamque reddere ad contemplationem, & vnionem cùm Deo. Qui greſſum mentis in ipſis figit, nihil agit; quia juxta Sanctorum Patrum vulgatiſſimum proloquium, non progredi in via Domini retrogredi eſt: & qui non aſcendit, deſcendit. Omnis fructus & finis orationis, ex ſententia Bonauenturæ, eſt Deo adhærere, & vnum cum eo ſpiritum fieri per liquefactionem puriſſimi amoris, & ſpeculationem ſereniſſimæ cognitionis, & abſconſionem in Dei vultu ab omni mundanorum ſtrepitu, per exceſſum quietiſſimæ fruitionis; vbi omnes vires animæ, & potentiæ à ſuis diſperſionibus ſimul collectæ, & in vnum verum, & ſimpliciſſimum, ac ſummum bonum fixæ, in quamdam diuinæ confortationis & æternæ ſtabilitatis ſimilitudinem transformãtur. Ad hunc finem datę ſunt nobis à creatore vires animæ noſtræ, non vt eas rebus terrenis mergamus, ſed vt eas ſanctis aſpirationibus ad ipſum Deũ efferamus, ad quem poſſidendum conditi ſumus; & his quaſi brachijs

De proceſ. Relig. proc. 7. cap. 14.

bonum noſtrum, noſtramque felicitatem amplectamur.

9. Qui ex hac ſaluberrima exercitatione vberes fructus percipere cupit, nulla vnquã die, imò nulla hora, ſi fieri poſſit, eam intermittere debet. Cùm enim non ſit opus continuum, ſed morulis diſcretum, omnibus ferè actibus interſeri poteſt, ſeu quis mente perſpicax, ſeu tardus ingenio ſit.

To. 1. hom. de orãdo Deũ. Præclarè Sanctus Ephrem: [Bonum fuerit ſemper orare, & nunquam deficere, quemadmodum ait Dominus. Quare ſiue opereris, ſiue dormias, ſiue iter facias, ſiue comedas, ſiue bibas, ſiue decumbas, caue orationem tuam intermiſeris. Siue in Eccleſia fueris, ſiue domi tuæ, ſiue in agro: & ſi oues paſcas, & ædificia conſtruas, & ſi in ſympoſio verſeris, ab oratione caue deſiſtas.]

Leuit. 6. 16. Olim præcepit Deus, vt ignis in altari ſuo ſemper arderet, quem nutriet, inquit, Sacerdos ſubijciens ligna mane per ſingulos dies. Altare

Lib 25. moral. c. 7. autem Dei, vt magnus Gregorius interpretatur, eſt cor noſtrum, in quo jubetur ignis ſemper ardere, quia

necesse est ex illo ad Dominum charitatis flammam indesinenter accendere. Sunt qui certum quotidie pensum aspirationum à se exigunt, quod vix probarim, nisi discretio adsit, & magistri spiritualis consilium: affectum enim sequi in his oportet, & impulsum Spiritus sancti, qui certæ regulæ non subijcitur. Quidam cùm legisset S. Bartholomæum Apostolum centies in die orasse, vt eum imitaretur, centies quotidie aspirabat ad Deum factis sibi quibusdam Litanijs ex Dei nominibus & attributis: quod qualiter fieri debeat scribit Iacobus Aluarez. Vsus & vnctio plura docebunt. To. 3. lib. 4. p. 3. cap. 10.

10. Concludo hoc caput aliquot documentis ab his specialiter obseruandis, quibus gratia Aspirationum à Deo concessa est. Et primò quidem ne hujus doni jacturam faciant, se illo prorsus indignos fateantur, nec propterea insolescant, sed viliùs de se sentiant, & gratiam Dei humilitatis velo occultent. Secundò caueant, ne eos contemnant, qui ejusmodi dono carent: fieri enim potest vt majorem

illi charitatem habeant, & gratiores Deo sint in sua simplicitate. Tertiò aduertant, ne aliqua præuenti consolatione ac dulcedine spirituali, nimium erga illam afficiantur, sicut ait Psalmista: *Diuitiæ si affluant, nolite cor apponere.* Satius enim, & tutius est gloriari cùm Apostolo in cruce Domini nostri Iesu Christi, quàm in sensibili deuotione, & delitijs spiritualibus. Cessante autem operatione diuina, recurrant ad propriam, & gratiæ substractionem patienter ferant. Quartò ita influxui diuinæ gratiæ satisfacere curent, vt vires corporales minimè lædantur: magno etenim periculo subjecta est spiritualis ingluuies, qua quis percepta gratiæ suauitate spiritum vrget indiscretè ad majorem feruorem, quàm corpus ferat. Quintò diuinæ gratiæ abũdantiam ad sui mortificationem dirigant, & ad virtutum exercitationem; nec ita sinant se deuotione absorberi, vt opera misericordię, & vitæ actiuæ officia negligant. Hæc monita Thomas à Iesu in libris de diuina oratione tradit, exercitatis au-

Psalm. 61. 11.

tem plura suggeret Spiritus sanctus.

CAPVT VIII.

Qui sint fontes Aspirationum, quæ materia, quis ordo. De triplici statu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum.

1. FOntes copiosissimi, è quibus elici & hauriri possunt quàm plurimæ aspirationes, hi ferè sunt. Consideratio cœlestis patrię, tædium hujus miseræ vitæ, desiderium videndi Deum; diuinæ bonitatis, & misericordiæ magnitudo, Dei sapientia, potentia, justitia, & cætera attributa; dolor de peccatis, affectus gratitudinis erga Deum, amor in Deum, zelus animarum, passio Saluatoris, amor Dei erga nos, diuinæ prouidentiæ admiratio, & desiderium patiendi pro Christo. His accedunt actus abnegationis, pœnitentiæ, charitatis, humilitatis, & cæterarum omnium virtutum. Quo-

rum omnium materia desumi potest vel ex proprio cujusque affectu & deuotione; vel ex verbis sacræ Scripturæ, vel ex Sanctis Patribus, alijsque pijs Scriptoribus. Sacra Scriptura, maximè verò in Psalmis, hujusmodi affectuum feracissima est: & hi cæteris præferendi, quia nihil Deo gratius esse potest, quàm si verbis à Spiritu sancto dictatis eum alloquamur. Sequuntur opuscula Sanctorum Patrum, & mysticorum Theologorum, quæ vberrimam aspirationum materiam suppeditant; præsertim confessiones S. Augustini, & ejusdem soliloquia, Manuale, & Meditationes: opera item S. Laurentij Iustiniani, Dionisij Cartusiani, Ioannis Lanspergij, Thomæ à Kempis, & Ludouici Blosij, aliorumque recentiorum [p].

[p] Vide Iacob. Aluarez to. 3. & Viam vitæ æternæ Ant. Sucquet.

2. Thomas Massutius [q] triplicem librum describit, vnde materia Aspirationum desumi potest. Primus liber magnus est valde, semper apertus, omnibus visibilis. Secundus paruus, occultus, omnino inuisibilis, & à paucis tantummodò intelligibilis.

[q] Init. lib. 2. de cæles. cõuers.

Tertius magnus, & paruus; apertus, & clausus; visibilis & inuisibilis, & ex se intelligibilis. Primus est Mundus, qui, vt ait Basilius, perinde est ac liber literis exaratus palam contestans & prædicans gloriam Dei. Hujus quatuor sunt paginæ euoluendæ, à quo factus sit, ad quid, quâ ratione, & quanta rerum varietate exornatus. Hunc verò nonnulli inutiliter legunt, vani scilicet & curiosi mundi sapientes, quales fuerunt infideles, qui cùm Deum cognouissent, non sicut Deum glorificauerunt, sed euanuerunt in cogitationibus suis: alij perniciosè, qui tanquam pueri analphabeti solam externam speciem creaturarum respicientes, inde sumunt occasionẽ recedendi à Creatore, vt adhæreant creaturæ: quidam vtiliter & cum fructu spirituali, qui Deum in creaturis contemplantur, & in singulis operibus conditoris sapientiam, bonitatem, potentiam, & reliqua attributa laudant, prædicant, admirantur. Secundus est conscientia, siue cor nostrum prauum, profundum, & inscruta-

Homil. II. examer.

bile. In eo legere oportet quid fuit homo, quid eſt, quid erit: quid potuit, quid poſſit, quid poterit: quid fecit, quid nunc faciat, quid facturus ſit. Deinde obſeruandum à quo ſit ſcriptus, quæ ſint in eo ſcripta, & ad quem finem. Scriptus eſt autem à Deo, & à nobis, ſed ſtylo valde diuerſo: à Deo literis aureis inſpirationum, admonitionum, legum, & dictaminis rectæ rationis: à nobis atramento culparum, & imperfectionum. Tertius eſt ſacra Scriptura, cujus ſunt libri hiſtorici, prophetici, morales & mixti: in quibus quot apices, tot myſteria; quot verba, tot ſunt incentiua noſtri erga Deum amoris: ſi tamen legatur eo ſpiritu, quo ſcripta eſt.

3. Quod verò ſpectat ad ordinem Aſpirationum, ille in praxi omnino promiſcuus eſt. Nimia enim amoris fœcunditas eſt, nec attendit quo ordine, qua lege, quáue ſerie erumpat. Interdum nec verba requirit, nec voces omnino vllas, ſolis ad hoc contentus ſuſpirijs: tunc præcipuè quando voluntas accenſa eſt, quia

tunc, vt monet Seraphica Virgo Te- Vitæ suæ cap. 15.
resia, tollendi sunt discursus intelle-
ctus, & strepitus verborum, ne his
tanquam lignis amoris scintilla op-
primatur & suffocetur. Aliæ quidem
Aspirationes incipientibus, aliæ pro-
ficientibus, alię perfectis conueniunt:
sed quandoque incipiens proficien-
tium, & perfectorum orationes assu-
mit, vt discat ad altiora cor suum eri-
gere: & isti vice versa incipientium
aliquando induunt affectus, ne per-
dant humilitatem, dum semper ha-
bitant in excelsis. Porrò affectus in-
cipientium sunt horror inferni, de-
testatio peccati, timor judiciorum
& justitiæ Dei, contritio, petitio ve-
niæ, odium & contemptus sui, suæ
vilitatis cognitio & erubescentia.
Proficientium, imitatio Christi &
Sanctorum, gratitudo, perfecta ab-
negatio, amor virtutum, & deside-
rium eas acquirendi. Perfectorum,
gaudium spirituale, admiratio diui-
næ majestatis, amor Dei, ingens de-
siderium sanctificationis nominis
eius, & aduentus regni ipsius.

4. Triplex igitur est status vitæ spi-

ritualis, quia, vt dicit D. Gregorius, aliud ſunt virtutis exordia, aliud profectus, aliud perfectio. In primo ſtatu ſunt incipientes quaſi tyronum agmen; in ſecundo proficientes quaſi tyrocinium prætergreſſi; in tertio perfecti, quaſi milites veterani. Sanctus Maximus martyr primos ſeruis, medios mercenarijs, poſtremos filijs comparat. Angeliſcus Doctor tribus ætatibus hunc triplicem ſtatum aſſimilat, infantiæ, juuentuti, & virilitati: vt enim docet Auguſtinus, *Naſcitur charitas diuina operante miſericordia, cùm nata fuerit, creſcit & roboratur, roborata denique perficitur.* Primus ſtatus purgat, ſecundus illuminat, tertius perficit: qui ſunt tres actus Angelicæ & humanæ Hierarchiæ à Dionyſio Areopagita deſcripti. S. Bonauentura tres aſſignat operationes, quas juxta hanc triplicem viam charitas in anima exercet. Primam vocat virtutis vigorem, quia mediante vigore gratiæ anima purgatur à peccatis: ſecundam veritatis ſplendorem, quia ſtudio mortificationis diuinorū cognitione ani-

Homil. 15. in Ezech.

De Eccl. myſtagogia c. 24.

S. Tho. 2. 2. q. 24. a. 9.

Tract. 5. in Epiſt. Iohan.

Part. 5. Breuilogij c. 10.

ma illuſtratur : tertiam charitatis ardorem, quia vi amoris anima in Deum transformatur. Via purgatiua purgat ac perficit ſenſus, illuminatiua rationem, vnitiua ſpiritum ſiue mentem, quæ eſt animæ ſuperior pars. Purgatiua Deo Patri appropriatur, cui potentia attribui ſolet: illuminatiua Deo Filio, tum quia eſt ſapientia Patris, tum quia hæc via in Chriſti imitatione conſiſtit: vnitiua Spiritui ſancto, cujus proprius effectus eſt vnio per amorem. In prima cognoſcit homo ſeipſum, in ſecunda Deum, in tertia ſtudet vnioni & tranformationi in ipſum: quia omnis vitæ ſpiritualis ſubſtantia ad hæc tria puncta refertur; quid ſit homo, quid ſit Deus, & qualiter hæc duo vnum per amorem efficiantur. Sicut ignis cùm in lignum viride operatur, primò frigus & humiditatem tanquam obſtacula ſua expellit; deinde calorem & ſiccitatem immittit, veluti qualitates ad aditum ſuum neceſſarias; ac tandem intimè illi vnitur; ſic ad vnionem animæ cum Deo, primùm amoliri oportet om-

nia impedimenta, poſtea requiſitas diſpoſitiones adferre: quibus peractis infallibiliter vnio ſubſequetur.

5. In primo purgantium ſtatu ſunt peccatores poſt conuerſionem, qui præterita peccata puniunt, & pugnant ne iterum labantur in ea; qui prauos habitus exſecant, & paſſiones interimunt. Et ideò carnem caſtigant jejunijs, vigiliis, laboribus, aliiſque auſteritatibus; lacrymiſque & contritioni operam dant. In ſecundo proficientium illi degunt, qui terrenorum affectum deponẽtes puritati ſtudent, & virtutum acquiſitioni: virtus enim eſt proprium, ac verum animæ lumen. Crebris id circò meditationibus de Chriſti virtutibus & doctrina vrgent ſemetipſos, & accendunt ad imitationem. In tertio demum illi quieſcunt, qui purgata iam mentis acie arcano nexu Deo vniri merentur, & ea pace fruuntur, quæ exſuperat omnem ſenſum. Vna ſanè eſt charitas, cui omnes iſti incumbunt, ſed gradus, & incrementa diuerſa ſunt. Contingit autem

nonnunquam, Deo ſic diſponente, vt tyrones perfectorum prærogatiuis locupletentur, & ad diuinæ contemplationis altitudinem, quamuis breui mora, eleuentur: ne fortè objecta virtutis difficultate, ac tentationum preſſura territi, ab incœpto itinere reſiliant. Sicut è contrario acerrimis tentationibus perfectiores animæ aliquando infeſtantur, Deo permittente; ne, ſicut de ipſo teſtatur Apoſtolus, magnitudine reuelationum extollantur. Guſtata enim à pœnitentibus ſuauitate ſpiritus, deſipiunt illis mundus & caro: & cùm perfectus incipientium moleſtias patitur, deſpicit ſe ipſum, & impenſiùs laborat, ac ſi ab apice perfectionis longo admodum itinere diſtaret.

6. Sunt autem hîc tria aduertenda, quæ ex dictis colliguntur. Primum, quod cùm vita ſpiritualis duplex ſit, actiua & contemplatiua; ad actiuam duo priores ſtatus pertinent, tertius ad contemplatiuam. Secundum, quod amor, de quo loquimur, & in quo ſita eſt Chriſtiana perfectio, non

eſt amor afficiens, ſiue affectuoſus, vt aiunt, ſed efficiens, practicus, & obedientialis, qui à proprio bono voluntatem omnino abducit, Deoque ſubijcit, ejuſque voluntati tam imperanti quàm conſulenti conformem facit. Affectus quidam teneri & molles, ignaui ſunt & otioſi, & lacryma nihil citius areſcit. Si quis Dominus ſeruum habeat, qui domi otioſus ſedeat, magnificentiam eius & opes ſemper contemplans, & nihil aliud obſequij præſtet, is certè hunc ſeruum tanquam muneri ſuo ineptum arguet, & à ſeruitio amouebit. Ideò Chriſtus obſeruantiam mandatorum præcipit, & Sancti Patres ſtudium bonorum operum ſuper omnia commendant. Ad hunc amorem practicum omnes aſpirationes dirigi debent, ex illo quippe oritur vera & ſolida deuotio, purum gaudium, atque acquiſitio virtutũ. Tertium, quod licet diſtinxerimus tres ſupradictos ſtatus penes tria officia & exercitia, puritatis ſcilicet, lucis, & amoris; non id tamen eo ſenſu intelligendum eſt, ac ſi purgatio ad cæ-

teros ſtatus, illuminatio ad primum & tertium,& perfectio ad duos priores non extendatur: In vnoquoque enim omnes actus hierarchici reperiuntur, & in purgatiua non ſolùm emundatio à peccatis, ſed etiam notitia veritatis, & Dei amor vigent, & ſic de reliquis; tantóque excellentius iſti actus fiunt, quantò ſtatus eſt ſublimior. Idcircò tamen vnicuique ſtatui proprium deſtinatur officium, quia illi congruentius, magiſque eſſentiale eſt,& ad ipſum duo reliqua dirigere oportet: in primo nimirum lucem & amorem ad purgationem, in ſecundo purgationem & amorem ad illuminationem, in tertio puritatem & lucem ad amorem. Hac autem actuum cõmunicatione fit *, vt & dolor ex amore dulcior ſit, & amor ex cauſis ritè perpenſis juſti doloris ſecurior, & incitatior: cumque commiſcentur actus vnius viæ cum actibus & exercitiis alterius, incipientes ad majora jugiter aſpirant: proficientes verò & perfecti memoriam retinent & affectum earum rerum, quæ ſunt fundamenta

* Hẽric. Morus in Method. exercit. S. Ignatij.

perfectionis, & prima principia sanctitatis.

CAPVT IX.

Transitus ab Aspirationibus ad contemplationem. Addita quædam de Aspiratione passiua. Quid sit Contemplatio. Eius obiectum, & causæ.

1. ASpirationibus tanquam alis euehitur Anima ad felicissimas cum Deo nuptias: earum enim mediante vsu id euenire potest quod dixit Abbas Allois: *Quia si vult homo, in vna die vsque ad Vesperam peruenit ad mensuram Diuinitatis.* Sed hoc rarum, difficillimum, & vix intelligibile est: & nos infra de duratione status aspirationũ differemus. Nunc videndum quo pacto ab illis ad contemplationem fiat transitus. Reuocata ii quidem ad interiora sua, mediante aspirationum actiuitate, inferioris hominis capacitate, & ele-

Vitæ Pat. lib. 5. libel. 11.

uata ad Deum mente motibus anagogicis, affectúque ſuccenſo, ſpiritus rationalis à vinculis paſſionum & fallaciis ſeculi expeditus, ad cæleſtia perluſtranda lumen internum dirigit, & ad ſtatum tranſit altiſſimæ, ac diuinæ contemplationis. *Illuxerunt*, inquit Pſalmographus, *coruſcationes tuæ orbi terræ; vidit, & commota eſt terra.* Sunt enim Aſpirationes quaſi ſubitaneæ illuſtrationes, quibus ſubinde coruſcantibus, terra humani cordis admiratione cœleſtium excitata, terrena relinquens ad ſuperna eleuatur Quia verò celerrimè motiones iſtæ anagogicæ peraguntur, niſi aſpirans cogitationes impertinentes, quæ animo ſeſe ingerunt, reijciat, aliamque protinus ſubſtituat aſpirationem, cujus additione diſtractio cohibeatur, haud fieri poterit, quin mens prona ad euagationem ſtatim ad externa dilabatur, quæ ſenſibus obijciuntur. Hanc calamitatem in ſeipſo experiebatur, & ſic deplorabat Auguſtinus: [Aliquãdo intromittis me in affectum multum inuſitatum intrórſus, ad neſcio

Pſal. 76. & 96.

Lib. 10. Cõfeſſ. c. 40.

quam dulcedinem: quæ si perficiatur in me, nescio quid erit, quod vita ista non erit. Sed recido in hæc ærũnosis ponderibus, & resorbeor solitis, & teneor, & multum fleo, sed multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina digna est. Hîc esse valeo, nec volo; illic volo, nec valeo, miser vtrobique.] Satagendum est itaque, vt spiritus in se ipso conclusus, atque à distractionibus, affectuque inordinato liber exardescat sicut ignis; & suspiriis ac desideriis piè scintillantibus seipsum bene afficiat, & Deo conjungat.

2. In hoc statu aspirationis vix vltra annum deuotus exercitator detinebitur, vt Gelenius obseruat [r]: solet enim eo spatio emenso ad firmum intuitũ contemplationis transire, vt ignem amoris intus clausum ab instantaneo motu anagogico ad ampliora spiritualis magnitudinis spatia extendat. Si quis tamen gratia abundatiori à Deo præuentus, & illustratus fuerit, breuissimo tempore, & vt Mystici nonnulli asseuerant [s], intra duos menses ad magnam perueniet

[r] Part. 1. dec. 6. art. 6. & Canfeld. de volunt. Dei p. 1. cap. 18.
[s] Dionys. c. 1. myst. Theologiæ: & epist. ad Caium.

contemplationem. Vtrum verò transire quis debeat ab Aspiratione ad contemplationem hoc indicio cognoscet: si constet experientiâ orationes jaculatorias solito ardore destitui, & internam dispositionem ad intuitus & inhæsiones spirituales inclinare, quasi ad quietem mentalẽ, non per gustum & intuitum transeuntem, sed qui permanens sit, & perseuerans. Sunt quidam spiritu vteri sui coarctati, quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas nouas disrumpit, qui parum memores vicissitudinis humanæ ac inconstantis naturæ, impatientissimo desiderio ad Deum feruntur, quasi velint omnia diuina quodammodo deglutire: Hi miserè decipiunt se ipsos, quia mox fatigati deficiunt, & internam animi serenitatem adeò necessariam ad contemplationem obscurant, & perdunt. Alij inconsultò statum Aspirationum deserunt, ne minus proficere videantur, quam cæteri, quos legunt vel audiunt in altiori statu versari: & hi consilio ac humilitate carentes præcipitio pro-

ximi ſunt & ruinæ, quia ſine duce viæ, ſine ope ſcilicet diuinæ gratiæ, per ignotas ſibi ſemitas iter difficillimum arripiunt. Alij denique ſubtilioris ingenij nudis diſcurſibus & ſpeculationibus intellectus contẽti, poſſe ſe illis Deum poſſidere exiſtimant, ſine amore, qui nos ſimiles Deo facit: & hi ſimiles ſunt antiquis Philoſophis, euaneſcentes in cogitationibus ſuis, & colentes pro Deo ſuo phantaſmata ſua. Quælibet enim ſpeculatio intellectus eſt quid humanum, quod nos in proprio carcere vinctos detinet: amor autem eſt quid diuinum, quod nos eleuat & rapit extra nos, atque in Deum transformat. Quare Dionyſius Timotheum monet, vt omnia intelligibilia tranſcendat, & ad Caium ſcribens ait: [Diuinæ tenebræ omnem abſcõdunt cognitionẽ, & ſi quis viſo Deo, cognouit id quod vidit, nequaquam ipſum vidit, ſed aliquid è rebus eius, quæ exiſtunt & cognoſcuntur.] Cui conſonans Maximus Martyr: [Vnus, inquit, Deus ſine principio, incomprehenſibilis, totam vim vt ſit ha-

Cent. 1. cap. 1.

bens per totum, notionem quando & quomodò ſit penitus repellens, vtpote nulli eorum qui ſunt ex repræſentatione naturali cognitus.] Qui putant aliter ſe poſſe Deum intelligere & contemplari, parum tutâ gradiuntur viâ; ſolido enim fundamento pietatis deſtituti, cùm naturalis de Deo oblectatio diſparuerit, ad fallaces ſeculi voluptates miſerando lapſu reuertentur.

3. Non eſt hoc loco omittendum, quod Ioannes à Cruce in Flamma amoris viua ſcriptum reliquit, præter aſpirationes, de quibus hactenus diſſeruimus, eſſe aliam aſpirationem arcanam, occultam, & paſſiuam, quam Deus in anima mirabiliter producit, aſpirans illi Spiritum ſanctum, qui profundiſſimè illam abſorbet, & amore ſui inflammat ſuper omnem gloriam, & ſenſum: in centro enim animæ, quæcumque illa ſit, latenter moratur Deus, ſed cum diſcrimine. In quibuſdam manet velut extraneus in aliena domo, nihil imperans, aut efficiens. In aliis libenter habitat, quaſi in propria domo,

Cantu. 4.

regens illam & gubernans. Talis est anima, in qua nullus iam appetitus, nullæ imagines, aut formæ creaturarum reperiuntur: huic enim se intimè Deus communicat, hanc amplectitur, in ea quiescit, eique se ipsum reuelat eam excitando, & ad proportionem notitiæ Diuinitatis ipsi concessæ eidem aspirat, illam replens Spiritu sancto, ejusque gloria & bonitate. Cæterùm hæc Aspiratio passiua ineffabilis est, & ab illis vix intelligitur, qui ea felicissimè perfruuntur. Hac igitur prætermissa, quædam breuiter de Contemplatione, quæ statum Aspirationis subsequitur, pertractanda sunt.

4. Contemplatio propria Mysticorum functio, & optima pars humanæ vitæ, habet pro scopo suo & objecto ipsummet Deum, vt D. Thomas testatur: consistit autem in visione quadam suaui, quieta, & amabili veritatis æternæ, quam sine discursuum varietate sincerè aspicit, & penetrat, ingenti amore, atque admiratione tantaque certitudine, & claritate, vt facie ad faciem, sicut de

2. 2. q. 180. art. 3. & 4.

Moyſe dicit Scriptura, Deum intue- Exod. 3. 11.
ri dicatur, non quemadmodum Bea-
ti in gloria, ſed minori quodam lu-
mine, caliginoſo, & fidei innixo,
quæ ab eo valde perficitur, & clari-
ficatur. Ex cognitione verò accendi-
tur amor, & viciſſim ex amore ipſa
creſcit cognitio. Amor enim ignis
eſt ardens & lucens, & ardens in vo-
luntate illuminat intellectum; impel-
litque nos ad ibi figendos oculos, vbi
eſt theſaurus, quem diligit cor no-
ſtrum, cujus bonitas & pulchritudo
cùm ſit immenſa & infinita, acriores
iterum amoris flammas in corde ſuc-
cendit, ex quibus creſcit videndi de-
ſiderium; nec vllus eſt finis, donec
anima Dilecto adhæreat, & vnus fiat
cum eo ſpiritus in æternum. Opti-
mè Clemens Alexandrinus: [Non 5. Stromat.
ceſſabit qui quærit, donec inueniat;
cùm autem inuenerit admirabitur,
admirans regnabit, regnans con-
quieſcet.] Eſt igitur contemplatio, ſi
latinæ vocis notionem reſpiciamus, Cicero 1. Acad. & 4. de finibus.
rerum occultarum conſideratio, ſeu
veritatis inueſtigatio: Theologicè
verò accepta, eſt terminus meditatio-

nis, siue considerationis, qui est veritatis quæsitæ & inuentæ intuitio, Auctor libri de spiritu & anima inter opera D. Augustini[t], sic eam definit: [Contemplatio est perspicuæ veritatis jucunda admiratio.] Consonat Bernardus[u]: [Comtemplatio est verus, certusque intuitus animi de quacumque re; siue Apprehensio veri non dubia.] Aliter Richardus[x], aliter alij[y]. Breuissimè D. Thomas[z], [Contemplatio est diuinæ veritatis simplex intuitus.] Fusius & clarius Iacobus Aluarez[a], [Est liber, perspicax & certus intuitus Dei ac rerum cœlestium, admirationem inferens, in amorem desinens, & ex amore procedens.] Dicitur intuitus, quia non est opus rationis discurrentis, & inquirentis veritatem, sicut Meditatio, sed opus intelligentiæ veritatem simpliciter absque discursu inspiciẽtis. Liber autem vocatur ex parte hominis, quia liber esse debet à peccatis, ab affectibus inordinatis, & à curis superfluis: ex parte actus, quia animus à rebus terrenis expeditus, quasi auis in aëre, liberrimo motu

t Siue Auctoris lib. de spiritu & anima apud August.
u lib. 2. de Cõsid. c. 2.
x Lib. 1. de contempl. c. 4.
y Vide Maximil. Sandæum myst. Theol. lib. 1. comment. 8.
z Suarez to. 2. de Relig. lib. 2. c. 9.
a 2. 2.

vagatur, quocumque Deus illum fert: ex parte objecti, quia illud nudum ab imaginibus ſenſibilibus, vel in ipſis ſibi patefactum contemplatur. Eſt etiam perſpicax, id eſt clarus, apertus, & conſpicuus, non in lumine gloriæ, ſicut in patria, ſed in lumine fidei, quam lux ſapientiæ perficit, & exacuit. Certus præterea eſt, licet non excludat fidei obſcuritaté, quia de rebus diuinis eò certiores reddimur, quò clariùs eas perſpicimus. Hic verò intuitus admirationem maximam infert, quia licet objecta, quæ contemplamur, iam nobis cognita & perſpecta ſint, tám nouo tamen, & inſolito modo proponuntur, vt ſtupenda & mirabilia videantur. Tandem contemplatio ab amore Dei incipit, & in amorem definit: tametſi enim eſſentialiter ſit actus intellectus, principium nihilominus habet in voluntate, quia ex charitate Dei ad eius contemplationem incitamur: & quia finis correſpondet principio, finis quoque eius eſt in affectu, dum in viſione rei amatæ delectamur, & ipſa delec-

quæſt. 180. art. 1. & 3. To. 3. lib. 5. p. 2. c. p. 1.

tatio magis excitat amorem.

5. Multiplex est objectum circa quod versatur contemplatio, Deus in primis optimus maximus, vt iam supra dictum est, eiusque infinitæ perfectiones. Deinde Christus Redemptor noster, & quicquid ad illum spectat: B. Virgo, Angeli, & Sancti, eorumque dotes, & beatitudo statûs Ecclesiæ militantis, & eiusdem persecutiones & triumphi: mundus iste visibilis, & omnes creaturæ, quatenus perducunt nos ad Dei cognitionem, & amorem: atque vt vno verbo omnia complectar, quicquid ad meditandum assumitur, materia est quoque contemplationis, nisi quod meditatio inuestigat, contemplatio degustat: illa discurrit circa objectum, hæc simplicer intuetur. Causa proxima vnde oritur, est Spiritus sanctus mediantibus donis suis, sapientiâ præsertim & intellectu. Sapientia enim cōfert intellectui cognitionem altissimam, & simplicissimam rerum diuinarum, cum quadam mirabili suauitate, sapore, atque dulcedine. In-

tellectus intellectui nostro superadditur, vt res fidei intimiùs penetret, & subtiliùs apprehendat. Scientia fidei veritates manifestat rationibus capacitati nostrę accommodatis, eleuatque spiritum nostrum à creaturis ad Creatorem, & ab eis cor nostrum auellit, docens nos aspicere ea quæ habent à Deo, & bonum quod per illas nobis confert. Consilium perficit mentem nostram, vt se mobilem præbeat ad dictamina Dei, & vt discernat in quauis occasione quid faciendum aut fugiendum sit. Pietas voluntatem exornat, & excitat in ea piam affectionem ad opera diuini cultus, & misericordiæ erga proximos. Neque enim otiosa est contemplatio, sed practica esse debet, & dirigere non solùm ad cognitionem & amorem, verùm etiam ad operandum, & exequendum quod Deus iubet. Fortitudo corroborat ad opera difficillima, vires naturæ excedentia, ita vt exeamus ab ipsa contemplatione quasi leones Dæmoni formidabiles. Timor denique imprimit cordi magnam erga Deum re-

uerentiam, & in prosperis atque aduersis nos diuinæ voluntati perfectissimè subdit. Plura de his Scriptores Mystici [b]. Dionysius Richelus [c] post dona Spiritus sancti tres adhuc causas cōtéplationis enumerat, feruidum scilicet amorem Dei, abstractionem mentis ab omni operatione circa res creatas, & conatum mentis ad extensionem, ac defectionem suam in Deo. Et amor quidem admirabili circulo causa simul est, & effectus contemplationis, vt supra in eius definitione notatum est. Abstractio autem pertinet ad præparationem ipsius, vt idem Dionysius alibi [d] scribit. Quod verò de conatu dicit prudenter intelligendum est: nam contemplatio donum Dei est, quæ neque industria nostra, neque labore comparari potest; quia tamen dispositiuè, vt aiunt, nos circa eam aliquid agimus, ad hoc applicare conatum nostrum debemus, vt præuiis dispositionibus ad eam præparemur; abnegatione nimirum, mortificatione, puritate vitæ, meditatione, iugi præsentia Dei, & exercitio Aspi-

[b] Rusbroch. in regno Deum amantium. Harphius l. 3. p. 1. c. 10. & 11. Massut. de Cæl. connu. lib. 4. Aluarez to. 3. lib. 5. p. 2. c. 4. Ponte in Duce spirit. tract. 3. c. 3. §. 1. Bonauent. in tract. de ipsis.

[c] Tract.

rationum. [Status enim diuinus, teste Hesychio [e], nascitur in animo nostro ex continua Dei memoria, & assidua eius inuocatione] Per vitam verò practicam, siue actiuam, vt ait Olympiodorus [f], quæ est veluti præuia introductio ad theoricam, peruenimus ad contemplandam diuinarum rerum sublimitatem. Vt enim tutum non est cum veste natare, ita nec cum passione aliqua Theologiam attingere, vt sapienter Climacus scribit [g]. His igitur præparationibus ritè præmissis, ad fores diuinæ sapientiæ cum magna longanimitate & constantia pulsare oportet, quousque ad contemplationem ipsius, ipsa auspice, introducamur; ac tandem ad arcanam cum Deo vnionem eleuemur, quæ est finis contemplationis, & hujus mortalis vitæ suprema beatitudo.

de contempl.
[d] De fonte lucis c. 9. in f.
[e] Centur. 1. c. 96.
[f] In Eccles. cap. 7. v. 12.
[g] Grad. 27.



CAPVT X.

Indicantur Auctores, qui de contemplatione scripserunt. Quotuplex ea sit. Qui eius gradus & status. Exempla diutinæ probationis, & patientiæ in desolatione. Diuisio Animæ, & potentiarum eius secundum Mysticos. Hymnus ad Deum.

1. QVæ de contemplatione dicenda forent, paucis verbis perstringo. Quid enim opus pluribus? Patent fontes. Omnes Mystici Scriptores, & qui de ea ex professo agunt, Richardus Victorinus libris quinque, Dionysius Cartusianus libris tribus, & aliis opusculis, Iacobus Aluarez libro quinto tertij tomi de vita spirituali, Ludouicus à Ponte in suo Duce spirituali, & optimè libris sex Thomas à Iesu; quibus addo eximiam Christi heroinam S. Teresiam. Ab his petenda quæ

hîc desunt. Quòd si aliquis cupit Mysticorũ effata scholastico rigore examinare, Franciscum Suarez consulat in vtraque Theologia versatissimum libro secundo de oratione; & Maximilianum Sandæum in sua Mystica Theologia, & in ejusdem Claui siue Onomastico.

2. Inter Ethnicos sapientes plures fuisse diuinorum contemplationi intentos ex scriptis Platonicorum liquet, & ex historiis. Sed vt notat Albertus verè Magnus, illorum contemplatio ob contemplantium perfectionem erat, & ideò extra intellectum minimè procedebat, cujus solius illustratione posse se ad vnionem cum summo bono peruenire, neglectâ curâ voluntatis, falsò existimabant. Nostra verò propter amorem Dei est, & idcircò ab intellectu transit ad affectum per amorem. Hæc diuiditur in acquisitam & infusam. Acquisitam voco, quam propria industria, & exercitatione, sed non sine diuina cooperatione & gratia, acquirimus: Infusam, quæ ex sola gratia siue inspiratione diuina pro-

Lib. de ad hærendo Deo c. 9.

manat. Illa ab habitu fidei, aliiſque virtutibus Theologicis, & moralibus procedit: hæc à dono Spiritus ſancti. Illa longa, & difficilis: hæc facilis, prompta, & ſuauis. Illa ratiocinatiua dicitur, iſta experimentalis. Qui primam habent optimè de ea, ejuſque regulis diſcurrunt, experientia deſtituti; qui ſecundam, minus periti in ſermone ſunt, ſed in vſu, & experientia excellentiſſimi.

Diuiditur hæc etiam in puram, & mixtam. Mixta nuncupatur, quando intellectus contemplans ab operatione phantaſiæ dependet. Pura, cùm ſine interuentu phantaſmatum exercetur. Hæc difficilis eſt, & admodum rara, & communiter à Scholaſticis negatur; admittitur tamen à Sanctis & Myſticis Scriptoribus, vt diffuſiſſimè probant Sandæus [g], & Thomas à Ieſu [h].

Alia diuiſio eſt in affirmatiuam & negatiuam. Approbant hanc duplicem viam Deum contemplandi plerique veterum [i] & Scholaſtici [k], docentes alia nomina dici de Deo negatiuè, alia affirmatiuè. Cùm enim

[g] Theol myſt. l. 1. com. 12.
[h] De contempl. l. 5. c. 1. & ſeq.
[i] Dionyſ. Baſil. Mag. Iohan. Cypariſiot. Auguſt. Bonau. & alij relati à Sandæo lib. cit. com. 11.
[k] 1. p. qu. 13. & vbi agunt de atribut. in genere.

Deus ſit infinitus, illi attribuimus quicquid perfectionis reperitur in creaturis, ſed quia creatis perfectionibus aliqua ſemper adhæret imperfectio, hanc remouentes in Dei notitiam per negationes aſſurgimus. Vterque hic modus aptè explicatur duplici ſymbolo, pictoris & ſculptoris. Qui enim imaginem pingit, eam in tabula multorum colorum adjectione delineat: qui ſculpit, ſegmenta marmoris aut ligni paulatim demit, donec ſimulachrum perfectum reddat. Sic cùm aſſerimus Deum eſſe ſapientem, bonum potentem, juſtum, miſericordem; perfectiones ei creaturarum, velut colores iconi, adijcimus. Cùm verò dicimus Deũ non eſſe ens, neque vitam, neque ſapientiam, neque potentiam, neque aliud cæterorum, eo ſcilicet modo, quo à nobis concipiuntur, quaſi ſtatuam dedolamus: & hoc eſt Deum per neſcientiam ſcire, vt S. Maximus obſeruat [l], quod eſt proprium myſticæ Theologiæ. Vtitur prædicta ſimilitudine S. Dionyſius [m]; cui aliam non diſſimilem corporis veſti-

l In cap. 2. myſt. Theol. Dionyſij.
m Ibidem.

ti & ſpoliati affert Maximus Tyrius [n] Philoſophus Platonicus.

[n] Serm. 1.

Rurſum diuiditur contemplatio in claram, & caliginoſam. Clara eſt Beatorum in patria. Caliginoſa Viatorum, quæ ſublimior eſt, quàm contemplatio pura, & ab ea differt per majorem approximationem ad diuinam vnionem [o]. Caligo autem diuina, vt ſcribit primus Myſticorum magiſter [p], eſt lumẽ inacceſſibile, in quo Deus habitare dicitur, quod nec cerni poteſt propter excellentem claritatem, & inacceſſibile eſt ob excedentem ſuperſubſtantialis lucis effuſionem. Quare hæc contemplatio nihil aliud eſſe videtur, quàm defixio mentis in hujuſmodi lucem intelligentiæ oculum reuerberantem, & ſua immenſitate ſeipſam abſcondentem.

[o] Thõ. à Ieſu de Cõtemp. lib. 5. c. 4.

[p] Dionyſ. epiſt. 5. ad Dorotheum.

Alia denique eſt contemplatio ſupereminens, altior quàm caliginoſa, in qua Deus, non per dona Spiritus ſancti, ſed per ſe ſolus rapit ac eleuat mentem ad diuina, quæ ſic eleuata Deum attingit, non per ænigmata ſimilitudinum corporalium, ſed al-

tiori, atque ineffabili modo. Talem fuisse existimo Sanctissimi Patris nostri Benedicti raptum [q], quando extra mundum eleuatus, quasi sub vno Solis radio, vniuersum mundum collectum conspexit. Disserunt de hac profundissimè Thomas â Iesu [r], & latè Sandæus [s]: atque hanc existimo elegantissimè describi ab Augustino libro nono suarum confessionum, in colloquio habito cum Matre de Regno cœlorum.

[q] Greg. 2. Dialog. c. 35.

[r] De contempl. l. 6.

[s] Myst. Theol. l. 1. com. 14.

3. Plures itaque, & diuersi sunt gradus contemplationis, quamuis ipsa vna sit, nec facilè possunt certo numero comprehendi. Multis enim modis animæ contemplanti se communicat Deus, & spiritus eius vbi vult spirat, & quando vult, & quomodo vult. Et quis poterit sensum eius assequi, aut quis audebit terminum ponere eius admirandis operationibus? Ideò à viris Theodidactis horum sublimium mysteriorum explicatio petenda est, quibus Deus, mirabilis in Sanctis suis, incerta & occulta sapientiæ suæ manifestauit.

Lib. de gratia contempl. c. 6.

Richardus Victorinus [s] sex genera

contemplationis enumerat, quæ do-ctè, copiosè, & eleganter explanat toto opere de gratia Contemplationis. Primum, inquit, est in imaginatione, secundùm solam imaginationem. Secundum in imaginatione, secundùm rationem. Tertium in ratione, secundùm imaginationem. Quartum in ratione, secundùm rationem. Quintum est supra, sed non præter rationem. Sextum supra rationem, & præter rationem. Duo itaque sunt in imaginatione, duo in ratione, duo in intelligentia. Vbi notandum rationem distingui ab intelligentia, quod qualiter intelligendum sit, infrà explicabitur. Hos gradus aliter ordinat Auctor libri de spiritu & anima, & post eum Seraphicus Bonauentura [u].

[u] Itin. 3. æternit. dist. 4. art. 3.

D. Thomas [x] secutus Dionysium [y] tres gradus contemplationis distinguit juxta triplicem differentiam motus localis, circularis scilicet, recti, & obliqui. Anima enim quasi circulariter mouetur contemplando sensibilia, & ex his ad seipsam perueniendo. Mouetur rectè, ascendendo à

[x] 2. 2. qu. 180. art. 6.
[y] Cap. 4. de diu. nomi.

ſe ad ſubſtantiam ſeparatam. Obliquè, cùm ad diuinam veritatem contemplandam eleuatur.

Iacobus Aluarez omnia complectens, quæ Sancti Patres & viri ſpirituales de hac re tradiderunt, quindecim nomina ad contemplationem pertinentia quaſi totidem eius gradus explanat, & Sanctorum ſententijs confirmat. Nomina do, explicatio apud ipſum vtiliùs legetur. Sunt autem iſta, Intuitio veritatis, receſſus animæ ad interiora, ſilentium ſpirituale, quies, vnio, auditio loquelæ Dei, ſomnus ſpiritualis, ecſtaſis, raptus, Christi & Sanctorum apparitio corporalis, eorumdem apparitio imaginaria, viſio intellectualis, viſio Dei in Caligine, admirabilis viſio Dei diſiecta caligine, viſio clara & intuitiua Dei, quæ licet propria ſit Beatorum in cœlo, fuit tamen, vt probabiliter quidam Theologi docent, quibuſdam ſanctiſſimis viris etiam in hac vita conceſſa. To. 3. lib. 5. p. 3.

Thomas à Ieſu, Angelorum immixtus choris, tres eorum Hierarchias, & cujuſque Hierarchiæ triplicem ordi-

nem menti humanæ applicans, tres contemplantium Hierarchias in nouem gradus diſtinctas conſtituit. Prima in imaginatione potiſſimùm reſidet, ſecunda in intellectu, tertia in apice mentis. Prima à rerum ſenſibilium cognitione ad inuiſibilium contemplationem nos ducit. Primus eius gradus in mundi hujus viſibilis ſpeculatione & admiratione conſiſtit. Secundus Scripturæ ſacræ intimos ſenſus profundè ſcrutatur. Tertius circa Verbi incarnationem, & omnia Chriſti myſteria occupatur: in ipſo enim ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei abſconditi. Secunda Hierarchia rerum inuiſibilium intuitu ad ſuperna eleuat mentem, ipſumque Deum vt vnum, & trinum intuetur. Primus gradus docet nos ad Deum aſcendere per ſuæ imaginis, animæ ſcilicet rationalis contemplationem, ſecundùm dona naturalia, & gratuita, & finem eius, qui eſt gloria cœleſtis, ac felicitas Beatorum. Secundus relictis creaturis ipſum Deum, ejuſque attributa contemplatur. Tertius tranſit

ſit

ſit ab vnitate Dei ad ſanctiſſimam Trinitatem. Tertia Hierarchia per negationes ad Deum aſſurgit, & diuinam caliginem ingreditur. Primus ipſius gradus eſt pura contemplatio ſine phantaſmatum admixtione. Secundus contemplatio Dei in caligine. Tertius vnio myſtica cum Deo.

Victor Gelenius Treuirenſis ſummam practicam myſticæ Theologiæ in duas partes digeſtam conſcripſit, ediditque Coloniæ anno hujus ſeculi quadrageſimo ſexto; in qua ſeptem myſticos ſtatus accuratiſſimè deſcribit, per quos ſucceſſiuè tranſit anima, antequam perueniat ad culmen ſanctitatis. Primus eſt ſtatus meditationis. Secundus aſpirationis. Tertius contemplationis; modi affirmatiui & negatiui. Et hi tres modo actiuo, humano, & naturali procedunt, quamuis principio ſupernaturali innitantur, nec careant aliquando diuinis perceptionibus. Reliqui verò ſtatus ad modum operandi ſupernaturalem ſpectant, nec debet aliquis à Deo non vocatus temerè ad eos

transire: sunt enim hæc mystica, & secretissima Dei dona, quæ nemo nouit, nisi qui accipit; nec accipit, nisi qui desiderat; nec desiderat, nisi quem ignis Spiritus sancti inflammat. Est igitur quartus status priuationis rigorosæ, quo disponitur anima ad status supernaturales, & ideò medius censetur esse inter status naturales, & supernaturales tanquam dispositio necessaria ad modum operandi supernaturaliter. In eo cessant discursus, & conuersio ad phantasmata: anima omnino expeditur, & deputatur à modo operandi humano & naturali, spoliatur omni solatio, omnibus externis exercitijs, omni sensibili consolatione: omnes potentiæ in fundo animæ commorantur languentes, ac desolatæ: deficit & obscuratur viuacitas intellectus: actus virtutum essentiali modo exercentur: nulla hîc lætitia, sed tormentum inexplicabile. Dicant quid sit, qui experti sunt. Doctor mellifluus [z] comparat hunc statum morti spirituali, quam vocat mortem Angelorum. Rusbrochius [a] diuini spiritus

[z] Serm. 52. in Cant.
[a] De orn. spirit. nuptiar.

& noſtri concertationem appellat, & quandam deſperationem: Taulerus [b] preſſuram internam: Harphius [c] languorem infernalem, & diuiſionem animæ ac ſpiritus: Barbanſonius [d] item diuiſionem naturæ ac ſpiritus: Maria Vela ſanctimonialis Ciſtercienſis [e], terribile martyrium: B. Catharina Genuenſis [f], horribile & indicibile tormentum. Ioannes à Cruce [g] ſub noctis obſcuræ ſymbolo eum pingit, & purgatorio aſſimilat. Thomas à Ieſu [h] purgatorium quoque eſſe dicit in via vnitiua contingens. B. Angela de Fulgineo [i] maluiſſet in inferno eſſe, quâm talem priuationem ſuſtinere, quæ in ipſa mirabilis fuit. Seraphica Virgo Tereſia [k] quid pateretur in hac preſſura conſtituta, ipſa enarrat in vita, & ſcriptis ſuis. Alia aliorum effata prætermitto, & tranſeo ad alium ſtatum. Hic eſt quintus, & dicitur ſtatus myſticæ vnionis, quando à preſſura rigidæ priuationis reſpirans anima incipit reuiuiſcere, & ſpe interioris perceptionis erecta lumen & amorem ſuſcipit, in libertatem ſpiritus paulatim

[b] Serm. 1. Dom. 15. poſt Pentecoſt.
[c] Lib. 3. c. 13.
[d] Semit. occult. p. 2. c. 10.
[e] Vitæ p. 2. c. 43.
[f] Dialogi c. 2.
[g] Paſſim in aſcenſ. mont. Carmeli.
[h] De orat. in ſc. lib. 4. c. 19.
[i] Vitæ c. 19.
[k] Vitæ c. 25. & manſione 6. c. 1.

transſit; & quantò ampliùs aſcendit, tantò faciliùs capacitatem ſpiritus erigit ad Superiora, donec à Deo ſurſum tracta perueniat ad feliciſſimam cum ipſo vnionem. Sextus eſt ſtatus Transformationis per donum Sapientiæ, per quam intelligimus, non ſubſtantialem Transformationem: Abſit, vt conſentiamus errori iam pridem damnato, quo quidam opinati ſunt animam hominis à proprio eſſe deſinere, & in ipſam Dei eſſentiam tranſire: ſed arctiſſimam vnionem cum ſummo bono, qua Myſticus diuinæ conſors naturæ factus modo perfectiſſimo, in eamdem imaginem transformatur de claritate in claritatem tanquam à Domini ſpiritu, ita vt in ejuſmodi felicitate perfecta ratio myſticæ poſſeſſionis inueniatur. Hujus Transformationis duplex eſt modus, vnus quo ex alto ad inferiora deſcendere dicitur; alter, quo ab inferioribus ad ſuperiora aſcendit. [Charitas enim, vt verbis vtar S. Bonauenturæ, ad ſuperiora aſcendit, vt in eis requieſcat; ad inferiora tendit, vt ea ad ſe reducat;

quart. itin. ætern. diſt. 5. art. 3.

ſurſum mouetur, vt illic maneat; deorſum, vt redeat.] Porrò hîc anima ſilentij myſtici quietam fruitionem adipiſcitur, quouſque ſpiritum ſuum ſupra ſe in alto videat. Licet enim in ſtatu vnionis ſupremas ſpiritus fruitiones experiatur, nondum tamen plenam requiem, & appetitus ſatietatem conſecuta eſt; quia frequenter reincidit in carentiam & ceſſationem vnionis : in hoc autem ſtatu nullam patitur diſtractionum moleſtiam, nullam paſſionum inordinationem, nullam gaudij ſpiritualis interruptionem. Septimus denique ſtatus eſt Sanctorum militantis Eccleſiæ, quando anima abundatiori gratia, vitæ eximia ſanctitate, dono miraculorum, aliiſque gratiis, quas gratis datas vocant, à Deo illuſtratur. Hujus autem ſtatus ecſtaſes, raptus, & alias mirabiles operationes reuereri oportet, & admirari, non æmulari.

4. Hi ſunt gradus & ſtatus vitæ contemplatiuæ, quos, Deo auſpice, majori, qua potui claritate & breuitate explicare conatus ſum : à ſuis

enim Auctoribus fusiùs & obscuriùs describuntur. Quæ verò ex præfatis diuisionibus præferri debeat, non est meum diffinire. Hoc solùm admoneo, quòd Richardus gradus distinxit in ordine ad potentias, quarum ministerio Anima contemplatur. Angelicus doctor modum respexit operandi; Iacobus Aluarez non tam gradus recenset, quàm effectus & proprietates contemplationis. Thomas à Iesu in prima & media Hierarchia omnia objecta complectitur circa quæ versatur contemplatio: in tertia modum tradit, quo anima suum primarium objectum perfectiùs contemplando attingere potest. Tandem Victor Gelenius non gradus contemplationis, sed vitæ mysticæ & contemplatiuæ varios status sibi inuicem succedentes describit, methodum seruans & ordinem, quo solet Anima ab infimis ad suprema per media progredi. Legimus quidē aliquem nonnunquam extitisse, qui ab infimo statu ad supremum sine medio pertractus fuit: sed hæc priuilegia singularia sunt, quæ Deus omni-

potens quando vult operatur: quæ nec trahere in consequentiam licet, nec curiosè perscrutari. Sapientia Dei infinita est, justissima prouidentia, judicia eius abyssus multa. Aliquando imperfectis gratiam contemplationis largitur, quam perfectis negat, & vni dedit quinque talenta, alij duo, alij vnum. Dicam cum Augustino: [Nemo venit ad Deum, nisi tractus. Non traheris? ora vt traharis. Quare autem illum trahat, & illum non trahat, noli velle judicare, si non vis errare.] Si Dei beneficio ad sublimiora euectus es, custodi thesaurum tuum cum humilitate, & gratiarum actione: si relictus es in gradu inferiori, caue tepiditatem, & negligentiam; & te perfectiùs semper exerce in meditatione & aspirationibus; nam vt docet Ioannes Abbas apud Cassianum: [Meliùs est deuotum in minoribus, quàm indeuotum in majoribus professionibus inueniri.]

Tract. 26. in Ioan.

Coll. 19. c. 3.

5. Libet autem hîc quærere & obstupescere, vnde proueniat tam exiguum esse numerum incumbentium

mysticæ Theologiæ & contemplationi; cùm sint tamen innumeri viri pij, & religiosi, diuinæ gratiæ consortes, & donis Spiritus sancti præditi: crescitque admiratio expensa ratione habitus, qui quò nobilior est, eò majorem confert potentiæ operandi facilitatem. Cum sit ergò in omnibus justis habitus sapientiæ, quę est donum Spiritus sancti, cur è tot millibus vix vnus reperitur rerum diuinarum contemplator? Profectò mirum est hoc, & possumus cum Propheta plorare & dicere, [Viæ Sion lugent, eo quod non sint, qui veniant ad solemnitatem.] Hujus rei causas subtilius indagare, majoris otij & voluminis foret. Nonnullas breuiter attingam. Calaguritanus, qui hoc dubium proponit, caussam potissimam esse putat, non seriò vitare leuiores culpas, nec perennem cordis alere puritatem: si enim hæc exquireretur, in cordibus puris facilè diuina cerneretur imago. Hæc ille verissimè, nam & sapientes Ethnici hanc veritatem cognouerunt. Hierocles tunc hominem posse fieri

Threni. 1. 4.

Ioan. à Iesu Maria myst. Theol. c. 3.

Init. carminum Pythag.

diuinum ait, cum exuerit quicquid humanum eſt. Muſonius apud Ariſtidem, [Eijce, inquit, quod eſt in anima mortuum, & Deum cognoſces.] Plato mentem à corpore ſeparandam aſſerit, vt Deo jungatur. Alij cauſam reijciunt in naturalem corporis, & temperamenti diſpoſitionem, ratione cujus nonnulli ad myſticas functiones inepti ſunt: nam teſte Magno Gregorio ſunt quidam ita inquieti, vt ſedere cum Maria ad pedes Chriſti minimè valeant. Sed vt obſeruat ſanctæ memoriæ Epiſcopus Geneuenſis debent qui ſunt hujuſmodi naturam vincere ope diuinæ gratiæ, quæ omnibus inuocantibus adeſt, & volenti nihil difficile. Ludouicus à Ponte aliam aſſignat rationem ſingularem Dei prouidentiam in Eccleſiæ gubernatione, in qua diuerſa officia & gradus ſunt. Quare debet vnuſquiſque ſuam attendere vocationem, & inuitantis vocem ſequi, omnia remouendo impedimenta. Præclarè Bernardus,[1] [Omnes nobis cauſamur deeſſe gratiam, ſed juſtius forſitan ipſa ſibi queritur gra-

6. Sacrorum Sermo. t. 1.

Moral. cap. 17

De diuino amore l. 12. c

Ducis ſpirit. tr. 3. c. 2.

[1] Init Serm. de triſtitia.

tia deesse nonnullos. Nempe res cordis est gratia deuotionis ista quam quærimus, & hoc munere ipse se fraudat, qui internum ei dissimulat receptaculum exhibere.]

6. Quòd si loquamur non simpliciter de contemplatione, sed de transitu à modo operandi humano, & naturali ad diuinum & supernaturalem; aduertendum est non nisi post longam & durissimam probationem, quam in statu priuationis supra descripto anima experitur, à Deo concedi: qua de re mysticum admonere placuit, ne diutino labore pertæsus animum despondeat, & à cœpto itinere retrocedat. Et ne videar temerè loqui, adfero exempla. Vbertinus de Casali[m] quatuordecim annis laborauit, priusquam introduci ad intimam perfectionem mereretur. S. Teresia[n] octodecim annis intolerabiles angustias passa est. S. Franciscus[o] per biennium grauissimo mœrore tabescebat. B. Clara de Monte Falco[p] quindecim annos huic priuationi impendit. B. Catharina Genuensis martyrium suum in suo dia-

[m] Arb. vitæ prolog. 1.
[n] Vitæ suæ c. 8.
[o] Chronic. Minor. p. 1. lib. 1. c. 59.
[p] Harpius lib. 2. . 5. collat. in fine.

logo ipsa describit. Altera Catharina Bononiensis [q] per quinque annos valdè desolata fuit, & à Dæmonibus exagitata. Maria Ægyptiaca [r] septemdecim annis afflicta ad purum decoxit scoriam suam. B. Maria Magdalena de Pactiis [s] per annos quinque, & deinde per alios sexdecim tantam ariditatem passa est, vt videretur à Deo derelicta. B. Henricus Suso [t] per decennium diuina caruit consolatione. Balthassar Aluarez [u] vir eximiæ sanctitatis è Societate Iesu non nisi post sexdecim annos in vita mystica cum tenebris & labore decursos diuinę lucis adeptus est illustrationē. Thomas à Iesu [x] annis plusquam viginti laborans percipere non potuit quid sit vnio animæ cum Deo, donec tandem diuina bonitas ei reuelauit. Quod si in viridi hæc facta sunt, in arido quid fiet? Animo igitur infracto in via Domini perseuerare oportet, & ab eius disciplina non deficere, quia vt ait B. Laurentius Iustinianus [y] in bono occupatos non derelinquit, illosque ex insperato, & in nesciente caligine visitare consue-

[q] lib. de 7. armis: & Iacob. Grasset. vitæ eius.
[r] In vitis Patr. lib. 1.
[s] In vita ipsius.
[t] Vitæ suæ c. 23.
[u] Lud. Ponte in vita eius c. 2. & 13
[x] In præf. lib. de de orat infusa
[y] De triumphali Christ agone c. 17.

Serm. de Circumcis.

uit. D. Bernard. vſque ad finem vitæ hanc ſpem, & patientiam extendit, ſic enim ait: [Multi tota vita ſua ad hoc tendunt, & nunquam pertendunt; quibus tamen ſi piè, & perſeueranter conati ſunt, ſtatim vt de corpore exeunt, redditur quod in hac vita diſpenſatoriè eſt negatum: illuc perducente eos ſola gratia, quò priùs tendebant ipſi cum gratia, vt conſummati in breui expleant tempora multa.

In fine lib. 1. adu. Arium.

7. Deſino, ſi priùs explicauero quod ante promiſi, animæ ſcilicet & potentiarum eius diuiſionem ſecundùm Myſticos. Marius Victorinus Afer duas diſtinguit animas in homine, duas mentes, duplicem rationem cœleſtem, & hylicam. Conſtat enim homo duplici natura corporali & ſpirituali, & ideò duplices debet habere operationes corporales, & ſpirituales; quarum ordinem & directionem in proprium finem reſpicientes Myſtici hominem animalem & ſpiritualem diſtinguunt, non per ſubſtantiam, ſed per meriti qualitatem, vt loquitur Paulinus Aquileienſis [z].

[z] In libel. adu. Felic. Vrgelit. & Elipantum Toloſ. Epiſcopus itiner.

Animæ autem vires ſiue potentias in Ordine ad contemplationem ſex eſſe ſtatuit Seraphicus Bonauētura, nempe ſenſum, imaginationem, rationem, intellectum, intelligentiam, & apicem mentis, ſiue ſynderesis ſcintillam. Aſſerunt quidem Philoſophi rationem, intellectum, & intelligentiam non eſſe diuerſas potentias; non tamen negant eſſe diuerſos actus, ſiue gradus intellectus. Nam vis intellectiua, in quantum eſt diſcurſiua, dicitur ratio; in quantum eſt ſimpliciter intuitiua, dicitur intellectus: in quantum eſt Diuinitatis contemplatiua per ſimplicem apprehenſionem, dicitur intelligētia, quod optimè Richardus obſeruat. Synderesis verò, quæ eſt habitus rationis practicæ animæ concreatus, quo prima principia in operabilibus naturaliter cognoſcit, meritò à Myſticis apex mentis nuncupatur, & ſcintilla rationis ſiue intelligentiæ, quia per eam ſortitur anima quemdam reſpectum ad Deum immediatum, quo capax eſt ab ipſo immediatè tangi, & irradiari: & quia ſemper nata eſt in

Mentis in Deū c. 1.

Lib. 1. de contempl. c. 9.

ſuperioribus figi, & ad diuina ele-
uari: illuſtratque animam ſplendore
cognitionis & ardore inclinationis
ad bonum eam ſuccendit. Hæc ad
mentem Bonauenturæ. Alij aliter
procedunt. Animam vocant ſecun-
dùm operationes partis ſenſitiuæ, &
appetitiuæ: ſpiritum quoad vires ra-
tionales. Mens vel apex ſpiritus eſt
nudus ac Deiformis animæ fundus,
id eſt ſimplex animæ eſſentia imagi-
ne Dei inſignita. Per fundum autem
intelligo animæ noſtræ ἡγεμονικὸν, ſeu
principem partem, vt voce vtar Stoi-
corum, aliter tamen quam ipſi intel-
ligant. Concipio enim animam tan-
quam vas quoddam lucidum, capax
omnium illuminationum, & vmbra-
rum à rebus quibuſcunque prouë-
nientium. Sicut autem infimum va-
ſis fundus vocatur omnia ſuperinfu-
ſa ſuſtentans ac retinens: ita princeps
noſtri pars, ſeu apex mentis idem
ſortitur nomen. Et ſicut fundus eò
magis abſconditur, quò magis re-
pletur corporibus denſis: ita anima
eò minus diuinam percipit irradia-
tionem, quò craſſiores ſpecies re-

rum terrenarum Dei illuſtrationi ſuperinfundit. Cunctis verò imaginibus creaturarum euacuatis, ſimplex dumtaxat, & amabilis Dei vultus in fundo animæ apparebit. De hoc fundo plura Taulerus, & alij Myſtici paſſim. Eius quoque mentionem facit S. Diadochus Photicenſis Epiſcopus, qui vixiſſe creditur circa finem quarti ſeculi, quod notare volui, ne quis hanc vocem nouitatis incuſet.

De perfect. c. 26. & 33.

8. Quoniam autem huc perueni, & hanc breuem Iſagogem myſticæ Theologiæ, Deo duce, conſcripſi; iam ad praxim Aſpirationum deſcendendum eſt, ſi priùs hymnum cecinero, quo & gratias primæ omnium cauſæ agam, & vires poſtulem ad ea quæ deſunt perficienda.

[O Fons decori luminis,
O lux ſerena ſiderum,
Ignis Deus puriſſime,
Vigor perennis cordium.
Te voce ſemper, te prece,
Te mente grata, vindicem
Meæ ſalutis concinam,
A Sole Eoo ad Heſperum.

Ex libel. meorum carminum nondum impreſſo.

Tu ſpes mihi, tu præmium,
    Tu portus es fiduciæ:
    Te fretus vno pertuli
    Sortis procellam turbidæ.
Inter labores aſperos
    Lumen tuæ clementiæ,
    Repente fulgens, vim procul
    Abeſſe juſſit Tartari.
Salue ſupernum incendium,
    Clarumque mentium jubar:
    Ad te reuertor, ſupplicem
    Voca per ignes myſticos.
Deſcende flamma, illabere
    Cœlorum ab arce fulgida,
    Infunde cœco pectori
    De fonte lucis lumina.
Cor, oſſa, fibras concrema,
    Venas, medullas, viſcera,
    Ipſamque mentem, ac ſpiritum,
    Vt totus ardeam tibi.
O ſors beata, ô gaudium,
    Conjuncta cùm mens Numini,
    Et immemor rerum omnium,
    Te diliget perenniter.
Summo Parenti Cœlitum,
    Natoque, & almo Flamini
    Sit laus, decuſque perpetim
    Nunc & per omne ſeculum.]

CAPVT XI.

Gemitus Animæ Pœnitentis pro Incipientibus.

QVamuis expertis difficile non ſit propriis motibus ad Deum aſſurgere, poſſitque vnuſquiſque ex pharetra ſui cordis ſagittas orationum depromere; ne his tamen deficientibus pius Aſceta aridus reperiatur, defectúue lignorum myſticus ignis in ara cordis extinguatur: ex ſcriptura & Sanctis Patribus ſyluulam Aſpirationum collegi, pro triplici ſtatu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum; in quarum vſu & praxi quid ſeruandum ſit, iam ſupra explicatum eſt. Habes hîc eas in varias decades diſtributas, quò faciliùs valeant memoriæ mandari: cui ſtudio aliquot dies tribuendi ſunt. Quid enim prodeſt multas Aſpirationes in libello deſcriptas habere; niſi etiam memoriæ inſcriptę, imò & inſculptæ ſint, vt in prõptu habeãtur

omni hora, & momento? Proponô autem primo loco gemitus animæ pœnitentis, naturæ & doctrinæ ordinem sequutus: quia vt perueniamus ad id quod nondum sumus, purgare primò, id quod sumus, & lacrymis eluere debemus.

DECAS I.

1. DOmine Deus meus, ego vilissimus sum peccator; indignus planè, quem terra sustineat. Miserere mei, & salua me.

2. Domine, qui es summum bonum meum, quam longè per peccatum recessi à te, & habito in regione hac longinqua miseriarum, vbi perdidi me.

3. Pater amantissime, peccaui in cœlum & coram te, verè non sum dignus vocari filius tuus, fac me obsecro sicut vnum de mercenariis tuis.

4. O quàm pœnitet me peccasse, dulcissime Deus, quàm pœnitet me, quòd legem tuam transgressus sum: ampliùs laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

5. Domine Deus meus deteſtor peccata mea, abominor vniuerſa flagitia mea, confiteor ingratitudinem meam, & confugio ad aram miſericordiæ tuæ.

6. Ablue me, Chriſte Ieſu, pretioſo ſanguine tuo, & munda me ab omni peccato.

7. Sana Domine animam meam peccatis vulneratam, vnge oleo gratiæ tuæ cicatrices delictorum meorum, ne quæſo deſpicias me.

8. Domine Deus piiſſime, ab hac hora nunquam tranſgrediar legem tuam, nunquam ampliùs conſentire volo in aliquod peccatum: malo incurrere omnem pœnam, omnem infamiam, atque ipſam mortem, quàm deinceps peccare.

9. O Pater amantiſſime, da mihi vt faciam fructus dignos pœnitentiæ, & puniam delicta mea debita caſtigatione.

10. Erraui ſicut ouis quæ perierat, audio tamen dulciſſimam vocem tuam: Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen ad me reuertere, & ego ſuſcipiam te.

DECAS II.

1. NVnc cœpi, Domine, nunc viuere incipio, non in fortitudine mea, neque in virtute brachij mei, ſed in multitudine miſerationum tuarum: confirma hoc tu, quod operatus es in me.

2. Tu, Domine, integros ſenſus, & cor docile tribuiſti mihi: ſed heu me miſerum & infelicem, quia omnibus bonis tuis abuſus ſum. Tu verò Pater miſericors peccantem reuocaſti, & à pœnis inferni liberaſti.

3. Doleo & angor vehementer ob innumera peccata mea, quibus te benigniſſimum Redemptorem offendi, diaboli ſeruum me feci, indignationem tuam prouocaui.

4. O ſi nunquam, Amantiſſime Pater, præcepta tua tranſgreſſus eſſem? ô ſi nunquam in tantam miſeriam, & calamitatem incidiſſem? ô ſi nunquam peccaſſem? ô illos felices, qui innocentiam non perdiderunt, qui baptiſmatis gratiam illibatam cuſtodierunt.

5. Statuo, ſumme Deus, in poſterum non peccare: firmiſſimè propono tua ſanctiſſima præcepta non trãſgredi; verè & ex corde decerno cum adjutorio gratiæ tuæ vniuerſam legem implere

6. Reſpice in me, Domine, oculis miſericordiæ tuæ, dele pręterita peccata mea, concede mihi per bonitatem tuam gratiam emendationis.

7. O quanta fuit hactenus ignauia mea? tempus ad pœnitentiam conceſſum perdidi, gratiam & auxilia reieci, vocibus tuis, quibus me vocabas obſurdui: & nunc, Domine, quid faciam? Pœnitet me peccaſſe, miſerere mei.

8. Eheu Domine Deus, quanta ſunt vulnera mea, quanta infirmitas & prauitas mea, pro quibus ſanandis crucifixus es, & occiſus.

9. Deus propitius eſto mihi peccatori: Ieſu Fili Dei viui miſerere mei.

10. Dominator vitæ meæ, ecce vides quia non eſt in me bonum, nec ſanitas animæ meæ: miſer & cœcus ſum, nihil poſſum, nihil ſum ſine tę,

DECAS III.

1. O Saluator piissime, tu scisquot mala commisi, quot bona omisi: propitius esto mihi & salua me.

2. O magna domus Dei quàm vilis mihi fuisti, & quàm turpiter te pro nihilo contempsi?

3. O quàm iustè me in infernum detrudere poteras, jutissime judex, & mihi clementer pepercisti.

4. Confiteor, Domine, me omnium quos mundus habet vitiosissimum esse; sed nihilominus in immensa confido bonitate tua. Et si sunt super numerum peccata mea, non est etiam numerus misericordiæ tuæ.

5. Deus tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris.

6. Deus meus misericordia mea, oro te per dilectum filium tuum, da mihi virtutes amplecti, vitia reiicere, terrena calcare, cœlestia sitire,

7. Væ tempori illi, quando te non cognoſcebam ſummum bonum animæ meæ : væ cæcitati illi, quando te non videbam.

8. Domine Deus meus, quando plenè mihi moriar, & tibi viuam? quando me ab omnibus rebus terrenis expediam? quando ſenſus meos & affectus plenè cohibebo, & quicquid eſt in me vitioſum frœnabo?

9. O ſi iam mundum contemnerem? ô ſi terrena calcarem? ô ſi quod amant mundani pro nihilo ducerem?

10. Vtinam ab omni vitio purgatus, & ab omni inordinata affectione emundatus diuino illapſu dignus eſſem, & cœleſtium chariſmatibus gratiarum.

DECAS IV.

1. MOrtifica, Domine, paſſiones meas, cohibe illas, & moderare amore & præſentia tua, ne me perturbent; ſed magis ad id iuuent, cuius gratia eas dediſti, ad bonas ſcilicet operationes.

2. Amoue à corde meo inanes cogitationes, & verear illud euoluere in conclaui animæ meæ, vbi tu habitas, quòd ſi ad notitiam hominum venturum eſſet, cogitare erubeſcerem.

3. Vileſcat mihi, Domine, omnis creatura, & nihil mihi placeat, niſi tu.

4. Dulcis Ieſu, quàm amabilis eſt gratia tua, quàm ſuauis amicitia tua? ne quæſo abiicias me propter peccata mea.

5. Ne proiicias me Deus à facie tua, accelera, precor, & ſenſus meos erue citò de luto fœcis.

6. Ablue me, Domine, pretioſo ſanguine tuo, ſana me vulneribus tuis, ſanctifica me amariſſima paſſione & morte tua.

7. Qui plaſmaſti me, & per crucem tuam redemiſti mundum, adiuua me, & miſerere mei.

8. Aperi mihi viſcera benignitatis tuæ, clementiſſime Pater, recipe me in gratiam tuam, & dimitte omnia peccata mea.

9. Da mihi, Domine, fortis & patiens,

tiens tantam contritionem, quantam ſcis deberi peccatis meis. Peccaui, miſerere mei.

10. Hîc vre, hîc ſeca, vt in æternum parcas: hîc me caſtiga, & noli in futurum reſeruare mala mea.

DECAS V.

1. PEccaui ſuper numerum arenæ maris; indignus ſum, Domine, miſerationibus tuis, ſed miſericordia tua ſuperat ſcelera mea.

2. Nonnè dixiſti, Domine, gaudium eſſe in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente? exple igitur hoc gaudium in cœlis de me.

3. Tu Domine, qui non vis mortem peccatoris, ſed vt conuertatur & viuat, largire mihi vitam, qua deſtituor.

4. Veniſtíne, Domine, vt iuſtos traheres ad te, an vt peccatores? Si peccatores, ecce me maximum omnium, trahe me ad te.

5. Miſerere mei Deus ſecundùm magnam miſericordiam tuam: & ſecundùm multitudinem miſeratio-

num tuarum dele iniquitatem meam.

6. Aſperge me Domine ſanguine tuo, & ſuper niuem dealbabor.

7. Cor mundum crea in me Deus, deterſis ſordibus animæ meæ.

8. Redemptor animæ meæ, quamdiu auertis faciem tuam à me, & non ſuccurris gementi?

9. Ecce me filium prodigum, & prodigo deteriorem: miſerere Pater, & dona me annulo, & veſte, & dignum fac amplexu tuo.

10. Non ſit fruſtra pro me fuſus ſanguis tuus, dulciſſime Saluator, ſed in ſalutem & vitam æternam.

DECAS VI.

1. QVouſque non mederis vulneribus meis medicorum peritiſſime, & clementiſſime Ieſu Christe? Ecce cœcus ſum ad videnda quæ recta ſunt, claudus ad obſequia tua, ſurdus ad monita, mutus ad preces, paralyticus ad opera bona: miſerere, & ſana me.

2. Sanguine tuo medere mihi Do-

mine, & cura vulneribus tuis vulnera mea.

3. Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.

4. Ecce ego ſeruus tuus ſum, & filius ancillæ tuæ, lætifica animam ſerui tui, quoniam ad te, Domine, animam meam leuaui.

5. Non mereor filij nomen, & tamen tu pater es: ſemper ſis, vt ſemper ſim filius.

6. Deus tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. Vtinam non peream in inſipientia mea.

7. Dixi, confitebor aduerſum me injuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei.

8. Non veniat mihi pes ſuperbiæ, & manus peccatoris non moueat me.

9. Delicta quis intelligit? Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce ſeruo tuo.

10. Memento quæſo quod ſicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me.

DECAS VII.

1. NOn intres in judicium cum seruo tuo Domine, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Misericordia indigeo, pacem quæro, non judicium.

2. Vide humilitatem meam & laborem meum, & dimitte vniuersa delicta mea.

3. Ostendo tibi Pater immania delicta mea, quæ libentiùs occultarem, si possem, & obliterarem sanguine cordis mei. Atque vtinam aboleantur vnâ guttâ sanguinis dilectissimi Filij tui, Redemptoris mei, ne appareat coram te fœditas mea.

4. Heu me Domine quia pejor Dæmonibus sum, & in natura quidem manifestum est, in moribus etiam fateor, nam video plura in me peccata, quàm in illis.

5. Confiteor tibi Deus meus dedecora mea in laude tua: recolo coram te scelera mea, non quod ea amem, sed vt amem te lumē oculorum meorum, & fons misericordiarum.

6. Puriſſime & ſanctiſſime Deus, malo millies mori, quàm te vel leuiſſimè offendere.

7. A nullo hoſte magis timeo, quàm à meipſo. Quis me cuſtodiet à meipſo ? Non vtique ego. Niſi enim tu cuſtodieris me, fruſtra ego vigilo ad mei cuſtodiam.

8. Veni Domine ad me, quia longè receſſi à te. Doce me venire ad te, non enim poſſum, niſi tu qui es via, doceas me.

9. Deteſtor peccata mea, Deus meus, corde ſaluatoris mei. Sicut cor Ieſu ea fleuit, ita ea ploro & abominor.

10. Quis mihi det vt fit magna velut mare contritio mea, ex quo lacrymarum flumina exeant, & in illud intrent, vt iterum ac perenniter fluant ?

DECAS VIII.

1. O Vbi eſtis lacrymæ, vbi dolores ? Deſerite omnes & in me tot ſcelerum reum agminatim irruite.

2. O quàm bonum erat mihi ſi natus non fuiſſem: neque enim vitam mihi dediſti, vt te offenderem Deus meus.

3. O Sol mundi ocule, qui me toties peccantem aſpexiſti, vtinam me deinceps non niſi dolentem & lugentem aſpicias.

4. Contremiſcite omnes artus mei ad horrificum nomen peccati. Et vos omnes creaturæ vindicate in me creatoris offenſam.

5. O qualem Deum offendi, quàm amabilem, quàm amantem mei, Deum dilectionis, beneficentiæ, & bonitatis?

6. Quid iniquitatis inueni in te, ô bone Ieſu, vt tam crudeliter, tam impiè agerem tecum?

7. O ſi quod factum eſt poſſem infectum reddere! ô ſi tempus præteritum reuocare! quàm libenter cum perdita innocentia vitam commutarem!

8. Pœnitet me peccaſſe Deus meus, ſemperque pœnitebit: & ſi poſſem infinito dolore dolerem quòd offenderim te.

9. Conuertere Domine, & eripe animam meam, ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

10. Vide Domine afflictionem meã amaram nimis, quia non eſt qui auxilietur mihi, niſi tu Deus meus.

DECAS IX.

1. SIccine permittis, Domine, me indigniſſimam creaturam tuam à terra ſuſtentari? ô quanta eſt bonitas, & miſericordia tua.

2. Placare, Domine, oſtende mihi ſerenum vultum tuum.

3. Ecce Deus tuus, anima mea, ecce qui delet peccata tua: vide quanta pro te pertulit, quanta charitate te diligit: caue ne vnquam ab eo diſcedas.

4. Hoc vnum à te peto, Domine mi, exaudi me, vt non peccem, vt cognoſcam & faciam voluntatem tuam.

5. Veni Domine in cor meum, fac flagellum de funiculis, & eijce ab eo omnes profanantes domum tuam.

6. Da mihi, Ieſu benigniſſime,

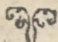
vnam ex tuis lacrymis, quas pro me vberrimè effudisti, vt eam offeram Patri tuo in satisfactionem pro peccatis meis.

7. Recipe fugitiuum tuum, Clementissime Pater, pateat mihi pulsanti janua tua, accipe me fugientem ab inimicis.

8. Mortifica & auelle à me quicquid displicet tibi: viuifica & auge in me quod tibi placet, tu qui mortificas, & viuificas.

9. O Pater amantissime, si vis potes me mundare. Sana animam meã, quia fateor me peccasse.

10. O si omni vitio carerem? ô si sensus ab illicitis objectis cohiberem? ô si totus compositus intus & foris essem? Quando, quando ab omni labe purus ero? Quando ita expurgatus, & ordinatus, vt nihil appareat in me, quod intuẽtium oculos possit offendere? Adjuua me Domine Deus meus, & peccatricis animæ meæ ablue sordes.



CAPVT XII.

Pia desideria ad vsum Proficientium.

ANima, quæ à Deo aberrauerat, post quam redijt in viam bonam, similis est filiis Israël, quos Dominus in manu forti de seruitute Ægyptiaca liberauit. Sicut enim illi egressi de Ægypto in terram fluentem lac & mel, duce Moyse, progressi sunt: ita anima ad vlteriora procedere debet, contemptis hostium tentationibus ad reditum in Ægyptum solicitantibus, quia Dominus pro nobis pugnat, & adjutor noster est, virtus nostra, & tutissimum refugium; ad quem feruidis motibus cor erigere, ejusque opem jugiter implorare debemus piis desideriis, & aspirationibus, quæ statui Proficientium specialiter conueniant. Harum decades aliquot subjicio in vsum, & exemplum.

DECAS I.

1. ILlumina, Domine, oculos mentis meæ lumine fidei, & ſapientiæ, vt te ſemper reſpiciam tanquam exemplum mihi datum ad vitam ſanctè inſtituendam.

2. O ſi vires animæ meæ, Chriſte dulciſſime, per vires ſanctiſſimæ animæ tuæ perficeres, & reformares? Vtinam ad imaginem tuam me animo & corpore effingam.

3. Deus meus, & vita animæ meæ, quis ego ſum, & quæ domus patris mei, vt præſtares mihi tot beneficia? A te Domine, & ad te creatus ſum: tu requies mea, tu centrum animæ meæ.

4. Bone Ieſu, ſpes mea, & refugium meum, ſaluto & veneror ſuauiſſima vulnera tua, immerge me & abſconde in illis; imprime illa cordi meo, vt tui amore totus ardeam & medullitus tibi compatiar.

5. Da mihi Domine intentionem rectam, vt ex filiali amore tuum honorem & beneplacitum in cunctis

quæram. Da intentionem perfectam, vt nec ſpiritualem conſolationem exquiram, ſed in omni deſolatione tibi ſoli adhærere concupiſcam.

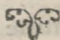
6. Tolle Domine à corde meo nimium amorem mei, & infunde perfectum tui amorem: tolle cor ſerui pigri, & minus fidelis, & da cor filij per ſanctam fiduciam in te ſperantis.

7. O ſi tui dumtaxat recordarer, te ſolum cogitarem, te ſolum diligerem!

8. O ſi januas ſenſuum meorum rebus mundanis occluderem, cunctiſque virtutibus ornarer, vt tibi per omnia placerem!

9. O ſi mentem meam ab omni multiplicitate expedires, ſi eam penitus in te colligeres!

10. Quæram te diligenter ſummum bonum meum, te ſolicitè cupiam immenſa pulchritudo mea, ad te velociter curram vera requies animæ meæ.



DECAS II.

1. DIſcedite à me creaturæ omnes, veſtrarum curarum me expertem relinquite, ne impediatis ſalutem animæ meæ, nec me ab aſſidua Dei memoria interpelletis.

2. Ne me permittas, Domine, in ſalebra tepiditatis hærere, & caligine ignorationis obuolui, ſed expedi vires meas, vt ad perfectionem velociter curram.

3. In tuum pretioſum ſanguinem me totum proijcio, vt vniuerſa delicta mea, & imperfectiones abſorbeat, ac in humilitate, patientia, cæteriſque virtutibus contineat.

4. Hoc vnum volo, Domine, hoc vnum deſidero, hoc vnum peto, vt benignis oculis reſpicias me.

5. Illumina cor meum, accende affectum, robora manus, vt eum virtutis gradum, ad quem ſum deſtinatus, per tuam miſericordiam adipiſcar.

6. Præſta Domine, vt per mei perfectam abnegationem ad perfectum

tui amorem perueniam. Tu jussisti vt diligam te, da quod jubes, & jube quod vis.

7. Seda, precor, tentationum procellis agitatam animam meam, tu qui mari terminos ponis, & dicis: Huc vsque venies, & hîc confringes tumentes fluctus tuos.

8. Adorna Rex Sion thalamum animæ meæ sponsæ tuæ, vt nihil admittat, quod non sit honestum & decorum, nihilque in ea appareat, quod displiceat oculis tuis.

9. Vtinam, Domine Deus meus, verè mitis essem, & humilis corde; verè pauper, & nudus spiritu.

10. Ecce, Domine, constituo me in infimo loco infra omnem creaturam, quia peccator sum & omnium indignissimus.

DECAS III.

1. OMnem voluntatem meam in tuam, Domine, transfundo: fiat voluntas tua de me & per me in tempore, & in æternitate.

2. Conforma me, suauissime Iesu,

ſanctiſſimæ humanitati tuæ, & da mihi liberam ad te introuerſionem.

3. Inſtrue, dirige, & adjuua me in omnibus, vt nihil agam, nihil loquar, nihil cogitem, nihil velim, niſi quod tibi ſit acceptum.

4. Benedico & gratias ago omnipotenti clementiæ tuæ, Domine Deus meus; nam quicquid mihi impendi potuit à largitate tua recepi ſemper inæſtimabiliter ſupra condignum.

5. Domine quid me vis facere? fac vt viuam in beneplacito tuo.

6. Da mihi, Domine, mentem trãquillam, & excita in me caſtæ dilectionis ardorem.

7. Illuceſce mihi anhelanti ad te, ne tenebræ mortis me comprehendant.

8. Quam bonum eſt pati pro Chriſto, pro Chriſto affligi, contemni, & mori?

9. Aue dulcis Ieſu, qui pro me mori dignatus es, ne permittas me damnari, quem tuo pretioſo ſanguine redemiſti.

10. O dulcis ſocietas ſemper eſſe

cum Christo: ô dulcis vita cum Christo viuere, cum Christo pati, & mori!

DECAS IV.

1. SEruiat tibi, Domine Deus, quicquid ago, quicquid loquor, quicquid cogito: omne opus meum à te incipiat, in te finiatur.

2. Seruus tuus ego sum, da mihi intellectum Domine, vt discam mãdata tua: nolo mei ipsius esse, tu libera me ab omni proprietate.

3. O quàm suaue est sedere in solitudine, & tacere, cum solo Iesu loqui, solum Iesum meditari, in quo sunt omnia bona!

4. Planta in me, Domine, radices solidarum virtutum, & fac excrescere cum viriditate boni operis, ne velut arbor infructuosa otiosus sim in domo tua.

5. O dulcis Iesu fons omnium bonorum, fons vitæ & gratiæ, dirige gressus meos in semitis tuis, & doce me facere voluntatem tuam.

6. Cor meum euacua ab omni creatura, & ab omni impedimento:

fac vt ſim purus & ſimplex, ac totus in te defixus, vt nihil reſpiciam, nihil amem in creaturis, niſi quod tuum eſt, & propter quod creatæ ſunt.

7. Da mihi feruorem ſpiritus tui, Ieſu amantiſſime, accende in me ignem, quem veniſti mittere in terram, vt tibi ſoli placere ſtudeam, & ab omnibus propter te deſpici exoptem.

8. O vnice dilecte Ieſu, ne derelinquas me deſolatum in hoc exilio; ſed ſicut promiſiſti, ita mecum age, vt vadas, & venias iterum ad me tempore opportuno, donec finito probationis certamine aſſumas me ad te ipſum.

9. Domine virtus mea ſis in omnibus benedictus, in quibus me affligis; voluntatem tuam adimple in me, ſcio enim quod nihil potes agere injuſtè.

10. Oro te, Deus meus, eripe diſtractum & captiuum animum meũ ab omnibus concupiſcentiis, & corporalibus imaginibus, vt teipſum in me illuminata ratione inueniam, qui

me ad tuam pretiosam & incorruptibilem imaginem fecisti.

DECAS V.

1. DEus meus, omne bonum meũ, quando replebis me gratia, & charitate tua, vt cognoscam quod tu sis mihi omnia, quodque verè extra te nihil sint omnia?

2. Orere mihi lux sempiterna, & inclinentur vmbræ vanitatis meæ, vt ne atomus quidem me separet à te, aut obumbret mihi.

3. O quàm suauis est, Domine, spiritus tuus, & quâm dulcia faucibus meis eloquia tua! vtinam semper eorum memor sim ad faciendum ea.

4. Domine Deus, desidero laudare te pro omnibus qui te ignorant, vel blasphemant siue in terris, siue in inferno.

5. Intuere me oculis misericordiæ tuæ, & iustitiam tuam longè fac à me, Deus meus, amor meus.

6. Tu scis, Domine, quia amo te: repelle à me quicquid displicet tibi.

7. Nihil habeo, quod offeram tibi,

præter lacrymas contriti & amantis cordis; ſuſcipe eas, & miſce ſanguini tuo, benigniſſime Ieſu.

8. Tibi, Domine, hoc corpus nutrio, tibi conſeruo hanc vitam: vires mihi largire, vt ſeruiam tibi.

9. Vtinam efficere poſſem, dulciſſime Deus, vt omnia gaudia, quæ ſunt & erunt in mundo, non ſint niſi de te. In te enim verum gaudium, in te vera conſolatio.

10. Poſſide, bone Ieſu, cor meum, & reple illud gratia tua.

DECAS VI.

1. IN te viuam, in te moriar, ſuauiſſime Ieſu, & tam in vita quàm in morte cantabo tibi, quia bonus es, & in æternum miſericordia tua.

2. Abſorbe, Domine, concupiſcentiam meam dulcedine tua, quam abſcondiſti timentibus te, ne interior guſtus vanis illectus, & deceptus ponat amarum dulce, & dulce amarum.

3. Confugiat, Domine, mens mea ſub vmbra alarum tuarum ab æſti-

bus cogitationum huius ſeculi, vt in te abſcondita cantet: In pace in idipſum dormiam & requieſcam.

4. Da quæſo, Domine, cordi meo te deſiderare, deſiderando quærere, quærendo inuenire, inueniendo amare.

5. Fac me funditus mori huic mũdo, & tranſeuntium rerum obliuiſci præ magnitudine timoris & amoris tui, vt nihil temporale diligam aut metuam.

6. Deduc me, Domine, in iuſtitia tua propter inimicos meos, dirige in conſpectu tuo viam meam.

7. Saluum me fac, Domine, quoniam defecit Sanctus, quoniam diminutæ ſunt veritates à filiis hominum.

8. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis, vt non moueantur veſtigia mea.

9. Tu qui dixiſti, ſi quis ſitit veniat ad me & bibat, da ſitienti animæ meæ ſemper bibere ex te, vt ſecundùm promiſſionem tuam fluant aquæ viuæ de ventre meo.

10. Expelle à me, omnipotens Deus, iactantiam mentis, & auge

cordis compunctionem: minue superbiam meam, & perfice in me veram humilitatem: libera me ab insidiis inimici, & conserua in tua voluntate.

DECAS VII.

1. COgnoscam te Domine virtus mea, inueniam te desiderium cordis mei, diligam te vita animæ meæ.

2. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in secula sempiterna, ô beata Trinitas, pro omnibus contumeliis, quæ tibi ab impiis inferuntur.

3. Laudo te, Amor dulcissime, & glorifico te pro omnibus, & in omnibus bonis, quæ tua gloriosissima Diuinitas, & beatissima Humanitas operata est in nobis per nobilissimum instrumentum cordis tui, & operabitur in secula seculorum.

4. In te projectus sum ex vtero, de ventre matris meæ Deus meus es tu, ne discesseris à me.

5. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Dominus

protector vitæ meæ, à quo trepidabo?

6. In manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum; redemiſti me Domine Deus veritatis.

7. Complaceat tibi, Domine, vt eruas me; Domine ad adjuuandum me reſpice.

8. Iudica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me, apprehende arma & ſcutum, & exurge in adjutorium mihi; dic animæ meæ ſalus tua ego ſum.

9. Miſerere mei Deus, miſerere mei, quoniam in te confidit anima mea.

10. Sitiuit in te, Deus, anima mea, quam multipliciter tibi caro mea.

DECAS VIII.

1. MIſerere mei Deus omnium, & oſtende mihi lucem miſerationum tuarum.

2. Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

3. Venite, audite, & narrabo, om-

nes qui timetis Deum, quantà fecit animæ meæ.

4. Deus in adjutorium meum intende, Domine ad adjuuandum me festina.

5. Repleatur os meum laude, vt cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam.

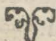
6. Domine Deus virtutum quis similis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

7. Bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce me; quia mandatis tuis credidi. Doce me justificationes tuas.

8. Quò ibo à spiritu tuo, & quo à facie tua fugiam? si ascendero in cœlum, tu illic es; si descendero in infernum, ades.

9. Ad te, Domine, leuaui animam meam, Deus meus in te confido, non erubescam.

10. Vidi præuaricantes, & tabescebam; quia eloquia tua non custodierunt.



DECAS IX.

1. QVis similis tui in fortibus, Domine, quis similis tui? magnificus in sanctitate, terribilis, atque laudabilis, & faciens mirabilia.

2. Opto, Domine, patiens esse, & humilis, & resignatus: tu pro me supplere digneris quicquid mihi deest in his virtutibus.

3. O quàm desidero humilitatem habere! Da mihi thesaurum humilitatis tuæ, humillime Iesu Christe.

4. O quantum desidero pati pro te, amantissime Iesu! Tametsi induxeris omnes fluctus tuos super me, lætus omnia tolerabo per gratiam tuam ob amorem tui.

5. Recordare, Domine, quia Pater meus es: ecce anima mea nuda est; indue eam virtutibus tuis: ad patrem enim pertinet nudam & pauperculam filiam vestire.

6. Quid volo præter te, Domine, aut quid mihi prodessent omnia sine te? Tu solus sufficis animæ meæ.

7. Quàm vani ſunt homines, qui te non quærunt; quàm miſeri, & auari, quibus tu non ſufficis?

8. O ſi omnium hominum, quotquot fuerunt, ſunt, & erunt, corda & voluntates ſolus haberem, vt iis te ſummè diligerem vnicum bonum meum!

9. In te, Domine ſperaui, non confundar in æternum. Et ſi Angelus de cœlo aſſereret mihi, me projectum eſſe à facie tua, non crederem illi. Et ſi tu ipſe, ſumme Deus, diceres mihi, ego in æternum te damnaui, nolo audire preces tuas. (Ignoſce, Domine) in hac re non crederem tibi; ſed etiam ſi occidas me, & *in inferno* demergas me, ſemper in te ſperabo.

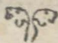
10. Da mihi, Domine, vulnera tua: abhorreo enim videre cor meum, niſi vulneribus plenum, cùm te adeò crudeliter pro me videam crucifixum. Non poſſum viuere ſine vulnere, cùm te vndique videam vulneratum.

CAPVT

CAPVT XIII.

Suspiria amantis animæ pro Perfectis.

PErfectos appello, non ex omni parte: quis enim in hoc mundo? Imò, vt verissimè scribit Bernardus Drogoni Monacho, [Nemo perfectus est, qui perfectior esse non appetit: & in eo quisque perfectiorem se probat, quòd ad majorem tendit perfectionem.] Perfectos igitur voco expurgatos à peccatis, ornatos virtutibus, qui in humilitate & charitate magnos iam progressus fecerunt, & ad intimam cum Deo vnionem feruenti affectu aspirant. Quia verò perfectio in amore Dei consistit, motus anagogici ad Perfectorum statum pertinentes, ex amore potissimùm desumuntur, vt ex subjectis formulis apparet.



DECAS I.

1. O Dulcedo cordis mei, ô vita animæ meæ, ô essentia essentiæ meæ, & jucunda requies spiritus mei, abstrahe me ab omnibus creaturis, vt solum requiescam in te.

2. O Domine Deus meus, spes mea & refugium meum, ô dilecte votorum meorum, quando omnem dissimilitudinem, & imperfectionem absumes in me?

3. O charorum omnium charissime: ô sponse floride, sponse melliflue, quando me ornabis illis monilibus, quibus tibi placebo?

4. Trahe me post te, sponse dulcissime, vt alacriter, purè, perseueranter curram in odorem vnguentorum tuorum.

5. Effice me hominem secundùm cor tuum, præpara tibi in me gratam habitationem, vt ad me venias, & mansionem apud me facias.

6. Inebria me vino charitatis tuæ, ô pulcherrime amator meus, vni me tibi intimè, & me totum transmuta in te.

7. O ignis increate, quando me totum concremabis flamma ardentissima amoris tui? quando perempta in me omni proprietate totus tuus ero?

8. O dilecte mi, quem solum quæro, quando mihi pulsanti, & gementi aperies? quando teipsum mihi manifestabis, & dices, salus tua ego sum?

9. O immensa dulcedo mea, quando me totum in te rapies, & absorbebis, & abscondes? Quod enim est mari absorbere vnam guttam, hoc tibi est absorbere me.

10. O felicitas mea, ô totum & solum gaudium meum, quando sublatis omnibus impedimentis introduces me in cubiculum gloriæ tuæ, & me tibi inseparabiliter agglutinabis?

DECAS II.

1. QVæsiui vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram: frustrà enim laboro, quamdiu te non quæro.

2. Nolo te sequi, Domine, per viam consolationum, & delectatio-

num; ſed veri & puri amoris. Nolo id quod egreditur à te, ſed te ipſum ſolum. Te ſolum volo, te ſolum deſidero: nihil mihi extra te.

3. In te, Domine, eſt omne eſſe meum, omnis delectatio mea, omne bonum meum: Si quid meum dico, ſi meipſum nomino, te ſolum intelligo, qui ſolus meus es, & omnis eſſentia mea in te eſt.

4. Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi: effunde ergo, clementiſſime Deus, largam ſuper me benedictionem de rore cœli, & de pinguedine terræ viuentium.

5. Vtinam dirumperes cœlos, & ad me deſcenderes, vt durities mea liquefacta deflueret, & amore tuo totus ignitus inenarrabilibus te gemitibus inuocarem.

6. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt, & cogor ibi viuere, vnde mallem abeſſe: cogor abeſſe à te, cum quo tantopere cupio permanere.

7. O Amor quàm abſconditus, quàm ignotus es? Te cupio, Domine, nihil aliud. Præbe mihi cor

tuum, & accipe meum.

8. O si possem velocissimè totam terram peragrare, & clamore valido vbique vociferari, viuat amor Iesu Christi: Viuat amor Iesu Christi?

9. O superlucida & delitiosa Trinitas vnus Deus, pasce me tuis influxibus. O simplicissimum, & jucundissimum bonum, ô bonum incommutabile imple me te ipso: transfer in te originem meam: introduc me in fundum animæ meæ.

10. O charum principium meum, quando te feliciter inueniam? quando te ardentissimè diligam? quando me totum in te rapies? quando me totum absorbebis, & sine medio tibi vnies?

DECAS III.

1. QVando obdormiam, & requiescam in te, pax mea dulcissima? quando plenè aspirabit mihi Diuinitatis tuæ fragrantia? quando mihi exorietur dies sempiterna tuæ manifestæ visionis.

2. Per tuum cor transuerberatum

transfige, amantissime Iesu, cor meum jaculo amoris tui, ita vt nihil terreni continere possit, sed à sola efficacia tuæ Diuinitatis contineatur.

3. Aue Iesu sponse melliflue, saluto & veneror te omnium electorum tuorum affectu. Excita & rege spiritu tuo viuifico omnes motus cordis mei.

4. O amor meus & omne gaudium meum, quando inclinabitur vmbra mortalitatis, & aspirabit dies æternitatis? quando depositâ sarcinâ corporis hujus cum Sanctis tuis te perenniter laudabo?

5. Recipe me, ô floride sponse, inter suauissimos amplexus amoris tui, quibus constrictus spiritus meus totus ardeat, & comburatur.

6. O bonum super omne bonum, ô finis sine fine, quando fruar te sine modo, & sine fine?

7. Pulcher es, dilecte mi, & amabilis valde, non carni & sensui; sed animæ credenti, mundum cor habenti, & ad inuisibilia se transferenti.

8. Dominus meus, & Deus meus,

amem te ſolum propter te, & nihil amem niſi in te.

9. O ſuauiſſime Cœli ſplendor adure cor meum potentiſſimo charitatis incendio : tibi viſcera mea ſacrifico, vt ea æternis flammis comburas.

10. Cupio, Domine Ieſu, vt quoties aërem ad me attraho, te ipſum cordiali affectu intra me attraham, quatenus omnes cogitationes, verba, & opera mea tuis cogitationibus, verbis, & operibus vniantur, & ſic vnita Deo Patri ad majorem eius gloriam repræſententur.

DECAS IV.

1. DA mihi, Domine, vt te videam ſine forma corporea, ſine ſpecie imaginaria, ſine luce creata. Trahe me poſt te extra me, & extra omnes creaturas.

2. Malo, Domine, ex voluntate tua acerbiſſimas inferni pœnas ſine fine tolerare, quam ſine te gaudiis perfrui ſempiternis.

3. Demerge, dilectiſſime mi, paruulam guttam ſpiritus mei in im-

menſo pelago bonitatis tuæ, demerge & abſorbe me totum in abyſſo infinitæ miſericordiæ tuæ.

4. Veni ſuſpirata quies amantis animæ meæ, vt nulli mihi dies, nullæ noctes eant ſine te, nullus mihi ſomnus ſine te: tibi ſoli viuam, & moriar.

5. Quis ego ſum, & quis es tu amor meus? Numquid non multum eſſet, ſi te permitteres à me amari? ſed & inſuper te amari præcipis, & mihi mortem ſempiternam minaris, ſi te non amo.

6. Clementiſſime Pater, ſicut tu ab omni æternitate voluiſti, antequam ego eſſem, ita fiat: charior eſt enim mihi tua gratiſſima voluntas, quàm operandi libertas.

7. Quando me lætificabis in regno tuo, Domine Deus meus, clariſſimo vultu tuo? Quando omnia quæ credo, lego, & audio de te, & gloria tua clarè, & intuitiuè videbo?

8. Sileat ante te omnis creatura, Deus meus: tu ſolus mihi loquaris, adſis, & illumines, qui es omnia in

omnibus, & ſuper omnia amabilis, & glorioſus.

9. Vulnera cor meum tam potenti jaculo dilectionis tuæ, vt omnis terrena conſolatio amara mihi reddatur, & omni ſolatio creaturarum libenter caream.

10. Extingue, Domine, omnes extraneas imagines in corde meo, vt pacem nullibi, ſiue delectationem vel quæram, vel inueniam, niſi in te dulciſſime Deus meus.

DECAS V.

1. O Charitas Deus meus, fac me obſecro vnum tecum, ſicut tu, & Pater vnum eſtis, & ſufficit mihi.

2. Vtinam, ſuauiſſime Ieſu, ea flamma amoris arderem, qua ardent Seraphim, qua ardet Mater tua, qua ardes tu.

3. O ſi poſſem ab omnium cordibus amorem, qui non eſt tuus, euellere, & tuum inſerere, vt amore tuo omnes arderent, & languerent?

4. Amo te Deus meus, quia Deus

es. Amo te æternitas mea, quia æternus es. Amo te immensitas mea, quia immensus es.

5. In amoris signum gratulor tibi, Deus meus, Diuinitatem tuam, simplicitatem tuam, æternitatem tuam, omnesque tuas perfectiones, quæ ita sunt in te, vt idem sint quod tu.

6. Vtinam omnia quæ cogitaui, quæ sum loquutus, & operatus ex puro tui amore semper fuissent? Vtinam te semper amassem?

7. O si possem, Deus meus, retrouertere annos meos, & peractæ ætatis spatia amoris tui actibus replere? ô si te semper dilexissem cùm alia extra te dilexi.

8. Nihilum mei præcessit me à diebus æternitatis tuæ, Deus æterne; nunc verò exulto tibi factori meo, & cupio annihilari quicquid in me terrenum est, vt tu solus viuas in me.

9. O æternitas quàm clarè luces, quàm blandè, quàm præcisè, quàm in puncto? Ad te secedo à mundo isto sensibili: in te meum solatium, & recreatio est post negotia vitæ humanæ, post tædium vitæ labentis.

10. Tu desiderium collium ęternorum, dulcissime Iesu: tu desideratus cunctis gentibus: tu sponsus, tu rex cordium: tu amor meus, & omne bonum meum.

DECAS VI.

1. TV scis Domine, quia si possem, omnem tibi laudem, gloriam, & honorem tribuerem, quibus te laudant, glorificant, & honorant omnes Angeli, & Electi tui; sed quia impotens ad hoc sum, suscipe saltem desiderium meum, & bonam volantatem.

2. Exclude à me, Deus, omnia impedimenta gloriæ tuæ, & in eo statu me constitue, quem aptiorem fore nosti, vt major tibi gloria ex me proueniat.

3. Possideam te in medio cordis mei, beatitudo sempiterna, possideam te, summa dulcedo animæ meæ.

4. Me tibi resigno, Creator meus, purè propter te ad omnia officia, loca, casus, euentus, statumque ani-

mæ, & corporis, qui tibi placuerit.

5. Nihil à te peto, Domine, nihil volo, niſi pro majori gloria tua. Quòd ſi per ignorantiam, vel errorem aliud peterem, nolo exaudiri.

6. Si tibi æquale præſtatur obſequium; malo, Domine, deſolationem, quàm conſolationem, vt pro tui amore aliquid patiar internæ afflictionis.

7. Quia ſine te nihil poſſum pati pro te, da mihi multam & magnam gratiam, vt multa & magna patiar pro amore tuo.

8. Major es omni laude, Deus meus; & ob id gaudeo, quia quicquid obſequij omnes puræ creaturæ præſtare tibi quocumque modo conantur, longiſſimè impar eſt dignitati, & magnitudini tuæ.

9. Quicquid virtutum, piorum actuum, & affectuum in libris editis & edendis deſcribitur; quicquid fieri poteſt tibi gratum & acceptum, id omne approbo, & volo, & cum gratia tua perficere cupio.

10. Vtinam poſſem, Deus meus,

aliquid hoc momento efficere, quod summè tibi placeat. En hoc quod nunc aggredior purè ad hoc dirigo, vt maximam in eo habeas complacentiam.

DECAS VII.

1. QVæso te, Domine, ne patiaris quidquam in me, quod non sit vsquequaque tuum & diuinum; & si quid est, illud protinus euelle.

2. Si scirem, Deus meus, me fore annihilandum, adhuc tibi omni studio seruirem; non enim tibi seruio propter me, sed propter te.

3. Da, bone Iesu, vt oratio illa tua suam vim in me habeat, vt sicut tu in Patre, & Pater in te est; ita ego tecum vnus sim voluntate, amore, opere, moribus, & vita.

4. Extingue me, Domine, in corde omnium hominum; & cunctos homines in corde meo occide, vt mihi mundus crucifixus sit, & ego mundo.

5. Mitte mihi Deus quamcum-

que volueris afflictionem & crucem & in omni tribulatione præsta vt reum me fatear & cognoscam, & vt meipsum contemnam.

6. Hactenus quosdam amaui, qui me non amabant; iam te amabo, amator æterne, qui me amasti antequam te nouissem; quem amare virtus summa est, à quo amari felicitas.

7. De profundis cordis mei clamo ad te, suauissime Deus, vt auferas à me vanissimum amorem corporeæ pulchritudinis, & me totum transferas ad purissimum amorem decoris tui.

8. Illabere, precor te, in penetralia cordis mei, & imprime mihi seruo tuo dulcissimam & admirabilem speciem tuam, vt quiescam in suauitate præsentiæ tuæ.

9. Veni Domine, amor meus, gaudium meum, & corona mea: veni & noli ampliùs tardare, ne ex nimio desiderio sine sensu efficiar.

10. Scribe, dulcis Iesu, nomen tuum in corde meo, & amorem tuumm ellifluum per jugem memo-

riam pectori meo inſcribe.

DECAS VIII.

1. VIncat nequitiam meam, Domine, immenſa bonitas tua, & imaginem tuam in me recognoſce, quamuis deturpatam.

2. Reuertor ad te feliciſſimum principium meum, dulcis origo & finis meus: eſto deinceps totum ac ſolum cogitationum mearum objectum.

3. O vnum diuinum, te ſolum deſiderat cor meum, libera me ab omni multiplicitate.

4. Diligam te, Deus, pro dono tuo, & pro modo meo, exiguo quidem & minus juſto; ſed non poſſum vltra quàm poſſum: potero autem plus, cùm plus donare dignaberis, nunquam tamen pro vt dignus haberis.

5. O quàm beati ſunt illi, qui edunt & bibunt ad menſam tuam in regno tuo, quoniam te ardenter diligunt, & te fruuntur in lætitia & exultatione. Ego autem hic fame per-

eo, & projectus in cinere & caligine lumen cœli non video.

6. Sitio te clarè cognoſcere, eſurio te perfectè diligere, nec deſiderium meum adipiſci valeo. Obſecro, Domine, ſi inueni gratiam in oculis tuis, oſtende mihi faciem tuam.

7. Fac mihi, Domine, quodcunque placitum fuerit in conſpectu tuo: in manibus tuis ego ſum, & corpus meum, & ſpiritus meus: quocunque peruenero laudabo te, & exultabo vehementer.

8. Satia animam meam ad te ſuſpirantem, felicitas mea, & reple eſurientem bonis tuis.

9. Deijciantur, quæſo, omnia ſimulacra de throno gloriæ tuæ, vt tu ſis ſolus regnans in corde meo, nec ſim ego ampliùs miſerabiliter inſtabilis, & fugitiuus à te.

10. Vniat me ſibi verbum Dei, gignat ſeipſam in me ſine intermiſſione æterna ſapientia; & pro minimo mihi erit, ſi me deſpiciant cœlum, & terra, & omnia quæ in eis ſunt. Quòd ſi me repuleris ab oſculo tuo, non poterunt me omnia, quæ

infra te ſunt, conſolari.

DECAS IX.

1. VEni gaudium meum, lumen oculorum meorum : veni amor meus, *lux* incomprehenſibilis, imple omnes potentias animæ meæ intus & foris, vt nihil niſi te videam, cogitem, amem, & deſirem.

2. Tu dixiſti Domine: Ducam eam in ſolitudinem, & ibi loquar ad cor eius. Et quid aliud eſt ſolitudo, niſi te ſolum amare, in te ſolo quieſcere?

3. O diuina ſolitudo tam concupiſcenti animo deſiderata, quando fiet iſtud, vt in te omnino quieſcam?

4. Heu me, quia non diligo te, vita animæ meæ, nam ſi verè te diligerem, ſemper te in corde haberem; ſcriptum eſt enim : Vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum.

5. Congrega nos in vnum, potentiſſime amator, data eſt enim tibi omnis poteſtas in cœlo, & in terra.

6. Trahe me poſt te, ſuauiſſime

Redemptor, qui dixisti, si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.

7. Accende cor meum igne tuo, Deus meus; tu enim ignis comburens es, & facis ministros tuos ignem vrentem.

8. Deus meus es tu, qui infinita tua bonitate locupletissimus nec bonorum meorum, nec alterius cujusque rei indigentiam habere potes. Et in hoc gaudeo & exulto, quòd nulla tibi perfectio, nec quidem per imaginationem adjungi possit.

9. Domine Iesu, quantum te diligunt, qui te nouerunt? Pater tuus te diligit, Spiritus sanctus te *diligit*; omnes Angeli, omnes Electi & amici tui amore tuo exardescunt; & ego solus frigidus ero?

10. Libera me Deus à multiloquio, quod patior intus in anima mea: non enim cogitationibus taceo, etiam si vocibus taceam. Multæ sunt cogitationes meæ, quales tu nosti cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt. Da mihi eis non cõsentire, nec immorari, ne me impediant ab amore tuo.

DECAS X.

1. O Amor, quàm parum cognoſceris, & amaris? Accede ad me, ô Amor, & ſi nullibi requiem inuenis, te totum transfunde in me, æterne & ſuauiſſime Amor.

2. Semper ardeat ignis amoris tui in altari cordis mei, & in tantum creſcat incendium, vt non ſolùm ſacrificium, ſed & ipſum altare comburat, & conſumet.

3. Nihil me lætificet, Domine Ieſu Chriſte, niſi tu: nihil me contriſtet, niſi culpa mea, & offenſio tuæ Majeſtatis.

4. Tu es vnicum deſiderium meũ, æterna Sapientia, tu theſaurus quem quæro, tu beatitudo ad quam ſuſpiro.

5. Quàm pulcher es, dilecte mi, quàm ſpecioſus in deliciis tuis? Vtinam potentiſſimus amor tuus omnem extraneum amorem in me occidat. Quicquid videro, quicquid audiero, quicquid ſenſero; tu ſolus intres, & poſſideas cor meum.

6. O Amor potentiſſime, qui lutum transfiguras in Deum, transforma me totum in te. Nimis ſaxeum eſt cor meum, niſi molliatur ſanguine tuo: nimis diſtractum eſt, niſi colligatur in latere tuo.

7. O æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas! Tu es Deus meus, ad te ſuſpiro die ac nocte. Te amo, te diligo, & magis amare deſidero: percuſſiſti enim cor meum verbo tuo, vt amarem te.

8. Quid amore dulcius? quid ſecurius? quid ſuauius? Quare ſagittis eius non eſt tranſfixum cor meum? Ergóne amor tuus circundat me vndique, & neſcio quid ſit amor? cur ſic maneo inſenſibilis? cur me magis attraxit creatura, quàm Creator?

9. Venuſtiſſime Ieſu, vita mea perennis, per quam viuo, & ſine qua morior, vita dulcis & amabilis; concede vt tibi jungar, te complectar, & ſuaui charitate ſoporatus in te obdormiam.

10. Quando te videbo, dulciſſime Deus? quando apparebo ante faciem tuam? quando tranſibo in admirabi-

lem domum tuam? quando videbo te in terra viuentium? In iſta enim terra jumentorum mortalibus oculis videri non potes, ſed in regione Angelorum videbimus te, ſicuti es.

CAPVT XIV.

Laudem virtutis in actione conſiſtere. Actus diuerſarum virtutum.

NOrunt omnes, qui vel primis Philoſophiæ rudimentis imbuti ſunt, omnem vim & laudem virtutis in actione ſitam eſſe. Habitus enim virtutum, ſiue à Deo infundantur, ſiue acquirantur à nobis, data opportunitate in opus exire debent: & hoc eſt primarium eorum munus, bonæ actionis principium, & fontem eſſe; & potentiam, quam imbuunt, diſponere ad hoc vt certiùs, & faciliùs operetur. Cauſa exigui profectus in vita ſpirituali non defectus cognitionis aut deſiderij, ſed defectus executionis eſſe ſolet. Aliud

est ſcire multas diuitias, aliud poſſidere: nec notitia diuitem facit, ſed poſſeſſio. Actiones autem, quibus vnaquæque virtus aut generatur aut creſcit, duplices ſunt, internæ & externæ. De externis non eſt hîc diſſerendi locus, nec earum vſus ſemper occurrit. Internæ perfectiores ſunt, ſolaque mente & voluntate perficiuntur, & ideò his incumbere poſſumus omni loco, omni tempore, & in qualibet occaſione. Sunt qui vnā virtutem ſingulis menſibus ſeligunt, cui ex profeſſo incumbant, inſtituto ea de re examine particulari, quæ res neceſſaria omnino eſt proficere in ſtudio perfectionis deſiderantibus, vt fuſiùs explicaui in meo Horologio christianæ diei. Scripſit etiam de virtutis actionibus luculentiſſimum tractatum ex Scripturis & Patribus Bernardinus Roſſignolius, quem Lectori meo enixè commendo. Ego interim in exemplum actus ſubijcio præcipuarum virtutum per breues Aſpirationes feruentiſſimè eliciendos: qui modus ſeruari quoque poteſt in reliquarum actibus ad vſum & pra-

Sect. 2. §. 27. & Sect. 3. §. 2.

xim quotidianam deſcribendis.

ACTVS FIDEI.

1. AVctor fidei, Ieſu Chriſte, firmiſſimè credo vera eſſe omnia, quæ te reuelante credit & docet ſancta mater Eccleſia, & pro hac aſſertione & veritate millies mori paratus ſum.

2. Auge in me fidem à te ſemel infuſam, vitamque fidei conſonam concede, vt quod mente credo moribus exprimam.

3. Teſtimonia tua, Domine, credibilia facta ſunt nimis, vtinam ſecundùm ea ſemper vixiſſem.

4. Veriſſima ſunt omnia, quæ in ſacris libris, & Apoſtolicis traditionibus, ac decretis Eccleſiæ continentur: pro qua veritate tuenda vitam meam libentiſſimè offero.

5. Omnino verum eſt te Deum meum vnum eſſe in ſubſtantia, & Trinitatem in perſonis: quod ego per medios gladios & ignes profitebor.

6. Vtinam fides tua integra ſemper, & ſincera conſeruetur, qualem

tu, Domine, tradidisti, qualem Apostoli prædicauerunt.

7. Credo tibi, ô summa veritas, & quia fides sine operibus mortua est, da mihi, vt fidem meam patientia & charitate, aliisque virtutibus viuam esse demonstrem.

8. Gratias ago tibi, Domine, quod mihi fidem dederis, qua te agnoscerem, quòd me Christianum feceris, & Catholicæ Ecclesiæ membrum. In hac fide vixi, in eadem mori volo, atque vtinam pro eadem.

9. Credo te Deum ingenitum, Filium vnigenitum, Spiritum Sanctum ab vtroque procedentem. O credam, & fruar semper, quia tu Deus meus es, principium meum, & finis vltimus, & mea æterna beatitudo.

10. Credo te Dei filium pro mea salute carnem humanam induisse. Credo te passum pro me, & mortuũ in cruce. Credo te Deum & hominem in sacramento mirabiliter existere. Credo hæc omnia, & alia, quę de te docet Ecclesia, & credens adoro, & amo te.

11. Reuela, Domine, oculos meos,

& conſiderabo mirabilia de lege tua. Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori meo!

12. O ſi fidem poſſem annunciare in vniuerſo mundo, & omnes infideles ad Deum conuertere: quàm libenter id facerem, & ſi propterea omnia tormenta ſuſtinere deberem?

13. Vtinam poſſem, Deus meus, omnium infidelium intellectibus in te credere, omnium affectu te amare, omnium viribus tibi ſeruire!

14. Diſcedite à me omnes peſſimi hæretici, filij diaboli, & peſtes animarum: vos deteſtor, & abominor, & cum Eccleſia Dei anathematizo.

15. Quæcumque docet fides adeò firmiter credo, ac ſi oculis ea viderem. Adauge, Domine, & confirma fidem meam: hac enim duce ſecurus ibo ad tribunal tuum, quacunque hora me vocaueris, quia credo & ſpero videre bona tua in terra viuentium.

ACTVS SPEI.

1. CLementiſſime Deus, tametſi multa & grauiſſima peccata commiſerim, ſpero tamen ex tua miſericordia, & ex bonis operibus gratiæ tuæ adjutorio præſtitis me gloria ſempiterna fruiturum.

2. Et ſi reus eſſem omnium peccatorum mundi, tamen in te ſperabo, major eſt enim miſericordia tua, quā iniquitas mea.

3. Gaudeo, Domine, nihil in me eſſe, in quo confidere poſſim: lætor quòd nullibi ſpes mea conſiſtere queat, niſi in te, qui ſolus es refugium meum, & firmamentū meum.

4. Dixiſti, Domine, & ita eſt: Sine me nihil poteſtis facere: quid ergo reſidui habeo, niſi vt oculos ad te dirigam, & tu, ô bonitas, adjuues me?

5. Adjutor meus eſto, ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus. Tanquam prodigium factus ſum multis, & tu adjutor fortis.

6. Ad te confugio, Domine, vt per patientiam, & consolationem scripturarum spem habeam, & in te sperans non confundar.

7. Omnis spes mea, optime Iesu, & totius fiduciæ certitudo in pretioso sanguine tuo mihi est. In ipso respiro, & in ipso confisus ad te peruenire desidero, non habens meam justitiam, sed eam quæ est ex te.

8. Quicquid asperum & molestum mihi euenire permiserit diuina prouidẽtia tua, benignissime pater, semper in te sperabo: certus enim sum, quia si in inferno demersus fuero, inde me liberabis.

9. Magna valde est misericordia tua, Domine, & in ea sola posita est tota spes, & consolatio mea.

10. Mirifica misericordias tuas, qui saluos facis sperantes in te: custodi me vt pupillam oculi, sub vmbra alarum tuarum protege me.

11. Bonum est confidere in Domino, quâm confidere in homine: bonum est sperare in Domino, quàm sperare in Principibus.

12. Domine virtutum, beatus ho-

mo qui ſperat in te. In te eripiar à tentatione, & in Deo meo tranſgrediar murum.

13. Toto corde firmiſſimè ſpero, omnipotens Deus, me poſſe à te omnia obtinere, quæ mihi neceſſaria ſunt ad ſalutem: & quia Filius tuus, Redemptor meus omnia bona mihi promeruit, tantam in eius meritis fiduciam habeo, ac ſi bonum, quod deſidero, iam tenerem & poſſiderem.

14. Ego autem in te ſperaui, Domine, dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

15. O ſi citò adueniret regnum tuum, ſummum bonum meum, regnum quod ſpero, quod expecto, quod toto corde concupiſco! Vtinam citò adueniat, quia regnum omnium ſeculorum eſt, plena poſſeſſio totius felicitatis.

ACTVS CHARITATIS erga Deum.

1. ORo te, dulciſſime Deus, vt cordis mei principatum ge-

ras. Abſit à me, optatiſſimum bonum meum, vt aliquid amem præter te.

2. Vre me incendio decoris tui, ſpecioſiſſime princeps cordis mei, ſacrifico tibi omnia viſcera mea, & præcordia mea.

3. Viue potentiſſime imperator cordis mei, & dominare, ſicut decet te. O quàm mihi placet, vt regnes in æternum, & vltra.

4. Vtinam tot millia cordiũ, quot tibi placuerunt, vel placere poſſunt, ipſe poſſiderem, vt te perfectiſſimè amarem.

5. Vtinam ſubdere tibi poſſem, amabiliſſime Domine, omnia colla filiorum Adæ, vt te ſolum requirerent, & amarent.

6. O vnice amor meus, & ſerena lux oculorum meorum, omnia mihi ſordeant, & vileſcant præter te.

7. O amabile principium meum, & tota ſufficientia mea, nihil volo, nihil cupio præter te.

8. O quantum gaudeo quòd Deus ſis, ſummè bonus, & perfectus, immenſus, infinitus, juſtiſſimus, ſapien-

tiſſimus, omnipotens, & incomprehenſibilis! amo te purè propter te ipſum, & gaudeo de bonis tuis ob hanc ſolam cauſam, quia bona tua ſunt.

9. Ad te ſummum bonum toto cordis affectu feror, in immēſa bonitate tua exulto: gaudeo quòd omnes Angeli, & Sancti adorent, & laudent te.

10. Vtinam poſſem amare te, quātum amabilis es! ſed quia hoc excedit vires omnium creaturarum, vtinam ſaltem amem te quantum poſſum, quantum debeo.

11. Reple, Deus meus, animam meam amore tuo, vt amore totus ardeam, & amore æſtuans amore moriar.

12. Quàm pœnitet me quòd alia extra te dilexi. Vtinam poſſem tranſactos annos reuocare, & amoris tui actibus replere!

13. O dulciſſima vita animæ meæ, vtinam, deficiat in te cor meum! Quid enim mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram?

14. Vnam petij à te, Domine, hanc requiram, vt habitem in domo tua

omnibus diebus vitæ meæ.

15. Vtinam vltimus halitus, quo animam efflabo, halitus amoris ſit. Moriar amore tuo, Deus meus, & quia vitam ab amore non inchoaui, da mihi vitam amando finire. Vltimus vitæ actus ſit amare.

ACTVS CHARITATIS erga Proximum.

1. INſere, Domine pectoribus noſtris tuæ dilectionis affectum, vt diligamus nos inuicem, ſicut tu diligis nos, & alter alterius onera portemus.

2. Da mihi, Domine, non diligere verbo, neque lingua, ſed opere & veritate, vt quæcumque volo vt faciant mihi homines, id faciam illis.

3. Doleo, Deus meus, quòd ea hactenus non præſtiti in obſequium proximi mei, quæ tuo auxilio adiutus poteram.

4. Deteſtor quicquid injuriæ, & offenſæ olim patraui verbo, opere, & cogitatione in proximum meum,

paratus ſingulis ſatisfacere, ſi quid alicui debeo. Inſpira tu Deus, vt ſciam; & da, vt faciam.

5. Amator hominum Deus, oro te pro omnibus, qui perſequuntur, & calumniantur me; & qui me quouis modo offenderunt. Da illis ſalutem mentis, & corporis.

6. Vtinam, Clementiſſime Deus, omnes peccatores reſipiſcant, & conuertantur ad te.

7. Obſecro, Domine, vt omnes, qui oppugnant Eccleſiam tuam dexteræ tuæ potentiâ conterantur, & agnoſcant veritatem.

8. Propono, Domine, omnes injurias & offenſas, te adjuuante, æquo animo tolerare: nec vllum vnquam hominem, quantumuis mihi infeſtum, odio habebo.

9. O ſi poſſem pro fratribus meis, iis præſertim, qui me aliqua injuria, aut moleſtia affecerunt, ſanguinem fundere, quàm libenter id facerem. Confirma, Domine, in me hanc voluntatem.

10. Fac obſecro, Deus meus, per viſcera miſericordiæ tuæ, vt omnes

ad te conuertantur, qui rebus terrenis adhærent, & quos voluptas carnis illexit.

11. O ſi ego poſſem omnes peccatores ab erroribus viæ ſuæ conuertere, etiam cum vitæ diſpendio id præſtarem.

12. Vtinam totus mundus in te crederet, & te cognoſceret. Confiteantur tibi populi omnes. Omnis terra adoret te, & pſallat tibi.

13. Diligo te, Domine, toto corde, proximum in te, & propter te.

14. De bonis omnium fratrum meorum gaudeo, & de malis doleo, ac ſi mea forent: & mala quidem ab omnibus auertere efficaciter vellem, ſi poſſem; bona verò multiplicare.

13. Libenter, ſi poſſem, omnium indigentium neceſſitatibus ſubuenirem, eſurientibus cibum, ſitientibus potum darem; reliqua item opera miſericordiæ ſpiritualia, & corporalia exercerem.

ACTVS PATIENTIÆ.

1. SI oportuit te, Christe, pati,& ita intrare in gloriam tuam, quo pacto ego in illam intrabo, nisi viâ regiâ sanctæ Crucis.

2. Cognoui, Domine, quia æquitas judicia tua, & in veritate tua humiliasti me.

3. Opto potiùs cunctos inferni cruciatus tolerare, quàm tuam justitiam violare.

4. Iram tuam, Domine, portabo, quoniam peccaui tibi. Quòd si bona suscepi de manu tua, quare mala non sustinebo?

5. In omni aduersitate te, bone Iesu, recogitabo, qui talem pro me sustinuisti aduersus temetipsum contradictionem.

6. Vtinam dignus sim gaudenter cum Apostolis tuis contumeliam, pauperiem, & quicquid volueris pati pro nomine tuo.

7. Quicquid laboris mihi vnquam acciderit, id propter te, Domine, patienter feram. Si tentationibus

exercear; ſi mœror importunus ingruat, ſi morbi, ſi dolores, ſi quæuis tormenta contingant, omnia te iuuante fortiter tolerabo.

8. Abſit à me, Domine, vt animum deſpondeam à christiana perfectione comparanda: omnes enim difficultates, te duce, ſuperabo, & in Deo meo tranſgrediar murum.

9. Abſit à me, vt amore vitæ, vel timore mortis à virtutis propoſito deſiſtam. Et ſi me oporteret vniuerſis mundi miſeriis, & calamitatibus obrui, numquam à te recedam.

10. Imprime, fortiſſime Deus, robur magnum cordi meo? cupio enim te ſequi per omnem afflictionem, & deſolationem internam, & externam.

11. Vt jumentum factus ſum apud te, Domine Deus meus: Tu noſti onus meum quale ſit, da mihi illud patienter ferre, vt per viam crucis extollar ad te.

12. Offero me tibi, Domine, paratum ad omnia mala æquanimiter, hilariter, ac ſine vlla prorſus que-

rimonia ſuſtinenda.

13. O ſi patientiam Sancti Iob aſſequi poſſem, & conſtantiam Sanctorum Martyrum!

14. Vtinam dignus eſſem martyrium pro te ſubire, Domine virtus mea, & firmamentum meum. Vtinam pro te viuus comburerer: vtinam aſſari cum Laurentio mererer.

15. Da mihi, Domine, diſciplinam, vt non auferas miſericordiam: cæde contumacem, vt reddas mihi promiſſam hereditatem. Auge tormenta, ſed auge patientiam.

ACTVS HVMILITATIS.

1. O Gemma pretioſiſſima humilitas, quando te poſſidebo! quando tranquillitatem animorum tibi obſequentium habebo! quando tuo ſplendore, & pulchritudine ornatus ero!

2. Nouerim te, nouerim me, Deus meus: quoniam in te ſunt omnia bona mea, & ex me nihil ſum.

3. Hoc ex corde deſidero, bone Ieſu, hoc eligo, abjectus eſſe, & pu-

ſiſtus in domo tua, magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

4. Nolo, Domine, vt me homines laudent & honorent, quia omni laude & honore indigniſſimus ſum: volo autem ad gloriam tuam deſpici, conculcari, & tanquam canis mortuus viliſſimus reputari.

5. Latrones ipſi & ſacrilegi, ô miſericordiſſime Domine, perfectiùs tibi famularentur, ſi tot beneficiis, ac donis eos cumulaſſes, quibus me benigniſſimè affeciſti.

6. Peccaui, Domine, & non ſum dignus aſpicere altitudinem Cœli præ multitudine iniquitatum mearum.

7. Omnia animalia pro captu ſuo tibi, Domine, appropinquant, ſolus ego infinita vitæ meæ turpitudine à te recedo.

8. Vnde mihi hæc inſania, Deus meus, vt audeam gloriari tot peccatorum reus, ob quæ potes hoc momento mittere me in gehennam?

9. Abijcio me, Domine propter te infra homines vniuerſos, quia vilior, & contemptibilior omnibus

ſum, & pro tali haberi, ac tractari deſidero.

10. Nihil aliud volo, nihil opto, altiſſime Deus, niſi pati & contemni pro te, da mihi claram & veram mei notitiam.

11. Indignus ſum, Domine, omnibus donis tuis ob vilitatem, & ingratudinem meam: indignus conſortio hominum propter ſordes culparum mearum, quarum peſſima tabe vel aërem ipſum inficio.

12. Vtinam vniuerſi homines, ęquiſſime Deus, miſeriam meam agnoſcerent, & deſpicerent me, ac meam mihi indignitatem exprobrarent, vt ſpernerer propter te.

13. Domine non ſum dignus calcare hoc pauimentum, per quod tranſeunt tot ſerui tui, quibus comparatus vermis ſum & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis.

14. Abſit à me, Domine, vt velim ambulare in magnis, & in mirabilibus ſuper me. Magna enim eſt abyſſus fragilitatis, & nihili mei: nihil ſum, nil poſſum ſine te.

15. Fac me, Deus, tamquam pauimentum mundi, vt ab omnibus conculcer, & indignissimè tracter, quia sic exigunt peccata mea.

CAPVT XV.

Fasciculus aspirationum ad Iesum, ad B. Virginem, ad Cœlites vniuersos.

TAmetsi oratio, vt est actus Religionis cultum latriæ continẽs, ad solum Deum fundenda sit, tanquam ad primarium auctorem boni, qui illud per seipsum nobis conferre potest; certum est tamen ex fide catholica posse nos, & debere Angelos etiam, & sanctos homines cum Deo regnantes humiliter exorare, opemque illorum deuotis aspirationibus implorare: Licet enim Christus sit principium vniuersale totius meriti, mediator Dei & hominum, qui semper interpellat pro nobis; aliis tamen mediatoribus indigemus, qui

pro noſtris neceſſitatibus efficaciter intercedant. Notiſſima eſt ſententia Eliphaz Themanitis ad patientiſſimum Iob: [Voca ſi eſt qui tibi reſpondeat, & ad aliquem Sanctorum conuertere.] Ideò operæ pretium me facturum exiſtimaui, ſi huic lucubrationi caput iſtud attexerem, quo varias aſpirationes breuiter digeſſi ad Ieſum Redemptorem, à quo primitus omnia bona ſperanda, tum ad Virginem Beatiſſimam eius genitricem, deinde ad Angelos, & reliquos Ciues cœleſtis patriæ, vt ipſi nobis quicquid ad ſalutem, & perfectionem neceſſarium eſt ſuis precibus obtineant, pro ſua in nos pietate, & apud Deum auctoritate.

AD IESVM REDEMPTOREM.

1. IEſu ſapientia Patris, da mihi quærere & ſapere, quæ ſurſum ſunt, vt guſtem quam ſuauis es.

2. Ieſu verbum Patris vtinam audiam quid loquaris in me.

3. Ieſu Redemptor, eſto mihi in Deum protectorem, & in domum

refugij, vt ſaluum me facias.

4. Ieſu frater primogenite, fac me tibi coheredem in domo Patris noſtri.

5. Ieſu Fili Dei, qui pro me factus es homo, non ſit mihi graue humiliari pro te.

6. Ieſu creator meus, cor mundum in me crea, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

7. Ieſu vita mea tibi ſoli viuat anima mea, nam mihi viuere tu es, & mori lucrum.

8. Ieſu Domine mi, poſſide me ſeruum tuum, & nemo præter te.

9. Ieſu præceptor, doce me facere voluntatem tuam, vt diſcam à te quia mitis es, & humilis corde.

10. Ieſu lux mundi, illumina oculos meos, & deduc me in ſemitam mandatorum tuorum.

11. Ieſu fons vitæ, ſitiuit in te anima mea: fac me haurire aquas in gaudio de fontibus tuis.

12. Ieſu paſtor bone, propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

13. Ieſu ſaluator, ſalua me, qui

venisti quærere, & saluum facere quod perierat.

14. Iesu sponse sanguinum, desponsa te mihi in misericordia, & miserationibus.

15. Iesu amator speciosissime, trahe me post te in funiculis charitatis.

16. Iesu zelator animarum, cujus delitiæ esse cum filiis hominũ, amem te ardentissimo amore, & cætera omnia propter te.

17. Iesu panis vitæ, anima mea sustinet te, ne dimitte eam jejunam, vt non deficiat in via.

18. Iesu Iudex misericors, qui non venisti perdere quemquam, parce mihi, & responde pro me.

19. Iesu corona, & merces nostra magna nimis, jube me numerari inter electos tuos.

20. Iesu gloria mea, cupio dissolui, & esse tecum: da mihi viuere in te, & in te mori.



AD BEATAM VIRGINEM MARIAM.

1. PRotege me, dulcissima Virgo Maria, sub vmbra alarum tuarum, & non recedat in æternum mellifluum nomen tuum ab ore, & corde meo.

2. Ne vnquam elongeris à me, potentissima Mater Dei, quia circumdederunt me vndique inimici mei.

3. Quid possum sine te, Virgo beata, aut quid fiet de me, si auerteris faciem tuam à me?

4. Quando venies, dulcissima Virgo, quando apparebis indignissimo seruulo tuo!

5. Spiritus tuus, ô Maria, super mel dulcis, & possessio amoris tui super aurum, & topazion.

6. Sentiat anima mea suauitatem amoris tui, & in tuis semper versetur laudibus, quia vnica post Deum consolatio mea tu es.

7. Compatere, Domina, animæ meæ ad te suspiranti, respice in me, & festina in adjutorium meum.

8. Da mihi gratiam tuam, vt semper de te gaudeam, & post istud exilium te contempler in gloria.

9. Sicut filius ad sinum matris, ita suspirat ad te anima mea, ne despicias me Mater misericordiæ.

10. Quantum desidero videre vultum tuum, speciosissima Virgo, assume me velociter ad te, & comple desiderium meum.

11. Quis non diliget te, Regina cordium, & Mater sancti amoris, quis non diliget te? Vtinam omnes creaturæ tibi seruiant, & in amore tuo viuant, ac moriantur.

12. Suscipe cor meum, dilectissima Mater mea, & offer illud purissimis manibus tuis purissimo Filio tuo.

13. Gaudeo, & exulto, B. Virgo, quòd Deus te amet super omnia opera sua, & de hac re super omnia delector: magisque optarem inferni pœnas, quàm vt momenti spatio quicquam de gloria, & dignitate tua minuatur.

14. Sperent in te qui nouerunt nomen tuum, gloriosa Virgo, quo-

niam non derelinquis ſperantes in te.

15. Glorioſus vultus tuus mihi appareat in extremis, & conſolatio tua lætificet egredientem ſpiritum meũ, clementiſſima Mater.

AD SANCTOS ANGELOS.

1. ANgele ſancte, vitæ meæ gubernator, & cuſtos apprehende arma & ſcutum, & exurge in adjutorium mihi.

2. Cuſtodi me ſub vmbra alarum tuarum ab inſidiis inimici, & ab omni periculo, & tentatione.

3. Adeſto mihi, Beatiſſime Spiritus, doce, dirige, & protege me: cumque finis vitæ meæ aduenerit, in extrema lucta verſanti benignè ſuccurre.

4. Septem Spiritus, qui aſtatis ante Dominum, purgate, illuminate, & perficite me: & dirigite omnia ſtudia, & actiones meas ad gloriam Dei, & animæ meæ ſalutem.

5. Eſtote mihi ſingulare ſolatium in morte, Angeli Dei, potentes vir-

tute, qui estis in vita salutare præsidium.

6. Infundite menti meæ deificum lumen, vt absumpta omni materia totus ardeam diuino amore.

7. Venite in adjutorium meum cœlestis militiæ exercitus innumerabiles, & defendite me ab incursu malignorum spirituum.

8. O supremi amatores Dei, succendite me illo igne, quem Dominus Iesus misit in terram, & voluit vehementer accendi.

9. Fontes sapientiæ pascite me cœlesti doctrina, & docete me scientiam Sanctorum.

10. Facite me, mentes purissimæ, docilem Dei, vt discam justificationes eius; & discussis tenebris diuinum lumen inserite menti meæ.

AD OMNES SANCTOS.

1. FElices Sancti, qui iam nostræ mortalitatis pelagus pertransistis, securi de vestra immarcescibili gloria, soliciti estote de mea multiplici miseria,

2. Date manus infirmo, cœleſtis patriæ Ciues, & erigite jacentem, vt conualeſcens de infirmitate fortis efficiar in bello.

3. Eripite me de aquis multis, & de limo profundi fuſis precibus ad eũ, qui dominatur proteſtati maris.

4. Impetrate mihi fidem & perſeuerantiam, ſeruire Domino in timore, & ſeruare mandata eius.

5. Clamo ad vos, potentiſſimi protectores ſalutis meæ, mittite è patria felicitatis pauculas guttas pretioſiſſimi vini charitatis veſtræ, quia aruit ſicut teſta virtus mea, & defecit præ ſiti anima mea.

6. Subuenite mihi miſero peccatori ſedenti in tenebris, & vmbra mortis, & ſoluite vincula captiuitatis meæ.

7. Liberate me à tumultuantium affectionum turba, vt ſedeam ſolitarius, & taceam, & audiam vocem Domini loquentis in ſilentio ad cor meum.

8. Eleuate me ab hac ſordida terra, vt mihi mundus crucifixus ſit, & ego mundo.

9. Ad me respicite, gens illustrissima & hæreditas summi Dei, adhuc peregrinantem in hoc exilio, & mittite de Cœlo opem, & consolationem.

10. Circumdate me gaudentem, & exultantem de vestra beatitudine, & gratiam impetrate virtutes vestras imitandi, vt vestris adiutus suffragiis particeps fiam vestri gaudij, & coronæ.

Hæc in exemplum. Plura suggerent vsus, & affectus. Sunt autem quatuor capita, ac veluti fontes vberrimi è quibus aspirationes ad omnes, & singulos æterni regni proceres peti possunt. Primò quidem ex titulis honoris, dignitatis, perfectionis, & diuersarum virtutum, quæ in illis elucent. Secundò ex perceptis beneficiis, pro illis gratias agendo. Tertiò, inuocando illos, vt propitientur peccatis nostris, eorumque remissionem nobis obtineant. Quartò, multiplicem miseriam nostram, & innumerabiles necessitates proponendo, vt à malis omnibus erui, cunctisque bonis imbui, ipsorum

ipsorum meritis, & precibus, mereamur.

CAPVT XVI.

Aspirationes ex nominibus Dei, eiusque attributis, & perfectionibus.

QVi magna mentis adepta puritate ad vnionem cum Deo aspirare iam digni sunt, præter affectus, quos pro perfectis supra descripsimus, alios elicere possunt ex diuinorum attributorum contemplatione. Ad hos enim pertinent Dei verba per os Prophetæ dicentis. [Vacate & videte quoniam ego sum Deus.] Vacate, inquit, ab inutilibus cogitationibus, ab affectibus, & desiderijs terrenis, & videte oculo fidei ac contemplationis, quoniam ego sum Deus omnipotens, immensus, infinitus. Rectè Sapiens: [Nosse Deum consummata iustitia est, & scire virtutem eius radix est immortalitatis.] Si tamen ad cognitionem

accedat amor: parum enim prodesset nuda Dei ſpeculatio, niſi ſimul voluntas ad eum aſſurgeret pijs affectibus & motibus anagogicis. Id qualiter fieri debeat, ſequentibus aſpirationibus breuiter indicabo, vt qui Theologica Dei notitia imbuti ſunt, dicant cum Apoſtolo: [Conuerſatio noſtra in Cœlis eſt.]

DECAS I.

1. APeri, Domine, oculos animæ meæ, vt non contenti aſpectu rerum temporalium, quas percipiunt ſenſus; aſcendant ad æterna contemplanda, quæ non videntur, teque aſpiciant Deum inuiſibilem, qui es tu omnibus, & ſuper omnia.

2. Deus immenſæ maieſtatis, verè mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me; omnia tamen oſſa mea, omnia membra, ſenſus, & potentiæ dicunt, quia tu es Deus, & non eſt alius ſimilis tibi. Tu es meum eſſe & mea vita, & gaudeo, quia te pluſquam me diligere debeo.

3. O ſi omnia membra mea, omnes ſenſus, & fibræ verterentur in linguas, vt hoc prædicarent toti mundo, quia tu ſolus es qui es, ac propterea omnes gentes te laudarent, & glorificarent! O ſi te omnes agnoſcerent, & diligerent pluſquam vitam ſuam, quia in te omnes viuunt, mouentur, & ſunt!

4. O pelagus omnis eſſentiæ, & exiſtentiæ, tu es ipſummet eſſe omne eſſe cõtinens: à te omnia pendent & effluunt, & in te refluunt, & eatenus ſunt, quatenus aliquid tui eſſe participant. Me igitur deſpiciam, & omnia quæ non ſunt: te autem amabo, & tibi adhærebo, qui ſolus es.

5. Deus perfectiſſime, & cauſa omnium entium, perfice gratia tua eſſe, quod mihi dediſti, vt perfectum ſit, ſicut & tuum perfectum eſt, quia ex me ipſo nihil ſum.

6. O ſubſtantia ſimpliciſſima, quæ omnia es, quam intimè te diligere, & ſuper omnia æſtimare debeo! Tu nihil de temporibus, nihil de locis, nihil de rebus trahis. Non partibus conſtas, vt corpus: non aſ-

fectibus distas, vt anima non formis substas, vt omne quod factum est. Fac me æmulari simplicitatem tuam, vt in omnibus simplex & purus sim, te solum quærens & desiderans.

7. Tu solus impeccabilis es, tu solus habes immortalitatem. Per hanc te oro, vt moriar morte iustorum, & à morte peccati semper eripiar.

8. Clarifica, Domine, mentem meam, vt cognoscam illud esse, quod tu habes per tuam essentiam, & illud non esse, quod ego habeo ex me ipso; vt supra duplicem hanc cognitionem, tanquam supra duplicem polum moueatur rota vitæ meæ, donec ad te perueniam.

9. Quàm immensa, & incomprehensibilis est perfectio tua, Domine, cui nihil deest, & à quo omnia perfectionem accipiunt! Sim & ego perfectus, sicut & tu perfectus es. Operare in me quod iussisti, & fac me ita perfectum, vt nihil mihi desit.

10. Deus meus & omnia, principium meum & finis vltimus, tu es mihi omnia quæ concupiscere pos-

ſum : tu meæ diuitiæ, meæ delitiæ, mei honores, & dignitates, ac theſauri infiniti : in te ſolo omnia habeo, omnia autem ſine te nihil ſunt mihi. Quando veniam ad te, vt in te omnia habeam ?

DECAS II.

1. ILlumina intellectum meum, perfectiſſime Dus, vt in creaturis omnibus te reſpiciam earum creatorem, à quo illæ ſuam perfectionem accipiunt. Purifica affectum, vt in omnibus te amem, & quæram, qui es bonum & finis omnium.

2. O dilecte cordis mei, ſi ita me oblectat pulchritudo, & perfectio creaturarum, cur non potiùs pulchritudo, & perfectio tua, à qua illæ proceſſerunt ? Diligam te præ omnibus, qui omnium pulchritudinem & perfectionem excedis in infinitum, nec illas diligam, niſi in te, & propter te.

3. Tu ſolus, Domine, nullum terminum habes : omnes gentes

quaſi non ſint, ſic ſunt coram te. Tuam igitur infinitatem adoro, & abſque vllo termino te amare deſidero.

4. Deus immenſe, qui excelſior Cœlo es, profundior inferno, longior terra, latior mari; qui omnia reples, omnia, contines, omnia penetras, clarifica internos oculos meos, vt certiùs te videam, quàm ſi te viderem oculo externo & corporeo.

5. Rex ſuperne, qui in toto tuo regno ita es per eſſentiam, vt totus aſſiſtas cuilibet parti; concede mihi, vt totus coram te ſim, tibique ſeruiam ex toto corde, ex tota mente, ex tota virtute.

6. Domine Deus, qui in omni loco contemplaris bonos & malos; acue fidem meam, vt cùm ſolus ſum, me ſolum, non eſſe conſiderem, teque præſentem attendens, nihil faciam tua præſentia indignum.

7. Deus meus, qui realiter intra me es, magis intimus mihi, quam ſim ego mihi ipſi, perfice in me hanc coniunctionem, quam mecum

habes, addens perfectiſſimam vnionem gratiæ, & charitatis tuæ, vt vnus tecum ſpiritus efficiar in æternum.

8. Deus immutabilis, apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio, fac me immutabiliter tibi adhærere, vt ſicut tu idem ipſe es, & anni tui non deficient, ita ego à via rectitudinis nunquam deficiam, & in amore tuo ſemper idem perſeuerem.

9. Æterne Deus, principio carens & fine, fac me deſpicere temporalia, quæ caduca ſunt & tranſitoria, & diligere æterna, quæ ſemper tecum perdurabunt.

10. Omnes dij gentium dæmonia, tu autem, Domine, ſolus es Deus, & non eſt alius præter te; Propugna cauſam tuam, & deſtrue multitudinem idolorum, vt omnes homines in te vnum ſint, teque vno ore laudent & glorificent. Da etiam mihi illud vnum, quod ſolum eſt neceſſarium.

DECAS III.

1. DEus inuiſibilis, quando te videbo, non per ſpeculum, & in ænigmate, ſed facie ad faciem! O ſi te cognoſcerem, ſicut à te cognitus ſum, vt ſicut tu me amas, ita te amarem! ſed quia cognitio obſcura & breuis eſt, te amabo quantum poſſum, donec te videam ſicut deſidero.

2. Incomprehenſibilis & ineffabilis Deus, gaudeo quòd ipſi ſupremi Spiritus in tuo conſpectu quaſi cœci ſint: vincis enim omnem ſcientiam illorum, nec vlla creatura te nominare, ſicuti es, aut comprehendere poteſt. Vtinam ſaltem vires omnes intendam, & applicem ad te diligendum, quandoquidem ad comprehendendum non ſufficio.

3. Deus viuens & verus, prima & ſumma veritas, verax in ſermonibus tuis, & fidelis in promiſſionibus: da mihi, obſecro, veritatem amare, in veritate ambulare, in te ſperare & credere, & omnem hypocriſim ac duplicitatem deteſtari.

4. Sancte Sanctorum Deus, exemplar & finis totius ſanctitatis, fateor me nullam ſanctitatem habere poſſe, niſi tu dederis; nec in ea perſiſtere, niſi tu conſeruaueris. Funda me in hac profunda humilitate, vt dignus ſim aſcendere ad altiſſimam ſanctitatem.

5. O ſumma, ſuprema, & eſſentialis bonitas, Deus meus, quam pœnitet me, quòd te derelicto fonte omnium bonorum, ad bona fucata & apparentia me conuerterim! Mirifica voluntatem meam, vt te vnicum & ſummum bonum quæram & diligam.

6. Da mihi, ô ſumma bonitas, ſummum amorem mihi poſſibilem, vt toto illo te ſummè amabilem amem. Deberem ſanè infinito amore te proſequi, quia infinitè bonus es, ſed quia incapax infiniti amoris ſum, opto ſaltem te amare ſummo conatu mihi poſſibili.

7. Totus mihi es amabilis, Dilecte mi, quia totum eſt bonum quicquid eſt in te. Vtinam ſic tibi amabile eſſet quicquid eſt in me. Aufer ab

anima mea omne genus culpæ & maculæ, vt tota ſit pulchra in oculis tuis, & amabilis cordi tuo.

8. Ne permittas, bonitas infinita, vllum eſſe hominem, qui te non amet: aperi oculos odientium te; ſi enim viua fide te cognoſcerent, nunquam odiſſent.

9. Mirabilis es, Domine, in te ipſo, mirabilis in operibus tuis, mirabilis in Sanctis tuis: Tu facis mirabilia magna ſolus. Te igitur intellectus meus rerum nouarum & mirabilium indagator ſemper conſideret, reliqua omnia tanquam vilia & communia reijciat.

10. Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum: licet enim horrendum ſit incidere in manus Dei viuentis ad vindictam, valde tamen amabile eſt incidere in manus tuas, Deus viuens & vita, ad miſericordiam.

DECAS IV.

1. DEus ſcientiarum, & totius ſapientiæ fons, qui omnia

nosti, & nihil est absconditum ab oculis tuis: ecce colloco me in infimo loco mei nihili, & meæ omnimodæ ignorantiæ; precorque humiliter, vt tribuas mihi nosse te ipsum, & voluntatem tuam, & hæc cognitio sufficit mihi, adiuuante me gratia tua, vt te cognitum diligam, & faciam quod à me requiris.

2. Domine discretor cogitationum, & intentionum cordis, in cuius conspectu nulla est creatura inuisibilis, vtinam noscas me ex nomine, vt me cognitum & tuæ prouidentiæ subiectum sciens, omnem mei curam & solicitudinem in te proijciam.

3. O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt iudicia tua, & inuestigabiles viæ tuæ! Incerta & occulta huius admirabilis sapientiæ veneror & adoro, eiusque iustissimæ dispositioni me prorsus committo.

4. Emitte, Domine, sapientiam tuam à sede magnitudinis tuæ, vt mecum sit, & mecum laboret, vt sciam quid acceptum sit coram te

omni tempore: præcedat illa omnia opera mea, comitetur me in omnibus quæ fecero, ac eò deducat, vbi clarè te videam.

5. Rerum omnium fumme Artifex Deus, qui omnia difpofuifti in numero, pondere, & menfura, iuxta exemplar in mente tua præexiftens; fac me ita perfectum, vt ideam veræ perfectionis in te exiftentem, quantum fieri poteft, imiter, & exprimam in me ipfo.

6. Lux beatiffima Deus, & lumen cordium, qui lucem habitas inacceffibilem, & illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, emitte lucem tuam à montibus æternis, & fplendoribus Sanctorum illumina cor meum, vt verbo & exemplo cunctis præluceam.

7. Deus, qui reuelas abfcondita, & vides in tenebris conftituta, da mihi abyffum iudiciorum tuorum timere, & venerari, tuamque voluntatem in præceptis & confilijs tuis reuelatam femper agnofcere, & ftrenuè perficere: cætera verò, quæ ad me non pertinent, nequaquam perfcrutari.

8. Oſtende mihi, Deus, magnitudinem amoris tui, vt eo cognito vehementer admirer, & ſecundùm paruitatem meam tantæ dignationi vicem rependam.

9. Gratias tibi ago, Amantiſſime Deus, quia ab æterno dilexiſti me, & ex mera gratia tua voluiſti, vt eſſem, & talis eſſem. Fateor impoſſibile eſſe, vt eo modo te diligam, quo tu me: poſſum enim bene tibi velle, ſed non aliquid dare tibi, quo tu careas. Do nihilominus tibi quod ipſe mihi largitus es, ſeruiens tibi, & pro omnibus gratias agens: quod verò tibi dare nequeo, debeo proximis meis, amore tui.

10. Quàm admirabilis eſt amor tuus erga hominem, Deus meus, propter quem tot creaturas in ſua natura perfectas condidiſti! O ſi tot haberem corda, quot illæ ſunt, vt illis omnibus earum nomine te diligerem & glorificarem, reddens tibi debitum quod illæ nequeunt, & cuius ego illarum cauſa debitor ſum!

DECAS V.

1. AMator ſempiterne, qui nunquam ceſſas amare, & cum amore operari, nam ſi ceſſares, omnia deſinerent eſſe; concede mihi, vt nunquam ceſſem te amare, aut propter amorem tuum operari; ſi enim charitatem non habuero, nihil ſum.

2. Diligam te toto corde, Deus meus, & omnem amorem meum in te vno collocabo, quia tu Pater meus es, tu frater, tu ſponſus, tu amicus, & benefactor in æternum.

3. Dulciſſime Deus, amabilis ſuper omnia quæ cogitari poſſunt: magnum fuit beneficium, quod me ad imaginem & ſimilitudinem tuam condideris, ſed infinita charitas tua adhuc me voluit ad altiorem ſimilitudinem eleuare per gratiam & charitatem, vt non ſolùm ſeruus, ſed amicus tuus eſſem. Vtinam hæc amicitia ex parte mea perfecta ſit, ſicut ex tua eſt perfectiſſima.

4. Vtinam ſemper te dilexiſſem,

ſuperoptime Deus, ex quo ſum homo, quia tu me dilexiſti ex quo es Deus. Ne differas, anima mea, Deum diligere, ama Amorem ab æterno te amantem.

5. Quàm immenſa eſt charitas tua, æterne Deus, qui ſolem tuum oriri facis ſuper bonos & malos! Occlude, ſi fieri poteſt, ianuas inferni, vt nemo eò deſcendat, vbi omnes te oderunt: aperi portas Cœli, vt omnes eò conſcendant, vbi omnes te diligunt.

6. O altitudo bonitatis Dei, ô amor ineffabilis, qui vt perfectam cum homine amicitiam contraheres, illum ad Dei æqualitatem ſublimaſti. Quas tibi referam gratias pro tam eximio beneficio? laudet te ipſamet charitas tua, & benedicant opera, quæ ab illa proueniunt.

7. Exulto, Domine, cùm lego in ſcripturis tuis, quia tu charitas es. Quid enim dulcius, quid lætius audiri poteſt? Da igitur mihi teipſum, da charitatem tuam. Diligam te, ſicut vis diligi, & da quod iubes, vt implere poſſim quod deſideras.

8. Deus fortis, & Zelotes, Deus æmulator, qui ob nimium erga me amorem zelo zelaris, ne amorem tibi debitum alteri tribuam: accendatur velut ignis zelus tuus, nec me vnquam permittas ab amore tuo declinare.

9. Amator ardentissime, cuius amor transit in zelum, comedat me zelus gloriæ tuæ, & ad eam propagandam semper impellat.

10. Deus author pacis & amator, aufer à zelo meo omnem perturbationem, vt similis sit zelo tuo, pacificus, discretus, secundùm scientiam. Tu es enim princeps pacis, & Ecclesiam tuam fundasti in pulchritudine pacis: omnia in pace & tranquillitate disponis, & factus est in pace locus tuus.

DECAS VI.

1. Miserator, & misericors Domine, longanimis & multum misericors, cui proprium est misereri semper & parcere; mirifica super me misericordiam tuam, & se-

cundùm multitudinem miserationum tuarum dele omnes iniquitates meas.

2. Præueniat me misericordia tua, Domine, & subsequatur omnibus diebus vitæ meæ, vt liber sim ab omni miseria animæ, & corporis. Veniant mihi miserationes tuæ, & viuam, & cantabo in æternum, quia tu es Deus vita mea, & misericordia mea.

3. Iustus es, Domine, & rectum iudicium tuum, iustitia plena est dextera tua. Millies pro hac te laudo, precorque, vt non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

4. Iustissime Iudex, qui scrutaris Hierusalem in lucernis, & iudicas æquitatem, vide si via iniquitatis in me est, & deduc me in via ęterna. Vlciscere hic in omnes adinuentiones meas, vt parcas in æternitate. Libera me nunc ab omni peccato, vt in iudicio tuo ab vltione liber euadam.

5. Fortissime Deus, in quo omnia, & sine quo nihil possum, vide infir-

mitatem meam, & laborem meum, & robora me virtute tua, vt meipſum vincam, & omnia quæ virtuti aduerſantur.

6. Scio, Domine, quia tu es Deus clemens, & benignus, & infinitæ patientiæ, qui diſſimulas peccata hominum propter pœnitentiam: ſuſcipe me itaque reuertentem ad te, & præſta, vt patientia tua non abutar.

7. Verè tu, Domine, ſuauis & mitis es, & multæ miſericordiæ omnibus inuocantibus te; quare, precor, vt corripias me in manſuetudine, & ſuauitate tua, non autem in furore tuo; ne fortè ad nihilum redigas me.

8. Magnus es Domine, & laudabilis nimis, terribilis ſuper omnes Deos: benedicant te omnia opera tua, cœlum & terra, & quicquid in eis continetur.

9. Quicquid eueniat mihi, Domine, ſemper laus tua erit in ore meo. Lingua autem deficiente, omnis reſpiratio mea ſit laudis tuæ ſignificatio, corpore verò extincto, &

in puluerem redacto, laudes tibi infinitas dicant minutissima quæque pulueris grana vsque ad extremum iudicij diem.

10. Vniuersa propter temetipsum operatus es, Domine, tu finis omnium rerum, & non est alius vltimus finis præter te. Verè fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Tu es ciuitas, ad quam tendimus; tu portus, ad quem nauigamus; tu magnes cordis nostri. Trahe nos igitur ad te ab hoc durissimo exilio, ab hoc mari procelloso.

DECAS VII.

1. TErribilis es Domine, & magnus vehementer, & mirabilis potentia tua; fecisti enim omnia quæ voluisti in cœlo & in terra, quia subest tibi cum volueris posse: imò plura infinities facere potes, quàm vel cogitatione ego assequi valeam. Robora impotentiam meam omnipotentia tua, quia sine te nihil facere possum, & tu omnia operaris in me.

2. Deus liberalissime, gratias ago tibi ob tot insignia opera tuæ infinitæ liberalitatis : concede vt sim liberalis in reddendo tibi, quod à te accipio.

3. Offero tibi cor meum, suscipe illud, Domine, quia melius & securius apud te erit, quàm apud me.

4. O Deus omnipotens, qui *totam* terræ molem appendis, nulli rei extra innixus, oro vt mihi nihilum meum verè agnoscenti, tu *solus* mea sis firmitas, & in te secura sit virtus mea.

5. Benignissime Pater, cuius prouidentia in sui dispositione non fallitur, dirige omnes actiones meas in finem à te destinatum, quia in manibus tuis sortes meæ, & ijs me totaliter committo.

6. Amantissime creator, qui admiranda prouidentia singulis prospicis creaturis, & mihi ab æterno bona præparasti, quibus nunc fruor; fac me ita transire per bona temporalia, vt non amittam æterna.

7. Respexisti me, Deus, ante mundi constitutionem, & dilexisti me,

antequam quicquam boni vel mali facerem, & ex mera tua bonitate elegiſti me in Chriſto, vt eſſem ſanctus & immaculatus. Et nunc, Domine, gratias ago pro tam inſigni beneficio, precorque, vt des mihi per bona opera certam facere vocationem meam.

8. Manus tuæ, Domine, fecerunt me, & plaſmauerunt me: da mihi intellectum, vt diſcam mandata tua. Et ſicut eſſe quod habeo dediſti mihi, ita etiam da perfectionem, qua careo, vt opus tuum ſit omni ex parte perfectum.

9. O Sapientia Diuina, quæ ex ore Altiſſimi prodiiſti, primogenita ante omnem creaturam, quæ effeciſti in cœlis, vt oriretur lumen indeficiens, largire mihi partem aliquam tuæ lucis quæ indeficiens in me permaneat.

10. Æterna Sapientia, cuius delitiæ creare filios hominum, & eſſe cum illis, quandoquidem me creaſti, conuerſationis tuæ & boni infiniti capacem, ne vacuam eſſe permittas hanc in me capacitatem, ſed age

me cum familiariter, & imple me te-ipsa, quia tu sola sufficis mihi.

DECAS VIII.

1. PAter misericordiarum, qui Electos tuos prædestinasti conformes fieri Imagini Filij tui, ita me illi conforma in sanctitate, vt cum apparuerit, ei similis sim in gloria.

2. Benefactor immense, dator & conseruator omnium bonorum, qui omnia quæ fecisti continuata quadam creatione conseruas, & ad omnes actiones nostras semper concurris; conserua me, quoniam in te speraui, & fac me semper operari quod tibi placet, vt concursus tuus in meum commodum semper cedat, & ad maiorem tui gloriam.

3. Rege me, Domine, & guberna me: ne, quæso, ego meipsum regam, nec me gubernet mundus, aut caro: tu enim solicitus es de me, meique curam sapientissimè geris, ac si ego solus essem in mundo, qui tamen omnium sum miserrimus.

4. Submitto me, Domine, prouidentiæ & diſpoſitioni tuæ in tempore & in æternitate: in te proijcio omnem ſolicitudinem meam; quia non derelinquis diligentes te: & ſi quæſiero regnum Dei, & iuſtitiam eius; cætera omnia adijcientur mihi.

5. Gratias tibi ago, bonum infinitum, quia ex malis noſtris bona deducis, & permittis noſtram miſeriam, vt magis emineat miſericordia tua: Oſtende quæſo in me huiuſmodi prouidentiam, vt omnia mihi cooperentur in bonum.

6. O ſuauiſſima Dei prouidentia, quid ampliùs facere potuiſti? Sic nimirum dilexiſti mundum, vt Filium tuum Vnigenitum dares: Filium, inquam, tuum, vt ſeruum redimeres, tradidiſti. Applica nunc mihi tam copioſæ redemptionis fructus, vt per gratiam tuam redemptus, te fruar ſemper in gloria.

7. Eſto mihi, dulciſſime Ieſu, ſapientia, iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio, applicans mihi efficaciter pretium ſanguinis tui, quem pro omnibus effudiſti.

8. Tibi gratias ago, Amantissime, Pater, quia me vocasti vocatione tua sancta ad fidem tuam, & statim natum per baptismum regenerasti; à te autem auersum miris modis ad te pertraxisti, & gratiâ tuâ iustificasti. Nisi enim tua inspiratio me præuenisset immeritum, iam meritis pro sceleribus pœnis afficerer.

9. Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra! Mirabilis enim fuisti in creatione, mirabilis in redemptione, sed multò mirabilior in conuiuio quod parasti nobis in dulcedine tua, in quo anima nostra, Redemptoris nostri carnem manducat, & sanguinem bibit. Vtinam mihi liceat hac salutari mensa refecto dicere cum Apostolo: Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Christus.

10. Pastor supreme, salua me ex ore leonum, & luporum infernalium, quia parasti in conspectu meo hanc mensam cœlestem, aduersus eos qui tribulant me.

DECAS IX.

1. O Fons bonitatis, Deus animæ meæ, quis ſum ego, & quæ domus mea, vt me vocare dignatus ſis ad hunc ſublimem ſtatum Religionis; Nam cũ eſſem in ſeculo ſicut vnus ex multis, claudicans in duas partes, intonuiſti de cœlo, & dediſti vocem tuam, vocem magnam & efficacem, qua de mundi deſerto eduxiſti me, & in paradiſum tranſtuliſti.

2. Gratias tibi, Magiſter ſupreme, quod me in diſcipulum tuum elegeris in hac ſchola perfectionis, multis aliis relictis, qui me digniores erant. Da mihi ſequi veſtigia tua, & quod docuiſti ſemper implere.

3. Adueniat regnum tuum, Rex ſempiterne, regnum æternum, quod præparaſti diligentibus te: Oſtende mihi bona, quæ promiſiſti, & ita me excita ad illa procuranda, vt ea tandem obtineam.

4. Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! Concupiſcit, &

præ magnitudine desiderij deficit anima mea, dum cogitat de atriis tuis. O quando veniam, vt in eis habitem, & tanta fruar pulchritudine?

5. Multa scio de te, Domine, sed nescio quid dicam. Quicquid enim dixero, quicquid cogitauero finitum est, tu autem immensus es, & incomprehensibilis, & magnitudinis tuæ non est finis.

6. Deus infinite, qui es Trinus in personis, sed vnus in essentia; & ita diuinitatem communicas, vt Vnitas non lædatur; communica mihi copiosam gratiam, vt sim tecum vnus charitate perfecta.

7. Sancte Sanctorum, Deus spirituum, & cunctæ carnis, à cuius conspectu tremit cœlum & terra, omni qua valeo virtute te benedico, quia per Ecclesiæ tuæ sanctæ documenta in fide tua confirmasti me.

8. Te inuoco, Beata Trinitas, vt venias in me, & templum dignum gloriæ tuæ efficias me. Perfice me Deus, qui plasmasti me, vsque

ad plenam formam imaginis, & ſimilitudinis tuæ, ad quam feciſti me.

9. Deus immenſe, à quo omnia per quem omnia, in quo omnia facta ſunt, cuſtodi me opus manuum tuarum in te ſperantem, & in tua ſolummodò miſericordia confidentem.

10. Domine, qui dixiſti: Non videbit me homo, & viuet, Moriar, vt te videam. Hæc eſt enim vita æterna, vt te Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, vnum, verum, & ſolum Deum cognoſcam, & amem in ſecula ſeculorum.

DECAS X.

1. PAter immenſæ maieſtatis, principium abſque principio, qui à nullo procedis, gaudeo quod intra teipſum Verbum tuum æternum concipias, Filiumque generes adeò tibi ſimilem, vt ſit vnum & idem tecum.

2. Pater cœleſtis, à quo omnis Paternitas in cœlo & in terra no-

minatur, obſecro te per Filium tuum Vnigenitum, in quo tantopere delectaris, vt multos alios gignas filios per gratiam adoptionis, vt Paternitas tua vbique dilatetur, & reſplendeat.

3. Pater ingenite, innaſcibilis, improducibilis, fons Deitatis, ac totius entitatis origo, ſanctifica me in veritate, vt qui à te proceſſi, in te perpetuò maneam, nec vnquam mens mea à te auertatur.

4. Fili Dei Vnigenite, qui æterna generatione à Patre procedis, ipſi coæqualis, & conſubſtantialis, fac me pro modulo meo huius ſimilitudinis, & æqualitatis aliqua ex parte participem.

5. Fili Dei, Deus de Deo, lumen de lumine, ſapientia increata, candor lucis æternæ, fac me filium lucis in hac vita, vt in æterna lumine gloriæ illuſtratus videam te glorioſum & benedictum in ſecula.

6. Splendor paternæ gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, qui ſummè dilectus à Patre, ipſumque Patrē ſummè diligens, ſimul cum ipſo vnica

ſpiratione producis Spiritum Sanctum: emitte lucem tuam, & veritatem tuam, vt ſplendoribus tuis illuſtratus cognoſcam te, & diligam, ſicut tu diligis Patrem, & eum perfectè cognoſcis.

7. Sancte Spiritus, conſolator dulciſſime, donum Altiſſimi, & vnctio Electorum, da mihi teipſum donum infinitum, vt & ego ſpiritus ſim ſicut es tu, omnis terrenæ contagionis expers; & ſanctus ſicut tu, currens inoffenſo pede viam mandatorum tuorum.

8. Spiritus Patris, à quo accipis diuinitatem, & omnipotentiam: Spiritus Filij, à quo accipis eiuſdẽ ſapientiam: Spiritus vtriuſque, à quibus accipis infinitum amorem, quo ſe mutuò amant; illabere menti meæ, & fac concordiam in affectibus meis, vt coniungar tibi in vno ſpiritu, & totus conuertar in ſpiritum amoris.

9. Sanctiſſime Spiritus, & amor ſuauiſſime, charitas eſſentialis, & totius charitatis principium, bonitas æterna, à qua omnia bona in nos deſ-

cendunt: inflamma voluntatem meã feruentissimo tui amore, & adstringe me tibi, ac Patri, & Filio; vt nec intellectu, nec affectu à vobis diuellar.

10. Sancta & adoranda Trinitas, Deus meus, & omne bonum meum, da teipsum mihi, & sufficit mihi. Quid enim ei sufficiet, cui tu non sufficis?

CAPVT XVII.

Vitam Christi esse fontem omnium bonorum. Quomodo ex ea pij affectus eliciantur.

PRolixi voluminis opus foret bona omnia commemorare, quæ ex vita Christi velut ex fonte vberrimo, & nunquam deficiente scaturiunt, & perenniter fluunt. Ipse enim Saluator noster factus est nobis à Deo sapientia, iustitia, redemptio, & sanctificatio. In ipso habemus diuitias salutis, thesaurum me-

ritorum, cumulum perfectionis. Sicut Sol aſpectu ſuo lætificat, influit, illuminat, nec vnquam ceſſat operari: ita verus Sol animarum Ieſus Chriſtus iugi influxu infundit in nos, & imprimit mores ſuos, virtutes ſuas, ſuam Diuinitatem. Vitæ eius conſideratio erigit in aduerſis, in proſperis reprimit, tollit peccata, conciliat gratiam, excitat ad amorem, iuuat incipientes, dirigit proficientes, edocet perfectos. Quemadmodum vnguentarij ſemper olent id quod attrectant; ſic Chriſtianus, qui aſſiduè cùm Chriſto verſatur, eius redolet patientiam, charitatem, humilitatem, cæteraſque virtutes, quas vitæ ſuæ ſtudioſo ſenſim inſtillat idem Dominus virtutum, cuius doctrina ſeminarium iuſtitiæ, vita ſpeculum prudentiæ & temperantiæ, mors exemplum eſt fortitudinis. Sed quia non ſufficit Chriſti vitam meditari, niſi etiam ex ea pij & deuoti affectus eliciantur, huius rei praxim in hoc capitulo breuiter indicabo, vt auctorem fidei reſpicientes, eundem ſalutis noſtræ atque

perfectionis consummatorem habeamus.

DECAS I.

1. DOmine Iesu Christe, concede mihi misero peccatori vitam & mores tuos præ oculis mentis semper habere, & pro viribus imitari.

2. O charitas infinita, ô admiranda dignatio tua, Domine, vt seruum redimeres Filium tradidisti.

3. Vidisti, suauissime Iesu, afflictionem populi tui, & graue onus filiorum Adam, & tactus stimulis charitatis intrinsecus cogitasti super nos cogitationes pacis, & redemptionis. Nam vbi aduenit plenitudo temporis, visitasti nos oriens ex alto.

4. Deus immensæ majestatis, quid est homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quoniam visitas eum? Laudent te Angeli tui ob tantum amorē, quo nos miseros prosequeris.

5. Salue dies tot ætatibus optata, qua Deus pro nobis factus est homo,

SalueGabriel Archangele tanti gaudij annunciator. Salue Virgo gloriosa, in cuius castissimo vtero carnem assumpsit Deus.

6. O quàm potens es Amor, qui ad tam infima abijcis Deum! O quàm diuino dissimilis est amor meus!

7. Princeps supreme, qui de Cœlo in terram pro mea salute descendisti, tanto mihi charior es, quanto pro me factus es vilior.

8. Verbum incarnatum plenum gratiæ & veritatis, eadem gratia imple animam meam, vt tibi placeat.

9. Verbum diuinum partem aliquam largire mihi lucis, & gratiarum, quas tribuisti assumptæ humanitati. Deprime cor meum humilitate vsque ad infimum locum: erige gratitudine & amore ad altissimum gradum.

10. Christe Saluator, qui adhuc clausus maternis visceribus ad Præcursorem sanctificandum properasti; da mihi peccatorum veniam, & spiritualem in tuo obsequio lætitiam.

DECAS II.

1. IEſu amabiliſſime, qui pro me naſci in ſordenti ſtabulo voluiſti, illumina mentem meam, & voluntatem, quo tuam Natiuitatem contemplari valeam, & elucentes in ea virtutes imitari.

2. Cur non ardet cor meum tenerrimo tui amore, Infans formoſiſſime, qui ſalutem meam in ipſo tuî ortu operari cœpiſti?

3. Vtinam Natiuitati tuæ præſens fuiſſem, dignuſque habitus, qui te amplecterer, & mea tibi obſequia deferrem. Accepta, Domine, hanc voluntatem & præſta, vt quicquid poſſum, quicquid ſum tuo ſemper famulatui impendam.

4. O inaudita amoris prodigia! Dilecti mei cubile, ſtabulum eſt, deſponſationis meæ thalamus præſepe, lectus ſponſi mei fœnum, puluillus ſtramen, aula vilis ſpelunca

5. O ſanctam Filij Dei paupertatem, omnibus mundi diuitijs pre-

tiosiorem! hanc mihi commendabilem tuo exemplo reddidisti, bone Iesu, natus in stabulo, pannis inuolutus, qui Cœlum stellis, terram floribus adornasti. Infunde cordi meo eius amorem, & da patienti animo eius molestias perferre.

6. O quantum lugere debeo pro peccatis meis, pijssime Iesu, quandoquidem tu pro eis ploras! Me enim abluunt vagientis tuæ infantiæ fletus, mea delicta tuæ deplorant lacrymæ.

7. Iesu sapientissime, qui tacendo doces & vagiendo prædicas; doce me in silentio humilitatem tuam sequi, tibique conformem fieri infantili simplicitate, & innocentia.

8. Fortunati Pastores, quibus ante omnes lapsus è Cœlo Deus, stabuloque reconditus angelica voce nuntiatur.

9. Verè gloria in excelsis Deo: nam cui gloria, nisi tibi Rex gloriæ? Trahe cor meum in excelsa, vt nunquam degenerem ab excelsis cogitationibus filiorum tuorum.

10. Da mihi, Saluator dulcissime,

quam omnibus offers bonam voluntatem, pacemque diuinam, vt abiecta mundi inconstantia, & discordia in beneplacito tuo stabilis perseuerem.

DECAS III.

1. LAudo te, redemptor mundi, pro prima sanguinis tui in tenerrima ætate effusione, cum tua caro immaculata pœnam circumcisionis, quam non meruit, sustinuit.

2. O lapsus Adæ, quàm es amarus Domino meo! ego peccaui, & tu Domine, pœnam exoluis, ego in concupiscentia conceptus & natus sum, & tu suscipis in te vltionem.

3. Sponsus sanguinis tu mihi es, qui cùm voce nondum possis, *ipso* cruore tuo clamas pro me ad Patrē; mihique tribuis arrham desponsationis sanguinem tuum, preciosum super aurum & topazion.

4. Circumcide, Domine, omnia membra & sensus meos spirituali petra, quæ tu ipse es, & quicquid in me repereris carnale, & superfluum abscinde, & extirpa; vitamque meam

diſciplinæ tuæ rigore coërce.

5. O dulciſſimum nomen Ieſu, ſuper omne nomen in Cœlo & in terra benedictum, eſto mihi ſalus & redemptio: non enim eſt aliud nomen hominibus datum, in quo oporteat nos ſaluos fieri.

6. Eſto mihi, Ieſu, id quod diceris. Eſto mihi turris fortitudinis à facie inimici. Scribe nomen tuum ſalutiferum in corde meo, vt ibi maneat ſemper impreſſum, donec perducat ad æternam ſalutem.

7. Glorifico te Deus, pro primitiis gentium, & earum admirabili illuminatione, cùm eas ob oriente in perſona trium Magorum ad fidem tuam ſecreta inſpiratione traxiſti.

8. Adoro te, Rex Regum, cum ſanctis Magis, & pro illorum muneribus offero tibi aurum paupertatis, thus obedientiæ, myrrham caſtitatis.

9. Vtinam omnes gentes te fide viua cognoſcerent, & adorarent, & tibi fideliter ſeruirent!

10. Da mihi, Domine, horum virorum fidem, & conſtantiam, vt

eadem, qua illi, perseuerantiâ te quæram, donec inueniam.

DECAS IV.

1. VOluisti, Domine, præsentari in templo, & more seruorum quinque siclis redimi: sit benedicta immensa charitas tua: & quia Pater tuus te mihi tradidit quinque siclorum pretio, ego vicissim trado me tibi in seruum perpetuum. Fiat per gratiam tuam, vt nec tu me vnquam deseras, nec ego te.

2. Benedico te, sanctissime Redemptor, quia vt nobis veræ obedientiæ exemplum relinqueres, te legalibus institutis, tanquam vnus de populo subdidisti. Da mihi in omnibus perfectissimam obedientiam.

3. Offero tibi, Domine, par turturum, geminam scilicet compunctionem; primò quidem pro peccatis, & negligentiis meis, deinde verò pro æterna felicitate, ad quam iugiter suspiro.

4. Da mihi, bone Iesu, radium

aliquem illius lucis, quam Sancto ſeni Simeoni tribuiſti, cùm te infantem in vlnas ſuas ſuſcepit, vt te agnoſcam, & amem, ſicut ille te nouit & amauit.

5. Sapientiſſime Ieſu qui Sanctæ Genitrici tuæ doloris gladium, quo transfigenda erat, reuelari voluiſti, transfige animam meam gladio compunctionis, ne me diſſoluant vanæ mundi conſolationes.

6. Vix natus eras, Rex amantiſſime, cùm ſubito mundus te perſequitur, & Rex Herodes ſtatim te quærit, vt perdat te, ſicut autem te caput bonorum perſecuti ſunt impij, ita & membra tua. Da mihi igitur hanc veritatem agnoſcere, & malorum perſecutiones patienter ferre.

7. Tecum fugere, Ieſu dulciſſime, & omnia quæ mundi huius ſunt relinquere, graue mihi non erit: nam ſi tu mecum fueris, quid poterit mihi deeſſe?

8. Comitare fugientem Deum, anima mea, nec erubeſce ad hanc fugam. Glorioſum eſt & dulce pro

Deo abijci, & contemni.

9. Adesto mihi, Deus, gratia tua, vt in huius vitæ exilio, voluntati tuæ subiectus viuam, semper bonum exemplum illis præbens, cum quibus vixero.

10. Dulcis Iesu, qui reuocatus ab Ægypto, vbi exul diu fuisti, in Nazareth secessisti, & Nazaræus vocatus es: da mihi leges Nazaræorum spiritualiter obseruare, abstinere nimirum ab omni amore inordinato, & nihil tangere quod possit maculare animam meam.

DECAS V.

1. NIhil scimus de te, ô Sapientia incarnata, vsque ad annum duodecim ætatis tuæ, & multa scimus. Ipsa enim taciturnitas tua clamat in cordibus nostris; vt silentium tuum, & humilitatem admiremur, & imitemur.

2. Sedisti in medio Doctorum, sapientissime puer, interrogans prudenter, & respondens modeste, ita vt omnes mirarentur. Vtinam illic

ad fuiſſem, & ſermones tuos audire licuiſſet. Repete eos, Domine, in corde meo, vt fructu eorum perfruar in æternum.

3. O quàm dolenter quæſiuit te amiſſum mater tua, quàm lætanter te inuenit! Da mihi exemplo tuo in his ſemper eſſe, quæ Dei ſunt, nulla habita ratione cognationis, & ſanguinis: & fac, vt te abſentem ſollicitè ſemper quæram, donec inueniam.

4. Congratulor tibi, Beatiſſima Virgo, quòd dilectiſſimum tuum inueneris: ora pro me, ne vnquam illum amittam, aut ab eo diſcedam.

5. Proficiebas, dulciſſime puer, ſapientia, ætate, & gratia apud Deum, & homines; quia maiora quotidie edebas, virtutis indicia, ego autem proficere opto à remiſſiori vita ad feruentem & perfectam. Da tu mihi benedictionem tuam, vt iuxta deſiderium meum creſcam de virtute in virtutem, donec ad gradum ſupremum perueniam.

6. O humilitas Chriſti quantum confundis ſuperbiam & vanitatem meam? Tulatuiſti, Domine, & tacui-

ſti vſque ad trigeſimum annum, cùm eſſes ſapientia æterna: ego verò ſtultiſſimus cùm ſim, inaniter loqui præſumo, & apparere. Doce me viam ſolidioris humilitatis, & tuis ſemper inhærere veſtigijs.

7. Domine Ieſu, fons bonitatis & origo virtutum, qui à baptiſmo Ioannis prædicationem tuam auſpicatus es, quid tibi & baptiſmo iſti, cùm ſis innocentiſſimus? Vtinam ſuperbia mea hoc tam mirabili humilitatis exemplo exterminetur!

8. Rex altiſſime, qui omnem iuſtitiam ſic implere voluiſti, baptiza me in igne & ſpiritu, & ablue animam meam ab omni ſorde iniquitatum.

9. Imple me, Domine, Spiritu Sancto, vt eo inſpirante ſequar te in deſertum, & ſecedam ab hominibus, orationi, ieiunio, & pœnitentiæ incumbens.

10. Fortiſſime athleta, Ieſu Chriſte, qui ſtrenuè contra Diabolum dimicaſti, & eum gloriosè ſuperaſti; da mihi viriliter contra ipſum decertare, & mitte ſanctos Angelos

tuos, qui me fideliter custodiant, potenter adiuuent, & benignè consolentur.

DECAS VI.

1. CONfiteor tibi Pater, Domine cæli & terræ, quia Redemptionis nostræ mysteria abscondisti à sapientibus, & prudentibus huius seculi, & paruulis piscatoribus reuelasti, vt mundi sapientiam destrueres. Fac me paruulum in oculis meis, vt magnus fiam in tuis.

2. Dux supreme, qui omnes ad te vocas per viam crucis & abnegationis, gratiam tuam largire mihi, vt crucem meam indefessus portem vsque ad mortem.

3. Aliam viam, Domine, tenere nolo, quàm tuam: nec aliam, quàm tuam veritatem amplecti: nec aliam vitam ducere, præter eam, quam tu docuisti. Tu es enim via, veritas, & vita.

4. Gratias ago tibi, æterne Pater, quòd talem mihi magistrum, legislatorem, & consiliarium dederis, cu-

ius præcepta & monita via tutiſſima ſalutis ſunt.

5. Aperi os tuum, Saluator mundi, & loquere ad cor meum, quia audit ſeruus tuus, deſiderans id exequi quod audierit.

6. Illumina me ſplendoribus tuis superne Magiſter, vt perfectionem agnoſcam, quam mihi commendas: igne tuo accende, vt eam amem: potentiâ corrobora, vt eam quæram & aſſequar.

7. Saluator potentiſſime, qui tot miracula verbo virtutis tuæ patrare dignatus es; innoua ſigna, immuta mirabilia, & animæ meæ languores ſana, eamque reſuſcita à morte vitiorum.

8. Inclyte Ieſu, lux mundi, ſalus populi, & gloria noſtra, reſpice propitius infirmitatem meam: nemo enim poteſt ſpiritualia vulnera curare, niſi tu qui ſolus es Deus.

9. Circuiſti vicos & plateas, dulciſſime Ieſu, vt peccatores conuerteres, & pœnitentibus indulgentiam conferres: fac me huius charitatis tuæ participem, & miſerere mei,

quoniam iniquitatem meam ego cognoſco.

10. Millies te laudo, & benedico, Ieſu ſanctiſſime, exemplar omnium virtutum pro vita tua pauperrima, humillima, puriſſima, patientiſſima: tribue mihi miſerrimo ſeruo tuo mores tuos ſedulò meditari, & ad eorum normam omnes actus, ſermones, & geſtus meos efformare.

DECAS VII.

1. QVàm immenſa fuit charitas tua, benigniſſime Redemptor, quia non ſolùm pro ſalute mea vitam ærumnoſam ducere, ſed eam inſuper acerbiſſima paſſione & morte claudere voluiſti. O quàm grauia ſunt peccata mea, quæ talem poſcebant ſatisfactionem!

2. Clementiſſime Pater, per paſſionem & mortem Vnigeniti tui ignoſce peccatis famuli tui. Suſcipe ſacrificium filij tui, & obliuiſcere iniuriarum nequiſſimi ſerui tui. Multò enim plura ille ſoluit, quàm ſit debitum meum.

3. O paſſio Chriſti deſiderabilis, ô

amabilis mors, ſana vulnera mea, & viuifica me: inflamma pectus meum, vt præ amore liqueſcat.

4. Non peto mundi diuitias, ſed tuas anguſtias, Domine Ieſu: non carnis delitias, ſed tua flagella.

5. Rogo te, dulcis Ieſu, ne ſinas vnquam me obliuiſci mortis & paſſionis tuæ, ſed præſta, vt in ea mihi ſit requies & acceſſus ad Diuinitatem.

6. Omnia vulnera tua, Domine, inſcribe cordi meo, vt tu ſolus, tuaque paſſio in eo legantur. Intra vulnera tua abſconde me.

7. Domine Ieſu, qui nos ſic amaſti, vt tibi non parceres, veni; & ne differas vulnerare cor meum, vt ſolùm tua vulnera ſentiam, & in ijs iugiter maneam, & requieſcam.

8. Tui dolores ſemper occupent pectus meum, vt eorum memor dicam cum ſponſa: Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur.

9. Dulcis Ieſu, qui tanto feruore & feſtinatione in Hieruſalem aſcendiſti, vt duriſſimam mortem pro me

patereris, facme alacrem & freuentem ad omnia quæcunque volueris pro te ſuſtinenda.

10. Saluator mundi, qui à perdito diſcipulo venditus fuiſti, ne quæſo permittas, vt pro vili pretio rerum terrenarum te ſummum bonum meum vendam & derelinquam.

DECAS VIII.

1. HVmillime Ieſu, qui ſeruili obſequio lauiſti pedes diſcipulorum tuorum, amplius laua me ab iniquitate mea, & à Spiritu ſuperbiæ libera me.

2. O dilecte cordis mei, qui imminente paſſione tua perpetui amoris tui pignus immenſum reliquiſti nobis, corpus tuum ſcilicet in cibum, & ſanguinem in potum; præpara me ad hoc conuiuium, & orna animam meam virtutibus tuis.

3. O Rex ſupreme, qui nutris ſanguine tuo populum tuum, vt ſimus omnes de regio tuo ſanguine genus electum, regale ſacerdotium, gens ſancta: fac me agnoſcere genus

meum, & de eo gloriari, & à moribus tuis nunquam degenerem eſſe.

4. Vt paſſio tua eſſet acerbior, amabiliſſime Ieſu, omnem lætitiam à te procul abieciſti, incipiens pauere, contriſtari, & mœſtus eſſe, & vbi dolor meus in cauſa tua & mea? Fac me ſemper memorem triſtitiæ tuæ, vt omnem anguſtiam quacumque ex cauſa mihi aduenientem pro tui nominis gloria libenter patiar.

5. O lætitia Angelorum, qui in triſtitia tua ad orationis remedium confugiſti, concede mihi miſero, vt ablacter à lacte, & auellar ab vberibus humanarum conſolationum, meque totum orationi applicem, in qua ſanctiſſimam voluntatem tuam & cognoſcam, & exequar.

6. Tranſeat à te, Domine, ad me calix tuus: omnis enim amaritudo pro te deguſtata erit mihi iucundiſſima.

7. Quis mihi det dolores tuos ita ſentire, afflictiſſime Ieſu, vt vel eorum cogitatio ſanguineum à me ſudorem eliciat? Adiuua me gratiâ tuâ, vt voti huius compos efficiar.

8. Laudo

8. Laudo & glorifico te, mitissime Iesu, pro tua ineffabili mansuetudine, quam ostendisti à perfido discipulo osculo traditus, & ab impijs comprehensus, atque ligatus: da mihi hunc spiritum lenitatis, quo erga meipsum seuerus sim, & erga proximum mansuetus.

9. Quàm celeriter ire cogeris à tuis hostibus raptatus, dulcissime Iesu, sed multò magis à tua charitate: ne quæso patiaris, vt à te alacriter sequendo desistam, etiam si multi labores, & dolores subeundi sint.

10. Iesu innocentissime, qui per diuersa tribunalia crudeliter trahi voluisti, victima meorum criminum; dirige gressus meos in viam pacis, & iube me venire ad te; nam & si oportuerit me mori tecum, non te negabo.

DECAS IX.

1. O Bone Iesu, virtus & fortitudo animæ meæ, qui tot irrisiones, percussiones, & contumelias admirabili patientia tolerasti,

doce me omnia mihi aduersantia miti silentio vincere, & tranquillo corde suscipere,

2. Pijssime Iesu, qui nequissimo latrone & homicida nocentior proclamatus fuisti, fac me vana hominum iudicia contemnere, & opprobrium tuum semper præ oculis habere, falsisque mundi honoribus præponere.

3. Mitissime Iesu, qui nudus ad columnam alligatus, & durissimè propter scelera mea flagellatus fuisti; concede animæ meæ, vt diuturnis criminum tempestatibus iactata in hac columna portum inueniat, Liga me ad eam in funiculis Adam, in vinculis charitatis.

4. Rex Christe, corona Sanctorum omnium, qui inaudito supplicio spinis coronatus fuisti, & ioculari purpura indutus; fac me omnem contemptum patienter ferre, atque inglorium omnibus apparere, tuasque spinas semper amare.

5. Benignissime amator hominum, qui ab iniquo iudice morte turpissima damnatus fuisti, cum sis

ſpeculum innocentiæ, & ſanctitatis: quanto magis me pati oportebit ſiniſtra hominum iudicia, qui in multis tam ſæpè deliqui?

6. Proficiſcere, bone Ieſu, ligno crucis onuſtus, ſed multo magis amoris pondere preſſus, & qui dolori tuo non parcis, parce peccatis meis.

7. Iugum tuum, Domine, ſuaue eſt, & onus tuum leue, fac vt illud gaudenter portem, abnegans memetipſum, & crucem meam baiulans poſt te.

8. Suauiſſime Ieſu, qui tam inhumaniter in cruce extendi voluiſti, vt numerari poſſent omnia oſſa tua: præſta vt omnia membra, ſenſus, & potentias ad te ſemper erectas tibi amanter vniam, & clauis timoris tui cruci tuæ perpetuò affixus maneam.

5. Ad te, Domine, clamantem exaudi, & qui dixiſti Apoſtolis tuis, cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum; trahe me ad te, & excipe animam meam in foraminibus petræ, in cauernis maceriæ.

10. Agnoſco, glorioſiſſime Fili Dei, titulum tuum; tu es enim Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum. Vtinam orbis vniuerſus hunc titulum legat, & admittat, teque omnes confiteantur Regem ſuum & Saluatorem.

DECAS X.

1. IEſu vita morientium, qui cum iam mortuus eſſes pro nobis, latus tuum lancea aperiri voluiſti, vt accedentibus ad te facilis pateret aditus ad cor; admitte me in latus tuum, vt in eo ſit requies mea in ſeculum ſeculi.

2. O quinque Chriſti pretioſa vulnera, diuina dulcedine plena ſaluto & veneror vos: in vobis enim medicina vitæ, copia gratiæ, plenitudo indulgentiæ.

3. In latere tuo latere volo, Ieſu mi crucifixe, ibi orare, ibi tractare negotia mea: quia ibi quicquid voluero obtinebo.

4. Gratias ago tibi, Saluator mundi, quia opus Redemptionis noſtræ

perfectiſſimè peregiſti: perfice & in me opus quod incœpiſti, vt plena in me, & conſummata juſtitia reperiatur.

5. Quanta duritia cordis mei? concutitur terra, diſſiliunt ſaxa, obtenebrantur cœli, moriente Domino: ſolum cor meum immotum erit, qui tantæ necis cauſa fuit? Scinde illud, Domine, & frange ſanguine tuo.

6. Sepeli cor meum tecum, & abſconde me intra vulnera tua, dilectiſſime Ieſu, vt extra te nuſquam reperiar.

7. Obſigna cor meum, Domine, & ſenſus ac facultates ſigillo charitatis tuæ, vt ſic obſignatus tecum maneam in æternum.

8. O Rex gloriæ, Domine virtutum, qui poſt mortem deſcendiſti ad inferos, & iuſtos è carcere eduxiſti, gaudeo de hoc tuo triumpho, & precor, vt omnem tartaream poteſtatem virtute tua vincere me facias.

9. O Triũphator glorioſiſſime, fac me participem paſſionis tuæ, vt ſim

etiam resurrectionis: tecum moriar, vt tecum resurgam, & tecum tandem ascendam in cœlum.

10. Rex sempiterne, qui sedes ad dexteram Patris, trahe me post te, vt illic semper fixum sit cor meum, vbi tu es thesaurus meus, & gloria mea, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

CAPVT XVIII.

Ex qualibet re, quæ occurrit motus anagogicos elici posse. Scala à visibili creatura ad inuisibilem Creatorem.

1. OPtimè dictum est à Redemptore nostro filios huius seculi prudentiores esse filiis lucis in genere suo. Nam quis ex nobis, qui filiorum lucis nomine censemur, tantam adhibet industriam in spiritualibus bonis procurandis, quantam mundani homines in terreno lucro ex omni re solertissimè captando?

Luc. 16. 8.

Languet nimirum ſpiritus, & vigent ſenſus: & quia cœleſtia ab oculis corporalibus remota ſunt, mentem humanam vix percellunt: atque ideò plerumque fit, vt in temporalibus lynces in æternis talpæ ſimus. Ne igitur ſeculo addicti homines ſurgant contra nos in judicium, quod viuaciores fuerint & diligentiores in perituris diuitiis, quam nos in veris & perpetuis congredandis; varias artes excogitare debemus opes quam plurimas ſpirituales accumulandi, in omni opere ac negotio lucrum ſpirituale ſectando, & ad Deum aſpirando, qui omnium actionum noſtrarum finis eſt & principium. Id qua ratione, fieri poſſit, non meis, ſed Sanctorum Patrum verbis indicabo, quò majorem huic doctrinæ conciliem auctoritatem.

2. Diuinus Ephræm hoc lucrum in oratione potiſſimum conſiſtere docet & ait:[Bonum fuerit ſemper orare, & nunquam deficere, quemadmodum ait Dominus. Quare ſiue opereris, ſiue dormias, ſiue iter facias, ſiue comedas, ſiue bibas, ſiue

Tom. 1. homil. de orando Deum.

decumbas, caue orationem tuā intermiſeris. Siue in Eccleſia fueris, ſiue domi tuæ, ſiue in agro: & ſi oues paſcas, & ſi ædificia conſtruas, & ſi in ſympoſio verſeris, ab oratione caue deſiſtas, & quandocumque potueris, genua flecte; quando non potueris, mente Deum inuoca. Quod ſi orationem operi præmiſeris, & ſurgens è lecto primorum motuum tuorum initia ab oratione duxeris, aditus peccato in animam non patebit.]

Homil. 24. in Matt. Conſonat Chryſoſtomus dicēs: [Accedamus ad Deum, orantes omni tempore, quia nunquam contingit importunè accedere. Eum quippe, qui cupit largiri ſemper opportunè oramus. Sicut enim reſpirare importunum omnino nunquam eſt; *ita* etiam non quidem petere, ſed non petere potius importunum eſt. Sicut enim reſpiratione hac jugiter indigemus, ita etiam eo, quod à Deo

Orat. Kalendis habita. præſtatur, auxilio.] Idem Chryſoſtomus alibi explicans Apoſtoli ſententiam dicentis: Omnia in gloriam Dei facite, varios proponit modos Deum glorificandi in omni actione

& omiſſione, ſcalamque nobis de ſingulis creaturis faciendi, qua ad Deum aſcendamus. De qua re cum prolixum habuerit ſermonem, ſic concludit: [Si voluerimus, per omnem vitam hanc ſpiritualem mercaturam faciemus, & ex omni re lucrũ capiemus. Siue ergo precemur, ſiue jeiunemus, ſiue accuſemus, ſiue condonemus, ſiue laudemus, ſiue vituperemus, ſiue ingrediamur, ſiue exeamus, ſiue vendamus, ſiue emamus, ſiue taceamus, ſiue diſputemus, ſiue aliud quid faciamus, omnia referamus ad Deum.] Hæc ille docens quomodò ex omni re motus anagogici elici poſſint, quibus ad Deum aſſurgamus. Similia tradit Magnus Baſilius. [Accumbens menſæ, ora; eſitans panem, largitori gratiam rependito; bibis vinum, memento eius qui illud tibi dedit ad lætitiam & infirmitatum ſolamen; tunicam indueris, gratias agito benigno datori; ſuſpicis in cœlum, & ſiderum pulchritudinem intueris, procide Deo, & cole eum, qui omnia hæc in ſapientia creauit.] Omitto reliqua. Nam

Homil. in S. Iulit. Mart.

Orat. 1. vt alterius Basilij Seleuciæ Episcopi verba vsurpem: [Cùm Deus res creatas in morem scalæ adaptauerit, per eas sui amantibus ascensum ad se extruxit.]

3. Quicquid igitur occurrit in creaturis ad laudem reducere oportet Creatoris, vt piè admonet Seraphicus Bonauentura: [Cum videris aliquos, inquit, in prælatione temporali, vel in dignitate constitutos, cogitabis hoc esse factum ad diuinam magnificentiam ostendendam, & sic in eis Dei potentiam collaudabis. Cum autem videris alios scientiæ insistentes, & non solum Creatoris, sed etiam creaturarum occultissima inquirentes, & quemlibet versiculum curiosius ordinantes, hoc esse factum ad manifestandam diuinam sapientiam non ignores, & sic in eis Dei sapientiam commendabis. Cùm verò videris alios temporalibus negotiis insistentes, in eis diuinam laudabis prouidentiam per tales quiescentibus prouidentem. Si aliquos videris cæteros judicantes, diuinum judicium time: Si pœnas inferentes, di-

In stimulo amoris c. 10.

uinam justitiam cogita: si rigidos, diuinæ justitiæ expauesce rigorem: si reprehensores, & causarum discussores, futuri judicij recordare. Si verò videris prælatos circa punitionem malorum remissos, in eis diuinam misericordiam commendabis. Si videris aliquos insistere operibus charitatis & pietatis, in ipsis laudabis diuinam bonitatem, & suam clementiam infinitam se breuiter ad omnia diffundentem. Si calorem habueris, recogita erga nos Dei Patris nimiam charitatem, qua suum filium voluit incarnari, & pro nobis omnibus crucifigi. Si frigus habueris, ab omni æstu miseriæ refrigerium anhelabis: & sic per singula discurrendo omnia potes & debes reducere in laudem & magnificētiam Creatoris.] Hoc sancti viri documento quasi acuto ferro medulla spiritus eruitur ex omnibus rebus, quæ sensibus percipiuntur. In promptu enim est juxta Apostolum, Omni vtenti ratione, inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta conspicere. Quòd si accesserit moralis intelligentia re- Rom. 1.20.

rum omnium, quæ præ manibus versantur, iam ingens ſylua vnicuique aperitur quamplurimos affectus erga Deum ex qualibet re eliciendi. Hanc autem intelligentiam curioſo Lectori ſuppeditabunt ex antiquis Patribus Clemens Alexandrinus, Origenes, Gregorius Magnus, Rupertus Abbas, Bernardus, Eucherius, & alij: ex recentioribus Sanctes Pagninus in Iſagoge ad myſticos ſcripturæ ſenſus, Ioannes à S. Geminiano in ſumma de exemplis & ſimilitudinibus, Hieronymus Lauretus in Sylua Allegoriarum, Petrus Berchorius in Reductorio, & Repertorio morali, & omnes ferè Interpretes Sacræ Scripturæ.

Lib. de præmiis. 4. Philo diſertiſſimus Iudæorum ſcalas ad Deum eſſe creata omnia aſſeuerat. Via enim patet nobis, vt dixi, ab his quæ videmus & contrectamus, ad Opificem Deum, quem non videmus. Nemo eſt, ſi internas aures admouere voluerit, qui vocem naturæ non audiat ingenti clamore conditorem ſuum prædicantis: [Cœlum, mare, terra, & omnia

quæ in eis ſunt, ait S. Proſper, conſono ſpeciei ſuæ, ordinationiſque concentu gloriam Dei proteſtantur, & prædicatione perpetua majeſtatem ſui loquuntur auctoris.] Magnus eſt liber creaturarum, in quo non ſolum vir incomparabilis Antonius Abbas, vt de eo Athanaſius refert, ſed etiam mundi ſapientes ſtuduerunt. Triſmegiſtus dixit mundum eſſe librum Diuinitatis, & ſpeculum diuinorum, in quo Deus ſeipſum clarè expreſſit. Orpheus in hymnis mundum eſſe ait muſicam admirabilem, quæ prædicat, & laudat Deum: quod etiam noſter hymnographus cecinit dicens; [Cœli enarrant gloriam Dei.] Sunt Creaturæ nutus, quibus Deus ſe nobis manifeſtat, ex ſententia Auguſtini[a], & Gregorij Papæ: [b] Sunt venæ diuini ſuſurrij, vt idem Gregorius[c] teſtatur. Sunt Choreæ, quas mater natura Numini ſtatuit, vt canit Syneſius.[d] Sunt fontes diuini amoris, vt docet Angelicus Doctor[e]. Nulli ergo dubium, quin faciliimè poſſit, quicumque huic ſtudio animum applicauerit, ex aſpectu

Lib. 2. de vocat. Gētium.

In vita S. Antonij.

Pſalm. 18. 1.

[a] Lib. 2. de lib. arbit. c. 17.

[b] Moral. lib. 26. c. 8.

[c] Ibid. lib. 5. c. 20.

[d] Hymno. 3.

[e] Opuſculo 61.

cujuſlibet creaturæ in Deum aſſurgere, & piis affectibus ad Creatorem aſpirare. Praxim huius exercitij mox tradam, ſi prius monuero fuiſſe quemdam virum ſanctum, qui omnia quæcumque audiebat, & videbat, ad Chriſti paſſionem referebat. Si clamor occurreret, aut tumultus, vel ictus malleorum: Si ſcalas aſpiceret, aut ligna, aut lanceas, aut clauos, aut aliud quidpiam, ex omnibus occaſionem captabat Chriſti paſſionem grato animo recolendi. Poterit autem hujuſmodi exercitatio ad totam Domini vitam extendi, adhibitis Aſpirationibus, quæ ſuperiori capite deſcriptæ ſunt.

CAPVT XIX.

Diarium, & Syluula Aſpirationum pro omni actione diei, & pro qualibet occaſione.

EX vberrima meſſe ſpicilegium faciam, cuncta enim percurrere

ex quibus elici Aſpirationes poſſunt, immenſi voluminis foret; ſed ſicut ſcriptum eſt: [Da occaſionem ſapienti, & addetur ei ſapientia. Primò autem præcipuas diei actiones, & exercitia proponam; tum pleraque alia, frequentius occurrere ſolent, vt in quolibet actu, & occaſione piorum affectuum ſylua ſemper in promptu habeatur.

Prou. 9. 9.

Cùm quis noctu expergiſcitur.

1. DEus propitius eſto mihi peccatori: educ me de tenebris & vmbra mortis, & dic de tenebris lucem ſplendeſcere.

2 Voca me, Domine, in admirabile lumen tuum; & illumina tenebras meas, tu lux filiorum lucis, tu dies qui neſcis occaſum.

3. Tuere me, Domine, ne tenebricoſa peccati caligine inuoluar: eripe me ab omni inquinamento carnis & ſpiritus.

4. Fiat mihi nox iſta illuminatio mea in delitiis meis, quoniam memor fui nocte nominis tui Domine.

5. In lectulo meo quæsiui per noctem quem diligit anima mea. Doce me, Domine quærere te, & ostende te quærenti.

6. Anima mea desiderauit te in nocte, sed spiritu meo in præcordiis meis; de mane vigilabo ad te, splendor paternæ gloriæ.

7. Nox est, & alta rerum quies, ac profundum silentium. Amemus Deũ nostrum, anima: nam amor secretum optat.

8. Ardeant tibi & luceant, Deus meus, sidera tua, & tot accende tædas amoris in corde meo, quot in cœlo splendent stellæ.

9. O si animus ad amoris lucernam vigil hæreret, dum somnum corpus capit, itaut dicere possem cum sponsa, ego dormio, & cor meum vigilat! Da mihi, Domine, cum necessaria somni quiete perpetuam amoris vigilantiam.

10. Gratias ago tibi, Deus meus, quia dum nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus è regalibus sedibus venit, vt eos illuminaret, qui sedebant in tene-

bris, & vmbra mortis.

Mane cùm ſurgis.

1. BEnedicta ſit Sancta Trinitas, atque indiuiſa Vnitas, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, confitebimur ei, quia fecit nobiſcum miſericordiam ſuam.

2. In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti crucifixi ſurgo; ipſe, qui me redemit, me cuſtodiat, protegat, atque defendat ab omni malo hodie, ſemper, & in hora mortis meæ.

3. Credo tibi, Domine mi, in te ſpero, ac toto corde te diligo: ex te enim, & in te, ac pro te ſunt omnia, Deus meus, & omnia.

4. Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo: Sitiuit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea.

5. Pater ſancte, in vnione amoris dilectiſſimi Filij tui commendo tibi hodie ſpiritum meum.

6. Offero tibi cor meum, & oro te, vt omnis cogitatio, locutio, & operatio, ac voluntas mea ſecundum beneplacitum tuum hodie dirigatur.

7. Laudo, glorifico, & ſaluto cor tuum, dulciſſime Ieſu Chriſte, gratias agens pro fideli cuſtodia, qua me hac nocte protexiſti: & quia laudes pro me, & gratiarum actiones, atque omnia, quæ ego debeo Deo Patri inceſſanter perſoluis.

8. Commendo, Domine, diuinæ ſapientiæ tuæ viſum meum interiorem, & exteriorem, vt lumen cognitionis mihi largiaris, quo voluntatem tuam agnoſcere valeam, viſumque cohibeam ab omni vano & illicito objecto.

9. Commendo auditum meũ miſericordiæ tuæ, vt ab auditione mala me protegas, & intellectum tribuas ad omnia, quæ hodie auditurus ſum.

10. Commendo benignitati tuæ os meum & vocem, vt guſtum diuini ſpiritus infundas mihi, & ab omni lapſu linguæ me cuſtodias.

11. Commendo pietati tuæ manus meas: vt opera mea tuis apponas operibus, & in eis omnia mea ſanctifices, & perficias, & ab omni prauo opere me retrahas.

12. Commendo cor meum diuino amori tuo, vt illud cordi tuo vnias, tuoque amore ita ſuccendas, vt nunquam deinceps de re aliqua terrena delectetur.

Dum indueris.

1. EXue me, Domine, veterem hominem cum actibus ſuis, & indue me nouum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis.

2. Indue, Domine, animam meam cyclade auro texta, veſteque nuptiali charitatis, quæ operiat multitudinem peccatorum meorum; & immenſis monilibus virtutum exorna me.

3. Largire quæſo animæ meæ veſtes & ornamenta, quæ eam maximè deceant, ne deformitas mea appareat coram te, & Sanctis Angelis tuis.

4. Præcinge lumbos meos, puriſſime Ieſu, cingulo caſtitatis & pudicitiæ, vt viam mandatorum tuorum expeditè currere poſſim.

5. Fac, pie Domine, mecum quod ſolent mundi proceres; veſtes patientiæ & humilitatis, quæ tibi regnanti in gloria non ſunt amplius neceſſariæ largire mihi pauperculo ſeruo tuo, qui eis maximè indigeo.

6. Te ſic præcipiente, Deus meus, corpus terrenum terrenis veſtibus induo: non propter ornatum & ſuperbiam; ſed propter neceſſarium operimentum, & vt ex habitu ſtatus meus diſcernatur.

7. Dum ego corpori ſuas veſtes tribuo, tu Deus indue animam veſte innocentiæ, vt habitus eius laudabilis appareat coram te.

Cùm manus abluis.

1. DA virtutem, Domine, manibus meis ad abſtergendam omnem maculam, vt ſine pollutione mentis & corporis valeam tibi ſeruire.

2. Amplius laua me, Domine, ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

3. Domine Ieſu, qui lauiſti nos à

peccatis nostris in sanguine tuo, laua omnes animæ meæ sordes, & super niuem dealbabor.

In ortu Solis.

1. EXorere, exorere Sol justitiæ, & illustra splendoribus tuis animam meam.

2. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.

3. O lux, quæ illuminas omnia, absorbe me in charitatis abyssum, vt videam semper te in te, & me in te, & cuncta sub te: nam sine te omnia mihi sunt tenebræ, & nox obscura.

4. O sol animæ meæ, Deus meus, quam amabilis est pulchritudo tua! Amo te lumen æternum, & ardentius amare desidero.

Ante Diuinum Officium.

1. VOcabis me, Domine, & ego respondebo tibi, ope-

ri manuum tuarum porrige dexteram.

2. Domine in vnione illius intentionis, qua ipſe in terris laudes Deo Patri perſoluiſti, hoc tibi officium perſoluere intendo.

3. Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto eius.

4. Ergóne ranuncula vilis de cœno iniquitatum egreſſa coram Domino majeſtatis perſtrepere audebo? Et quis ſum ego puluis & cinis, vt loquar ad Dominum meum?

5. Introibo in domum tuam, adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo. In conſpectu Angelorum pſallam tibi.

6. Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua, & Sancti tui benedicant tibi. Pſallite Domino Sancti eius, & confitemini memoriæ ſanctitatis eius.

7. Summè deſidero laudare te, Domine Deus meus, & ſic honorem afferre tibi, quoniam tu dixiſti, Sacrificium laudis honorificabit me.

8. Accipe laudationem meam, Do-

mine, vitulos labiorum meorum, & quia vir pollutus labiis ego ſum, ſanctifica me, & mitte Angelum tuum, qui calculo ignito emundet os meũ, & faciat me dignum laudibus tuis.

9. Illumina intellectum meum, Domine, vt corde percipiam quod ore pronuncio: transforma in te ſenſus & cogitationes meas, vt nihil præter te cogitem: affectus purifica, & voluntatem inflamma, vt te ſolum amem, & deſiderem.

10. Te laudare volo bone Ieſu; tu ſupple pro me, quicquid minus eſt in me.

Poſt Officium.

1. GRatias tibi ago, Domine Deus, quod meas indignas orationes audire dignatus ſis, & de manu mea laudum tuarum ſacrificium ſuſcipere.

2. Vnde mihi hoc, vt inuenirem gratiam ante oculos tuos, Domine mi, qui conſolatus es me, & fiduciam præbuiſti orandi te?

3. Dimitte, Domine, ſecundùm

magnitudiné misericordiæ tuę quicquid in tuo seruitio scienter, vel ignoranter peccaui; & admitti jubeas ante conspectum majestatis tuæ deprecationem serui tui.

4. Recordare fragilitatis meæ, & ignoscens distractionibus meis miserere mei Deus, & omnium, pro quibus oraui.

5. Suscipe, benignissime Iesu, obsequium seruitutis meæ in pijssimum cor tuum, & illud tuis, atque Sanctorum precibus adjungens purifica, supple, perfice, & offer Deo Patri ad tuam, & Sanctorum gloriam, ad meam, & omnium salutem.

Ante Missam, vel Communionem.

1. DOmine Iesu, in memoriam tuæ passionis & mortis offero tibi huius Missæ, & omnium Missarum, quæ in toto mundo celebrantur, hostiam immaculatam sacrosancti corporis, & sanguinis tui.

2. Suscipe me, Domine, cum oblatione huius hostiæ immaculatæ in laudem,

laudem, gloriam, & beneplacitum tuum in vnione i lius oblationis, qua temetipſum in ara crucis obtuliſti.

3. Memoriam feciſti mirabilium tuorum, dulciſſime Deus animæ meæ, & in eſcam vnam omnes amoris vires contraxiſti. Vtinam hic cibus me tranformet in te, & lapideum pectus meum igne tui amoris accendat, & diſrumpat.

4. Veni, Domine, & noli tardare; reple bonis tuis eſurientem animam meam, & calice ſuauitatis tuæ inebria ſitientem.

5. Melior eſt panis tuus, quàm omnes delitiæ mundi, quas ideò reſpuo & abominor: & calix tuus inebrians quàm præclarus eſt!

6. Panis dulciſſime ſana palatum cordis mei, vt ſentiam ſuauitatem amoris tui. Sana me ab omni languore, vt nullam præter te amem pulchritudinem.

7. Ignis qui ſemper luces, amor qui ſemper ardes, illumina & accende me, vt citra condemnationem aſſiſtam metuendo altari tuo.

8. Ne proijcias me à facie tua cum

diuinissimis donis tuis venientem ad te: neque me auerseris propter nimiam indignitatem meam.

9. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Domine Iesu, Saluator meus.

10. Manna suauissimum, omnem habens saporis suauitatem pro cujusque desiderio, recrea hodie, ac suauiter affice aridum palatum animæ meæ.

11. Veni, obsecro, æterna sapientia, tam potenter hodie in animam meam, vt cunctos profliges hostes meos, cuncta vitia consumas, cuncta peccata remittas.

12. Ignem venisti mittere in terra, benignissime Iesu, accende illum in me, & euentila gratiâ tuâ, vt semper crescat.

Ad eleuationem Hostiæ & Calicis.

1. PRotector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui.

2. Amo te, & adoro toto corde & affectu. Laua me in tuo sanguine, &

da mihi pati pro amore tuo.

3. Tu Rex gloriæ Christe: tu Patris sempiternus es Filius.

4. Amantissime Iesu, per effusionem sanguinis tui fac vt mundo mortuus tibi soli viuam, à meipso penitus deficiens.

Post Missam, vel Communionem.

1. GRatias ago tibi, Domine Iesu, quia me vilissimum peccatorem admittere dignatus es ad viuiuificum tuæ mensæ conuiuium. Ignosce vilitati meæ, & fac me hominem secundùm cor tuum.

2. Saucia, Domine, cor meum vulneribus tuis, mentem meam inebria sanguine tuo, vt quocumque me vertam semper te videam crucifixum, & quicquid aspexero tuo sanguine tinctum appareat mihi.

3. Sanctifica, Domine, animam meam, & benedictionem tuam in ea relinque. Ingredere cubiculum cordis mei, & illud posside in sempiternum.

4. Respice in me, Pater æterne,

quia Vnigenitus filius tuus intra viſcera mea clamat ad te.

5. Penetret amor tuus, clementiſſime Ieſu, intima mea, & omnem alium amorem expellat.

6. Tranforma me totum in te, vt omnis ſubſtantia mea pereat in te, nec me ampliùs inueniam niſi in te.

7. Recedo modicum à te, ſed non ſine te, Domine mi, conſolatio mea, & omne bonum meum. Da mihi viuere ſemper in te, & tibi jugiter adhærere.

Ante menſam, & dum reficeris.

1. DA mihi, Domine, operari non cibum qui perit, ſed qui permanet in vitam æternam.

2. Ecce, Domine, ad menſam accedo, da mihi congruam ſeruare moderationem, ne ex indiſcreta parſimonia deficiat corpus; aut ex nimietate grauetur & inſoleſcat.

3. O quanti pauperes fame pereunt! mihi autem nihil deeſt. Gratias ago tibi Deus, qui paſcis me à iuuentute mea, & vſque nunc,

4. Quàm ſuauis es, Domine, animæ quærenti te! Vtinam nihil ſapiat, nihil dulceſcat mihi, niſi tu. Tu cibus meus, tu potus ſuauiſſimus, tu omnis delectatio mea.

5. O ſi deterior ferculorum pars mihi ſemper contingeret, ſicut decet me? Indignus enim ſum rationalis creaturæ cibis, & pane filiorum, quia jumentis inſipientibus ſimilis factus ſum propter innumerabilia & execranda peccata mea.

6. Fac me ſemper, Domine, eſurire & ſitire juſtitiam. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum, quoniam apud te eſt fons vitæ.

7. Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua! ſuper mel ori meo.

8. Dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potauerunt me aceto.

9. Præſta mihi, Domine, vt ſicut corpus terreno cibo, ita cœleſti alimonia mentem reficiam.

Poſt menſam.

1. GLoria tibi Domine, qui me cibo ac potu neceſſario refeci-

ſti: fac me ſemper abundare in omni opere bono.

2. Singulas buccellas, & guttas quas ſumpſi offero tibi in laudem æternam; in vnione illius amoris, quo tu Deus meus pro me factus homo cibum & potum ſumpſiſti in terris ad honorem Patris tui.

3. Parce mihi, Domine, quia temperantiæ limites tranſgreſſus ſum: da vt deinceps omnem concupiſcentiam ſuperem, & omnia gulæ irritamenta.

Ante quodlibet opus.

1. DOmine Ieſu, da vt peragam opus iſtud ad gloriam tuam, & ſalutem meam, ſicut tibi placitum eſt.

2. Da mihi ſedium tuarum aſſiſtricem ſapientiam, vt mecum ſit, mecum laboret, vt ſciam quid acceptum ſit coram te omni tempore.

3. Da mihi, Domine, ſpiritum diſcretionis, vt vera à falſis diſcernere queam; vt ſciam eligere bonum, & reprobare malum.

4. Fac vt optimum finem ſemper intendam, & omnia præuideam quæ accidere mihi poſſunt.

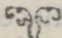
5. Adjuua, dirige, & conforta me, vt ſecundum te, tecum, & propter te hoc opus perficiam, quia ſine te nihil ſum, nihil poſſum.

Opere peracto.

1. DOmine Ieſu hoc opus, quod peregi commendo mellifluo cordi tuo emendandum ac perficiendum: tibique illud offero in vnione operum tuorum.

2. Domine, ſi quid vnquam tibi gratum feci ex gratia tua, id omne approbo & ratifico, id renouo & confirmo.

3. Quicquid neglexi offerre tibi ex actionibus meis, id hoc momento quantum poſſum compenſo, & tibi omnia propter te offero omnium Angelorum, & Sanctorum affectu.



Cum è domo, vel cella egrederis.

1. VIas tuas, Domine, demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Perfice gressus meos in semitis tuis, vt non moueantur vestigia mea.

2. O quanti sunt infirmi & claudi, quibus ambulare concessum non est! Gratias tibi ago, Domine, quia corpus integrum dedisti mihi, & me hactenus incolumem conseruasti.

3. Sequar te, Domine, quocumque ieris, quia verba vitæ æternæ tu habes.

Cum regrederis.

1. APerite mihi portas justitiæ, & ingressus in eas confitebor Domino. Hæc porta Domini, justi intrabunt in eam.

2. Hæc requies mea in seculum seculi, hîc habitabo, quoniam elegi eam.

3. Elegi abjectus esse in domo Dei mei, magis quam habitare in taber-

naculis peccatorum.

Ad sonitum Horologij.

1. BEnedicta sit illa hora, qua Dominus noster Iesus Christus incarnari voluit & pati pro nobis.

2. Respice in me, Domine, & miserere mei præsertim in hora mortis meæ: & fac me talem in hac hora, qualem me desideras in æternitate.

3. O Deus infinitè amabilis, quam parum hactenus dilexi te! Dixi, nunc cœpi. Da quod jubes, & jube quod vis.

4. Quàm pœnitet me temporis, cujus inutiliter iacturam feci! Vtinam illud possem reuocare, vt in rebus tibi placitis totum insumerem.

5. Ecce lapsa est hora, Deus meus, & nullum in me sentio amoris incrementum. Vtinam geminatis ignibus hanc jacturam resarciam.

6. Quanta est misericordia tua, Domine, quia me vsque ad hanc horam tolerasti? Gratias ago, & doleo,

quod tam ingratus fuerim.

7. Offero tibi, æterne Pater, quicquid dixero, fecero, cogitauero hac hora. Vtinam eam vtiliter transigam ad majorem tui gloriam.

In dolore & quacumque tribulatione.

1. FAsciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. Auge, Domine, dolores, auge afflictiones; sed auge etiam patientiam. Hîc vre, hîc seca, vt in æternum parcas.

2. Recordare, Domine, fragilitatis meæ, & dic Angelo percutienti, cesset iam manus tua. Veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat.

3. Tu es refugium meum, Iesu crucifixe, in tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea, erue me à circumdantibus me.

4. Si vis, Domine, omnia mala pœnæ libenter patiar pro te, sine vlla consolatione. Omnia volo, nihil volo.

5. Bonum mihi, Domine, quia

humiliaſti me. Propter te ſuſtinui opprobrium, operuit confuſio faciem meam.

6. Gratias ago tibi Deus, quia voluntas tua in me adimpletur, qua voluiſti ab æterno, vt hæc mihi euenirent. Offero ea tibi ad gloriam tuam, in vnione paſſionis Chriſti.

7. Tuus ſum ego, Domine, tu ſcis quid mihi expediat. Offero me tibi in omne beneplacitum tuum.

8. Gratias tibi ago, quia nos etiam inuitos rectè fingis, & per externum hominem internum purgas.

9. O Amor, ea intentione, qua pœnam iſtam de corde Dei mihi attuliſti, tibi committo; vt eam in ſumma gratitudine ibidem reconſignes.

10. Tibi, Domine, hæc omnia patior. Sit nomen tuum benedictum in ſecula, qui voluiſti hanc tribulationem venire ſuper me. Sicut placuit tibi, ita factum eſt.

In proſpero ſucceſſu.

1. NOn nobis, Domine, non nobis; ſed nomini tuo da glo-

tiam. Fallax est honor mundi, fallaces huius vitæ consolationes: Satiabor cùm apparuerit gloria tua.

2. Valdè quidem me consolatur res ista, Domine Iesu; eam tamen nolo, nisi à te, in te, & propter te, paratus ea carere, quoties volueris.

3. Nolo, Domine, hîc consolari & felix esse; sed afflige me in præsenti, vt misericordiam in fine consequi valeam.

4. Benedictus es, Domine, qui adjuuisti me, & consolatus es me; cùm mihi minimo, & infelici nulla debeatur consolatio, nulla prosperitas.

5. Refulge cordi meo, veritas summa, vt mihi ipsi vilescam, ac omni humana consolatione me indignum existimem.

In omni tentatione.

1. SAluator mundi salua nos, qui per crucem & sanguinem tuum redemisti nos, auxiliare nobis, te deprecamur Deus noster.

2. Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui.

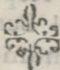
3. Tu Domine, qui ad exercitium facis, vt ſentiam, adjuua me, ne conſentiam.

4. Excita Domine potentiam tuã & veni, & exurge in adjutorium mihi.

5. Da mihi, Domine, patientiam & pacem, ne perdam coronam in cœlo. Tu enim dixiſti: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

6. Inclina cor meum in teſtimonia tua, & eſto mihi turris fortitudinis à facie inimici.

7. Tu ſcis, Domine, quàm libenter puram animam tibi exhiberem: ſed quia immundum vas habeo, plenum tentationibus; ipſum tibi offero quale eſt. Munda illud ſanctiſſimo ſanguine tuo, vt diuini influxus capax efficiatur, tibi, quæ in gratia acceptum fiat.



Cùm te allici sentis ad complacentiam ex pulchritudine, vel alia perfectione creaturarum.

1. ECce isti sunt riuuli, Domine, Deus meus, qui ex te vero & increato fonte omnium bonorum dimanant: hæ sunt guttæ inexhausti maris tuæ ineffabilis bonitatis.

2. Auerte oculos meos, ne videant vanitatem, ne per fenestras oculorum intret mors in animam meam.

3. Resisto, Domine, seductionibus oculorum, ne implicentur pedes mei, quibus ingredior viam tuã: & erigo ad te inuisibiles oculos, vt euellas de laqueo pedes meos.

4. Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua, sed tu omnium pulcherrimus & perfectissimus es. Quando veniet dies, vt in te solo delecter.

5. Quàm callidè hic lates absconditus maledicte serpens, vt me tuo veneno inficias! Benedicta sit bonitas Dei in æternum, qui mihi hostem hic latentem, & animæ meæ

dolosè insidiantem tam benignè detexit.

In transitu ante Ecclesiam, & in eius ingressu.

1. ERgóne putandum est, quòd verè Deus habitet super terram? Si cœlum, & cœli cœlorum te capere non possunt, quantò minus hæc domus?

2. Tu Domine, qui pollicitus es, ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi, exaudi orationem seruorum tuorum orantium in templo isto.

3. Domine in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuã, adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

4. Omnes Sancti & Sanctæ Dei, quorum Reliquiæ, & imagines hîc sunt, saluto & veneror vos, intercedite pro me.

5. Saluete Christi fideles animæ, quæ hîc & vbique requiescitis; requiem æternam vobis donet, qui pro vobis passus est.

Ante Crucifixum.

1. DOmine Iesu Christe per illam amaritudinem, quam sustinuisti propter me in cruce, maximè in illa hora, quando anima tua egressa est de corpore suo, miserere animæ meæ in egressu suo.

2. Suscipe me, Domine, in vlnas tuas, quas in cruce expandisti, protege me ab hoste maligno, & fac me participem crucis tuæ.

3. Adoramus te Christe, & benedicimus tibi, quia per crucem tuam redemisti mundum.

Cùm aridus es.

PAter cœlestis pro frigida & misera cordis mei ariditate offero tibi feruida desideria, & ardentissimum amorem dilectissimi filij tui, Beatæ Virginis, & omnium electorum tuorum.



Cùm loquendum eſt.

IEſu fili Dei, qui coram Iudice tacuiſti, tene linguam meam, donec cogitem qualiter & quid loquar. Pone, Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labiis meis.

Ante ſtudium.

DOmine Ieſu, æterna ſapientia, purga animam meam igne amoris tui, illumina intellectum, memoriam confirma, vt bonas literas diſcam, quibus te vnum ſapiam, & diligam; quia extra te quiſquis ſapit, deſipit.

Cùm audis Confeſſiones.

AD ſingulos pœnitentes hac oratiuncula vti poteris. Sana, Domine, per me hanc animam in omne peccatum lapſuram ſine te. En pretium ſanguinis tui, ſponſa tua ab hoſte vulnerata. Doce me, vt prudenter cœcam, & ægram ad te ad-

ducam, pro tua vnius gloria. Angele ſancte, adjuua me.

In aſpectu horti amœni.

EXorna, dilecte mi, virtutum floribus animam meam. Vtinam in me floreat lilium caſtitatis, humilitatis viola, roſa charitatis.

In aſpectu pulchræ domus.

QVàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum, concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini! Melior eſt dies vna in atriis tuis ſuper millia. Beati qui habitant in domo tua, Domine, in ſecula ſeculorum laudabunt te.

Dum grata quælibet, & pulchra vides.

ECce tu pulcher es, dilecte mi, ecce tu pulcher es fons pulchritudinis: exorna ſplendore gratiæ animam meam, quoniam denigrata eſt ſuper carbones facies mea, prop-

ter multitudinem iniquitatum mearum. Ne ſinas me donis tuis abuti contra te.

In aſpectu rei deformis.

FActi ſunt abominabiles, ſicut ea, quæ dilexerunt: tolle à me Domine peccati deformitatem.

Cùm pluit.

IRriga, Domine, arentem animam meam, vt fructum boni operis reddat temporibus ſuis.

Cùm ſudum eſt.

DIſſipa, Domine, à corde meo nubeculas terrenorum affectuum, & lucis tuæ radiis illuſtra animam meam. Refulge ſuper me ſol juſtitiæ, & ſplendoribus Sanctorum illumina cor meum.



Cùm oculis occurrunt vana.

QVid mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? Auerte oculos meos, ne videant vanitatem in via tua tua viuifica me.

Cùm vaniloquia auribus inſonant.

NArrauerunt mihi iniqui fabulationes, ſed non vt lex tua.

Cùm occurrit peccandi occaſio.

QVi elongant ſe à te, Domine, peribunt: perdidiſti omnes, qui fornicantur abs te. Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino Deo ſpem meam.

Ad nomen Ieſus.

VTinam poteſtatem haberem cœlum, & terram, & infernum cum omni creatura tibi dulciſſimo,

& fideliſſimo amatori inclinandi, ac ſubijciendi.

In aſpectu arborum.

LAudate Dominum ligna fructifera, & omnes cedri. Ah bone Ieſu, quàm adhuc imperfectè tibi ſeruio, & tamen plantatus ſum ſecus decurſus aquarum gratiæ tuæ! Adjuua me, vt fructum afferam in patientia.

In aſpectu volucrum.

BEnedicite omnes volucres cœli Domino. Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam? Eleua me, Domine, à terra, vt alis amoris ad te volem.

In aſpectu Beſtiarum.

BEſtiæ & vniuerſa pecora laudate nomen Domini. Da mihi, Domine, cognoſcere dignitatem meam, ne fiam ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus.

In aſpectu ignis.

IGnem veniſti mittere in terram, Deus meus, & ſuades mihi, vt emam à te aurum ignitum: accende tu illum in me, vt liqueſcam amore tuo.

In aſpectu aquæ.

ANima mea ſicut terra ſine aqua tibi, ſitit ad te fontem viuum. Irriga me, & potum da mihi in lacrimis in menſura.

In aſpectu Cœli.

O Magna domus Dei, quam vilis mihi fuiſti? Pœnitet me Domine, da mihi conſtantiam in ſeruitio tuo. Cœli Cœlorum laudate Deum. Quando aperiemini mihi, vt inueniam eum, quem diligit anima mea?

In alia quacumque occaſione.

NIhil prorſus homini occurit, ex quo non poſſit varias ad Deum

aſpirandi occaſiones elicere, quicumque ſtudet Chriſtianæ perfectioni. Nam vt ſupraſcriptis oratiunculis, & exercitiis alia quædam in exemplum adijciam; ſi tibi occurrat aliquis infidelis, orabis pro illo, & actum fidei elicies. Si cœcus, claudus, vel aliqua ægritudine affectus; eorum miſereberis, & Deo gratias ages, qui membra integra tibi, corpuſque validum dedit. Tranſiens Xenodochia, ora Dominum, vt det omnibus patientiam, & conſolationem. Cùm legis, audis, aut vides aliquid ad laudem Dei pertinens; gaude multò magis, quàm ſi laudes tuas audires. Cùm videris aliquem peccantem, vel blaſphemantē audieris, ſtatim in ſpiritu contriſtare, & Deum pro illo precare. Si angit te deſiderium placendi hominibus, cogita quod qui hominibus placent Chriſti ſerui non ſunt; & opta Deo ſoli placere. Cùm recordaris alicujus peccati, elice actum contritionis. Si muſicam, & concentum audis, ora cum Cæcilia vt fiat cor tuum immaculatum, Deoque pſalle in cithara

cordis, & ad gaudia Angelorum ſuſpira. Si mundi pompam vides, & hominum ſuperbiam, eam deteſtare, & dic: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Ex aſpectu Iudicum, Principum, & Prælatorum, timorem cõcipe diuinæ juſtitiæ, & *ora pro illis*, actumque elice obedientiæ. In introitu alicujus oppidi vel ciuitatis, Angelos & Sanctos tutelares, quorumque imagines & reliquię ibi ſunt, venerare, & ora pro habitantibus. Ad imaginem quoque Angelorum & Sanctorum actum duliæ exerce, & opem eorum efflagita. Cùm ſe offert imago Euangeliſtarum, vel Doctorum ſcribentiũ, ora & dic: [Scribite me Sancti Dei in libro afflictorum, quia affligi ſemper deſiro propter Deum: Scribite me cum Sanctis Martyribus: Scribite me in corde Ieſu, & in corde Mariæ, vt nunquam obliuiſcantur animæ meæ.] Si apparet arcus cęleſtis benedic eum qui fecit illum, & ora pro pace. Si terram excoli cernis, conſidera qua diligentia agrum animæ tuæ colere debes, & roga pro fructibus terræ. Si bene

operantes

operantes conſpicis, congaude, & opta fieri eorum particeps, & ora pro tua & ipſorum perſeuerantia. Plura ſuggerent vſus, & vnctio.

Cùm veſpere accenduntur lucernæ.

1. TVa nos, Domine, veritas ſemper illuminet, & ab omni prauitate defendat.

2. Domine, apud quem nihil eſt obſcurum, nihil tenebroſum, emitte lucem tuam cordibus noſtris, vt in via tua ambulantes nihil patiamur erroris.

3. Te lucem veram, & lucis auctorem deprecor, vt digneris à me tenebras depellere vitiorum, & clarificare me luce virtutum.

4. Veni cæleſtis amor, & fulgidiſſima face tua diſcute noctem ignorantiæ meæ.

5. O amor decus, & lux virtutum omnium explica pompam radiorum tuorum in domo cordis mei, vt in lumine tuo te videam lumen æternum.

Ante somnum.

1. FAç me, Iesu dulcissime, super pectus tuum requiescere: da mihi trahere anhelitum de mellifluo corde tuo: influat spiritus tuus suauissimus in animam meam, qui eam absorbeat, & inseparabiliter sibi vniat.

2. Tu, quæso, mecum maneas, mecumque dormias hac nocte, vt dormiente corpore mens semper ad te vigilet, & te præsentem videat.

3. Deus creator corporis mei & animæ, respice me misericordia tua, ne tenebricosa peccati caligine inuoluar.

4. Modera somnum meum, Deus meus, quem sumi præcepisti ad corporis alleuiationem; peruigiles concede cogitationes, & mentem sobriam, ne me grauis opprimat sopor.

5. Peto, Domine, & desidero, vt singulæ respirationes meæ hac nocte laudem & honorem tibi exhibeant.

6. In manus tuas commendo ſpiritum meum, redemiſti me Domine Deus veritatis.

7. Veni, Diuine Amor, & tu mihi ſomnia diſpone, vt in tuum amorem tanquam in ſomnum ſuum incumbat cor meum, & in te ſolo requieſcam nunc, & æternum. Amen.

CAPVT XX.

De Amore Dei. Quid ſit Amor. Eius origo, prærogatiuæ, & proprietates. Amoris Philoſophia à quibus diſcenda. Poſſe Deum faciliùs amari, quàm cognoſci.

1. IAm quod initio pollicitus fueram pro virium tenuitate, & ingenij captu executus ſum: nunc conſentaneum arbitror nonnulla de diuino amore veluti corollarium appingere huic libello; via enim myſtica, cujus ſemitæ, ſicut hactenus docui, breui compendio perducunt ad

Deum, ab amore principium ſumit, & finem habet in amore. Eſt autem Amor complacentia boni, ſiue propenſio appetitus in bonum. Eſt primus motus voluntatis omnium reliquorum affectuum principium & radix, omnibus ad omnia ingenitus, vt Platonicus Phædrus ait. Eſt vehemens, & bene ordinata voluntas, vt docet Guillelmus Abbas[f]. Eſt vis animæ naturali quodam pondere ferens eam in finem ſuum; juxta illud[g]: [Amor meus, pondus meum, illo feror quocumque feror.] Eſt connexio & vinculum, quo rerum vniuerſitas ineffabili amicitia, & inſolubili vnione copulatur, vt ex hymnis Hierothei Magnus Dionyſius Areopagita[c] commemorat. Eſt circulus ſempiternus ſine & principio carens, propter bonum, ex bono, in bonum, & ad bonum indeclinabili conuerſione circumiens, in eodem, & ſecundùm idem & procedens ſemper, & manens & remeans. Quicquid in ſacris literis, quicquid in libris Sanctorum continetur aut amor eſt, aut pertinet ad amorem.

Plato in Phædro.
[f] Ab. S. Theodorici l. de amore c. 7.
[g] Auguſt. lib. 13. Confeſſ. c. 9.
[c] De diuin. nominib. c. 4.

2. Si eius originem quæris, non te ad ſymposium Platonis, non ad doctas Poëtarum fabulas mittam: firmiorem enim doctrinam ab eo habemus, qui dixit: [Deus charitas eſt, & qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.] In ipſo puro & ſummo bono ab æterno Amor fuit quaſi ignis ſemper ardens, omnia accendens, & in ſe tranſmutans. Ex eo enim quod Deus ſuam infinitam pulchritudinem, & excellentiam intuetur, oritur in ipſo infinitum amoris incendium, quo Pater ſeipſum & Filium à ſe genitum diligit: rurſumque Filius eamdem in Patrem reciprocat dilectionem, qua tantum illum amat, quantum amari dignus eſt, hoc eſt infinities infinitè. Hic autem mutuus amor Spiritus Sanctus eſt, æternus, immenſus, Patri & Filio coæqualis, à Deo prodiens, in Deo manens: à quo, ſicut radius à Sole, omnis amor dimanat, propter bonitatem ſuam infinitam extendens ſe, & deſcendens ad creaturas pro cujuſque captu & meritis; & omnia denuò ad ſe reducens: quia

1. Iohan. 4.16.

vt à Deo exiuimus omnes, & venimus in mundum, ita mundum iterum relinquere debemus, & ad Deum redire. Nulla vox est, quæ Amoris dignitatem non dicam explicare, sed nec leuiter adumbrare valeat. Nam Amor increatus *ipse* Deus est, ineffabilis, incomprehensibilis, cuius magnitudinis non est finis. Amor autem creatus donum Dei est altissimum, nobilissimum, inenarrabile, termino carens, ac modo, quia, vt ait mellifluus Bernardus, [Modus diligendi Deum est diligere sine modo.]

Init. lib. de diligendo Deum.

3. Quòd si libeat eius effectus intueri, vt saltem ex illis quanta sit eius vis & potentia dignoscamus, iam Propheticum torrẽtem ingredimur, qui pertransiri non potest. Cancellarius Parisiensis ex cantico amoris quinquaginta eius descripsit proprietates eroticè, & diuinè; sed hanc lucubrationem amoris sagitta vulneratus corporali morte conclusit, vt in patria amantium disceret, quàm imperfectè in via de Amore scripsisset. Et quomodò ausim ego in amo-

Iohan. Gers. sup. Cantic.

re rudis & inexpertus eius prærogatiuas enarrare? [Quomodò, inquit Richardus, de amore loquetur homo, qui non amat, qui vim non ſentit amoris? De aliis nempe copioſa in libris occurrit materia, huius verò aut tota intus eſt, aut nuſquam eſt.] Dicam tamen balbutiendo nonnulla, quæ in eximiis amatoribus ipſe amor operatur. Amor participatio Dei eſt, in ipſius pulchritudine & bonitate tanquam in ſua cauſa conquieſcens, Deum mouet, vt deſcendat ad creaturas, quia ſummè ſui diffuſiuus eſt: tum viciſſim creaturas ſurſum trahit ad pulchrum & bonum. Simplex eſt, & multiplex; æqualis, & inæqualis: actus enim Dei ſimpliciſſimus eſt, quamuis ad infinita ſe extendat. Amantes Deo aſſimilat, ipſique jungit inſeparabiliter, & admirabili quadam Apotheoſi diuinæ naturæ conſortes efficit; quia ſibi ſimiles ſemper quærit, aut efficit, & qui amat manet in Deo, & Deus in eo. Terrenum & falſum amorem dixit Plato, eſſe animi ardorem in proprio corpore mortui, in

De grad. charit. c. 1.

alieno viuentis : quem effectum operari in anima diuinum amorem testatur Dionysius dicens; Amantes sui juris non esse, quia Amor ecstasim facit. Ad ipsum omnia præcepta, omnes leges, omnia consilia reducuntur: neque musicam solùm docet, vt quidam asserit, sed omnium artium, omnium scientiarum, omnium virtutum actor, magister, principium, & finis est. Vrit, & refrigerat; exaltat, & humiliat; vulnerat, & sanat; occidit, & viuificat. Leges præscribit amantibus ipse legis expers: modum rebus statuit modi nescius; finis est omnium fine carens: omnia rapit neminem spolians: omnibus dominatur cunctis subjectus: semper quiescit nunquam otiosus. Non deficit in aduersis, quia non vincitur: injurias non rependit, quia non sentit: morte non terretur, quia fortior illa est. Nullam quærit sui causam, non fructum, non mercedem, seipso contentus. Amat qui verè amat, quia amat: amat vt amet, & ad suum recurrens principium semper ex eo sumit, vnde jugiter

De diuin. nomi.

Plutarch. in Opusculis.

amet. Virtutes omnes nihil aliud esse, quàm ordinem amoris asseruit Augustinus: nam si amor desit, quid est spes, quid fides, quid religio, quid fortitudo? Tabescunt omnia instar cadaueris, quæ hoc igne non animantur. Si habuero prophetiam, & omnem fidem, & tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

4. Quid ergo amore iucundius, quid securius, quid nobilius? Quanta eius dignitas, & sublimitas; quot tituli, & excellentiæ? Dicant qui experti sunt quid sit amorem incomparabilem esse, insuperabilem, superferuidum, semper mobilem; incessabilem, actiuum, zelotem, officiosum, omnipotentem. Dicant quæ sint eius causæ, quæ natura, quis ordo, qui effectus, quæ exercitia, qui gradus, quæ leges, quod initium, qui progressus, quis finis, quæ perfectio. Ego enim conscius infirmitatis meæ & imperitiæ, tantæ rei majestatem & violare timeo, & assequi despondeo. Legendi sunt eximij vi-

ti Bernardus, & Richardus, ille in tractatu de diligendo Deo, hic de gradibus charitatis. Legendus Harphius in fine suæ mysticæ Theologię. Addo recentiores Didacum Stellam, Iacobum Salianum, Antonium Gaudier, Laurentium Parisiensem Capuccinum, Ludouicum Granatensem, Christophorũ Fonsecam, Ioannem Calaguritanum Carmelitanum, & alios, qui de arte amandi Deum, & de amore Dei doctissima nobis scripta reliquerunt. Addo singulariter nominandum Franciscum Salesium Episcopum Geneuensem omni encomio superiorẽ, cuius libri duodecim de hac re omne ferunt punctum miscentes vtile dulci. Nec desunt ex sequiori sexu in amoris philosophia supra communem captum excellentissima Geltrudis, Theresia, Magdalena de Pactiis, tres Catharinæ Senensis, Genuensis, & Bononiensis, & aliæ; ex quibus plenior de Amore cognitio petenda est.

5. Discet autem amare Deum, qui frequenter ad eum aspirauerit. His enim piis affectibus ignis amoris ac-

cenditur, nutritur, & in magnum crescit incendium. Dictum est supra viam scholasticam longam & difficilem esse, mysticam verò breuem & facilem: quia nimirum multò facilius est Deum amare, quàm cognoscere. [Facilius, ait Richardus, ad Deum patet ingressus piè pulsantibus, quam subtiliter perscrutantibus. Pulsat autem qui amat, qui orat, & pulsanti aperitur.] Cui consonans Angelicus Doctor apertè fatetur Deum in hac vita plus amari, quàm cognosci: quia plus requiritur ad perfectionem cognitionis, quàm ad perfectionem amoris. Ad hanc enim sufficit, quòd res ametur, prout in se apprehenditur: ad illam verò necesse est sigillatim cognoscere quicquid est in re, partes nimirum, virtutes, & proprietates. Probatur hoc exemplo scientiarum, quas aliqui amant ob confusam & imperfectam, quam de eis habent cognitionem; & hoc amore ad eas perfectè discendas incitantur. Eidem sententię subscribunt Abbas Vercellensis, & alij Mystici, quos refert, & sequitur Seraphicus Bona-

L. c, c. 3.

Thom. 1. 2. q. 27. art. 2. ad 2.

uëtura [h]. Nec obstat illud Augustini [i], incognita non amari, quia non amat voluntas omnino incognitum; imò vt ait Gregorius [k], [Amor ipse notitia est.] Et sic debet intelligi cõmune illud Mysticorum dictum; [Voluntas intrat, vbi intellectus foris stat:] quia amor mensuram cognitionis excedit, & ex tenuissima, atquè obscurissima cognitione ingens amoris flamma accenditur in voluntate, quæ ideò penetrare dicitur suo acumine, quo non intrat intellectus. Non disputo, an possit Deus de potentia absoluta efficere, vt voluntas amet nulla prorsus cognitione præcedente: hoc enim controuersum est, nec desunt qui partem affirmatiuam tenent [l]: sed dico de lege saltem ordinaria non magis posse hominem incognitum amare, quàm pingere super inane. Talis quippe est natura voluntatis, vt aliqua semper cognitione indigeat, quæ facem illi præferat, & ostendat quid appetendum. Ex his autem colligi potest quanta si mortalium insania [m]. Amare Deũ, dum sumus in corpore, plus possumus,

h Itin. 5. æter. dist. 5.

i De Trinit. l. 8. c. 4. & l. 10. c. 2.

k Homil. 27. in Euang.

l Paludanus, Ochã. Thomas de Argentina, & alij citati à Sandęo lib 2. myst. Theol. vbi hãc quæst. diffusè tractat. comment. 6. exercitat.

mus, quàm vel eloqui, vel cognoſcere. Amando plus proficimus, minus laboramus, illi magis obſequimur. Malumus tamen ſemper quærẽdo per cognitionem nunquam inuenire quod quærimus, quàm amando poſſidere. Bona quidem eſt ſcientia, ſed multò melior dilectio: vtilis cognitio, ſed vtilior amor. Scientia ſine charitate inflat, & nihil prodeſt; amor verò ſine ſcientia ſufficit ad ſalutem. Poteſt homo ſcientiam habere ſine amore; at verò qui amat, quamuis ſcientiis careat humanitus acquiſitis, plura tamen diſcet, quàm doceat humana ſapientia, quia illum intus magiſtrum habet, qui docet hominem ſcientiam. Optimè Rogerius vir extaticus ex ordine Minorum, apud Aluarum Pelagium: [Quid, inquit, putas erit, ſi in intimo tuo intimus ſit Deus? A quantis tenebris ad quantas duceris claritates per ſpiritum eius? Si illas, quæ in intimis illis ſiue internis ſecretis ſunt, noſſes intimas contemplationes, ſi illas lucidas illuminationes, ſi illos feruidos ſplendores, ſi illos

25. vſque ad 30. Vide etiã Aluarez to. 3. de Orat. lib. 4. c. 8.

m Picus Mirãd. lib. de Ente & Vno c. 5.

De plãctu Eccleſiæ lib. 2. c. penult.

simplices radios, si illos puros fulgores, si illos viuificos ardores, si illos pacificos sapores, si illos delitiosos, imo delitiosissimos dulcores, si res incognitas & innominabiles, res tamen experimentales perfectè possideres. Ah homo, si hæc experimento nosses, puta quia, vt ego, tenebras ferres grauiter vitæ tuæ. Quando autem erit? Putasnè videbo? Quando, quando, quando? Omnia in mora: nimium flenda hæc dilatio. Ah, ah, ah? Quid tibi sum ego, aut quid tu mihi, Deus meus? sed quid non mihi es? Hæc verba silentij sunt, nec extra silentium & Deum inueniri possunt, quia alibi non sunt. Vis hæc sentire? Attende quoniam nullus sic intrat, nisi priùs excesserit; nec deficit, nisi priùs introierit; nec transit, nisi priùs defecerit; nec apprehendit, nisi priùs transierit; nec transformatur, nisi priùs apprehenderit; nec intuetur, nisi transformatio præcesserit; nec sic in illum amorem mouetur, nisi qui intus & valde intus fuerit? nec in beato illo silentio quietatur, nisi qui il-

lum beatum amorem nouerit.] Hæc Rogerius. Beatus vir, qui sic sentit, sic amat, sic afficitur. Verè dici potest de diuina dilectione, quod olim de Sapientia; [Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa,] quia amor omnium bonorum fons est & origo. Quis igitur me separabit ab amore? Tribulatio, angustia, fames, nuditas, periculum, gladius, persecutio? Dicam audacter cum Apostolo me certum esse, certam scilicet in Domino spem habere, quòd nulla creatura poterit me separare a charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro, cui cum Patre & Spiritu Sancto honor est, & gloria in cœlo & in terra, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen. Rom. 8.

FINIS.

